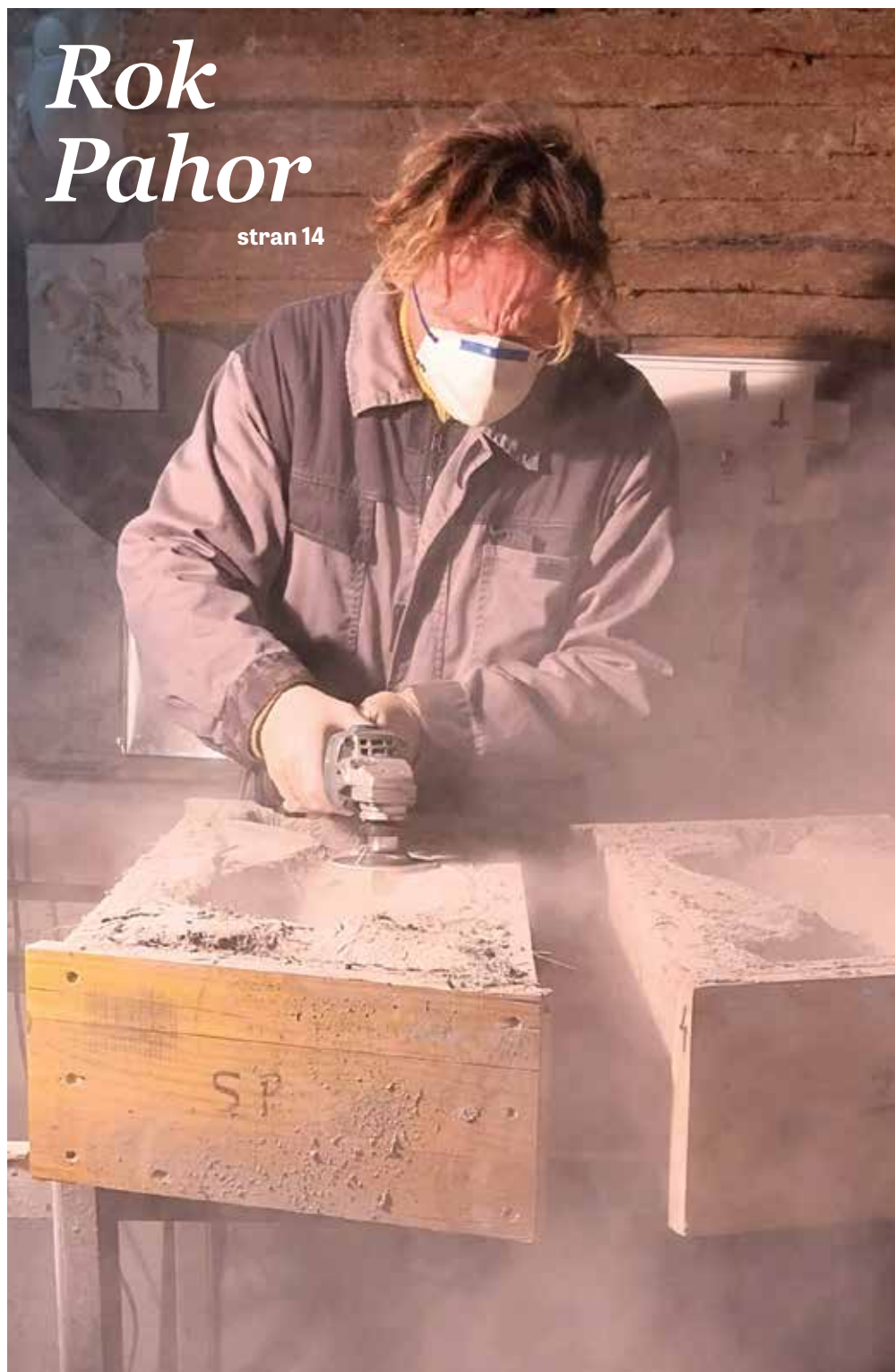

Rok Pahor

stran 14

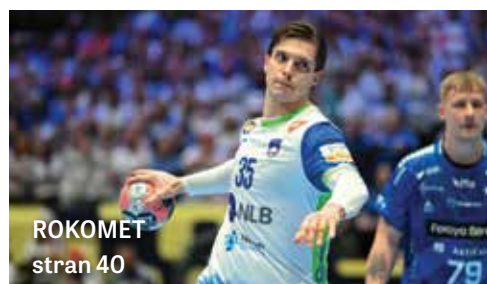
FULVIA ZUDIČ
stran 36

ANA BUCIK JOGAN
stran 32

BORIS ŠULIGOJ
stran 4

ROKOMET
stran 40

stran 10

**TOMAŽ
PEROVIČ**

Po eni strani živimo v času, ko je težko pisati besedila, ki lahko postanejo čez nekaj dni popolnoma neresnična, saj se nekatere stvari dogajajo hitro in nepredvidljivo. Čigava bo Grenlandija, kakšne bodo nove carine, bo OZN še obstajal, bodo ZDA in EU še zaveznice. Zunaj Slovenije se dogodki odvijajo s popolnoma nepredvidljivo hitrostjo.

Po drugi strani pa v Sloveniji stvari tečejo po ustaljenih tirnicah. Na parlamentarnih volitvah se bomo odločali o Janši ali proti njemu, kot že vsaj zadnjih 20 let. Dobrih 20 kilometrov nove železniške proge je izjemen razvojni projekt, o novih cestah ali obvoznicah, ki bi omogočale hitrejše premikanje, pa se še vedno usklajujejo različne agencije, uradi in ministrstva, vsak s svojo hitrostjo.

Verjetno bo Trump s svojim odborom hitreje obnovil razrušeno Gazo, kot pa bomo mi dočakali obnovljeno cesto med Lucijo in Kortami. In tako se lahko vprašamo, ali je bolje še naslednjih deset let voziti po preozki in luknjasti cesti na Korte ali pa imeti na oblasti nekoga, ki ga ustaljena pravila ne zanimajo, ki ne posluša nikogar, a stvari premika z izjemno hitrostjo.

Svet praviloma ni črno-bel, čeprav nam ga marsikdo želi prikazati kot takega. Sivi-na je bila še do nedavnega sinonim za dolgočasnost, povprečnost, mlačnost in počasnost. Morda pa to niti ni vedno slabo.

V KOPRU LETOS REKORDNA SEZONA LADIJ

V Luko Koper je v začetku januarja priplula prva potniška ladja letošnjega leta. Ladja je dolga 228 metrov, na krovu pa ima približno 900 potnikov in 700 članov posadke. V

KOPRSKI GASILCI Z NOVIM, POSEBNIM VOZILOM ZA PREDORE

Koprska gasilska brigada stopa v novo fazo priprav na varnostne izzive, ki jih prinaša gradnja in prihodnje obratovanje drugega tira železniške proge Divača-Koper. Poleg kadrovskih okrepitev so gasilci že prejeli tudi specializirano vozilo, namenjeno posredovanju v železniških predorih.

Družba 2TDK je Gasilski brigadi Koper predala prvo dvopotno gasilsko vozilo v

koprskem pristanišču ob tem napovedujejo sezono, ki bo po obsegu primerljiva z lansko. Skupno naj bi v letu 2026 v Koper priplulo 13 različnih ladij. V celotni sezoni pričakujejo 79 prihodov potniških ladij. Najbolj obremenjeno obdobje bo, kot je že ustaljena praksa, med majem in oktobrom, ko naj bi v posameznem mesecu pristalo med deset in 14 ladij.

OBNOVA AKVARIJA V PIRANU

Letošnja prenova piranskega akvarija je nekoliko drugačna in zahtevnejša kot pretekla leta. Zaradi del so številne vrste začasno preselili v t. i. karantenske akvarije, kjer bodo počakale, da bo njihov dom obnovljen in urejen.

NA OBALNI ŠTIRIPASOVNICI BREŽ VINJET, A Z NIŽJO HITROSTJO

Vozniki osebnih avtomobilov in motorjev

se lahko od začetka leta po obalni štiripasovnici med Škofijami, Koprom in Izolo vozijo brez vinjete, a z eno pomembno omejitvijo: najvišja dovoljena hitrost je nižja kot doslej.

Najvišja dovoljena hitrost vožnje na glavni cesti je 90 kilometrov na uro. Na Darsu ob

ROBERT ČASAR NOČE PRED KOPRSKE SODNIKE

Na koprskem okrožnem sodišču bi se moralo v začetku meseca nadaljevati sojenje nekdanjemu predsedniku uprave Luke Koper Robertu Časarju in soobtoženim v zadevi TTI, vendar je bila obravnava tik pred zdajci preklicana. Razlog je predlog Časarjeve obrambe, da se postopek prenese na drugo sodišče.

V sodnem postopku so poleg Časarja obtoženi še nekdanja vodilna v Luki Koper Marjan Babič in Aldo Babič ter avstrijski poslovnež Dieter Kaas. Očitajo jim zlorabo položaja pri nakupu deleža v družbi TTI.

tem poudarjajo, da so za voznike vedno zavezujoči prometni znaki, zato je treba spremljati dejansko signalizacijo na posameznih odsekih, tudi v predorih. Če je hitrost dodatno omejena ali drugače določena s prometno signalizacijo, velja označena omejitev.

Časopis in spletni portal OBALApplus® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. ISSN 2670-4609.

Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Portorož. Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran.

Število izvodov 27.200. Uredništvo: Pristaniška 14, 6000 Koper, urednistvo@obalaplus.si. Oglaševanje: marketing@obalaplus.si.

Odgovorni urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si. Urednik Tomaž Perovič, tomaz.pеровic@obalaplus.si.

Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskova, Nataša Benčič, Dorjan Marušič, Manca Hribovšek, Sašo Mejak, Katja Pegan, Eva Branc, Andreja Comino, Nataša Čepar, Milica Golijanin, Andreja Čmaj Fakin, Nataša Fajon in Petra Mežnarc.

Oblikovanje Emigma d.o.o. Prelom tiskane izdaje Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Urejanje spletnega portala Elvis Dobrilovič.

Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov in podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Avtor nepodpisanih vsebin je uredništvo. Promocijska sporočila in naročene objave so ločena od uredniških vsebin in označena z oznako

Datum izida 28. januar 2026.

Strani s podnaslovom OBALApplus AKTUALNO sofinancira Ministrstvo za kulturo RS.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Ledena gora nasilja se ne začne na Grenlandiji

Nasilje stopa čez vse meje – sodu so izbili dno filmski pirotehnični napadi na Markovcu – ali brez pokanja, vandalizma in vseh vrst nasilja res ne gre?

Med novoletnim veseljačenjem je žensko na balkonu hiše na Parecagu v ramo zadela krogla. Mladi fantje so s pirotehničnimi raketami dobesečno napadli stanovanjske bloke v koprskem naselju Markovec. Z divjo vožnjo skuterjev ogrožajo sebe, pešce in druge udeležence v prometu. Za zabavo in dokazovanje moči zažigajo smetnjake, praznijo gasilske aparate, razbijajo koše za smeti in prometne znake, čečkajo ter na različne načine mažejo pročelja hiš, zasebne in javne površine, izzivajo in sprožajo fizične obračune med vrstniki. Namesto da bi bilo teh pojavov vse manj, jih je vse več, in to utemeljeno skrbi javnost. Seveda so našteti dogodki zgolj uvod v nekaj precej bolj zloveščega. Nasilje se ne začne z napadom na Gazo, Venezuelo ali Grenlandijo. Nasilen je že tisti fantič, ki prevrne prometni znak, razbije avtomat s pijačami pri športni dvorani in prižge plamen v smetnjaku. Ravnatelj ene od koprskih osnovnih šol nam je zaupal, da so pred nekaj leti v omarici enega od učencev našli kilogram dinamita. Nekje v Sloveniji je dijak porezal diakinjo po obrazu in telesu. Sem ter tja v šolah odkrijejo pri učencih tudi kak nož, a za to sploh ne izvemo. Izvedeli pa smo, da so v prejšnjih mesecih nepridipravi na železniške tire nastavljali resne ovire, ki bi lahko pripeljale do tragedij, kakršna se je zgodila v Španiji.

AGENCIJA ZA PRETEPE

Da so na vsaki šoli primeri medvrstniškega nasilja, v glavnem ostaja skrito dejstvo. Le v določenih primerih podobni dogodki zbežijo v javnost. Denimo precej izstopajoč izolski primer, v katerem so šolarji ustanovili kar **Agencijo za pretepe**. Ta inovativna oblika podjetniškega nasilja je nastala zato, da je skupina posebej »brihtnih« in nad nasiljem navdušenih fantov spodbujala pretepe med vrstniki, jih snemala in posnetke objavljala. Danes namreč pretep brez posnetka nima več smisla. Kdo vse jih je »fasak«, kako se je ta zgodba končala in ali se je sploh končala, ne vemo. Nam, običajnim smrtnikom, je zgolj vzelo sapo spoznanje, kam vse lahko pelje bujna domišljija, če vidi edini izhod in edini smisel v nasilju. Da je nasilje nujna in ključna sestavina današnjega časa, pa se mladina vsak dan sproti uči iz filmov, s spleta in iz dnevnih poročil številnih

medijev. Četudi sploh ne bi gledali filmov ali uporabljali družbenih omrežij in bi zgolj poslušali vodilne politike v svetu in doma ali njihove podpornike v vsaki slovenski vasi, če bi gledali samo primere v določenih (preštevilnih) družinah in domačih soseskah, bi hitro dobili vtis, da je mogoče vse doseči samo na en način – s takim ali drugačnim nasiljem. Od naštetih primerov do resnejših tragedij po šolah (ali iztirjenja vlaka) je manj kot korak. Zato nas ne bo presenetilo, če se bo že naslednji teden, mesec ali leto zgodilo nekaj, česar si ne želimo.

PERMISIVNA VZGOJA IN POLICISTI – BREZZOBI TIGRI

Razlogov, zakaj prihaja do teh pojavov, je veliko. Šolniki in policisti krivijo starše in njihovo permissivno vzgojo ter pedagoško nezrelost. Starši krivijo neučinkovito policijo in odsotno politiko lokalnih skupnosti. Politiki, sociologi in klinični psihologi razloge iščejo v ekonomskih stiskah staršev, ki nimajo časa za življenje in vzgojo otrok. Ti tako ostajajo vse bolj prepuščeni ulici in vzgoji vrstniških skupin, v katerih se znajdejo. Vzgoja ulice pa je neizprosna vzgoja konflikta, moči in nasilja. Neimenovana učiteljica je dejala, da so za

BORIS ŠULIGOJ

takšno obnašanje mladostnikov najbolj krivi starši, ki pomanjkanje odnosa in razumevanja vzgoje nadmeščajo s tem, da otrokom dovolijo in dajo vse. »Če jim je vseč pokanje s prijatelji, jim ga pač dovolijo in jim celo kupijo pokalice. Ko pridejo ti starši v šolo in se pogovarjamo o prepovedi pirotehničnih sredstev, se nekateri zaščitniško uprejo, češ da je bilo pokanje od nekdaj, da so to vedno počeli, njihovi otroci pa da odgovorno ravnaajo s pirotehniko in da jim tega veselja ne morejo vzeti.« Potuha in takšno razmišljanje staršev sta seveda prvi razlog za vse, kar se nato razvije v nenadzorovanem mladostniškem okolju. Res je, da so otroci vedno radi pokali. To pa še ni razlog, da mora slaba navada ostati za vedno. Ne drži niti, da je bilo v preteklosti toliko nasilja, kot ga srečujemo danes. V naši mladosti si nihče ni upal tako norčevati iz policistov, kot to počne del mladih danes. Na družbenih omrežjih se postavljajo s posnetki, kako divjajo s skuterji ob policijskem avtu, jih izzivajo z vožnjo po enem kolesu, mečejo kamne ali druge predmete na policijsko postajo in nato zbežijo. Skratka, iz policistov se norčujejo. Kaj takega nam pred 50 in več leti niti na kraj pameti ni prišlo. Če policisti kdaj trše privijejo kakega takega objestnega, jih nato hudo slišijo od pretirano zaščitniških staršev, ki si hitro pomagajo z odvetniki. Očitno že šolarčki vedo, da so policisti brezzobi tigri, ki jim ne morejo hudega, oni pa so filmski junaki, saj jih na družbenih omrežjih občuduje njihova družba.

POLICISTI MLADOLETNIKOV NE KAZNUJEJO

Ko smo policiste Policijske uprave Koper vprašali, kaj bi morala družba storiti, da bi omejili vse bolj skrb vzbujajoče nasilje v javnem prostoru, nam predstavnik za stike z javnostmi David Tušek konkretnega od-

govora ni dal. Pojasnil je, da gre za vprašanje zakonodajne veje oblasti in da se policija v to ne more vmešavati. Dodal je, da se policisti vedno odzovejo na prejeta obvestila o kršitvah ali vandalizmu. Od 1. novembra 2025 do 5. januarja letos so na območju Policijske uprave Koper zasegli 2609 kosov pirotehnik. Od 1. decembra lani do 14. januarja letos so ugotovili 34 kršitev zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih, leto prej jih je bilo 14. Od tega so 25 kršitev zagrešili mladoletniki. Obravnavali so tudi nekaj primerov poškodovanja premoženja z manjšo premoženjsko škodo. Potrdili so, da še obravnavajo primer poškodovanja avtomobila v garaži s pirotehničnim sredstvom. Niso pa pojasnili navedb iz Primorskih novic, da so nepridipravi istega dne petardo odvrgli tako na avtomobil koprskega redarstva kot na vrata njihovih pisarn. Šlo je torej za premišljen in usklajen napad na organ oblasti, ki bi lahko povzročil tudi hujše posledice, ne le materialno škodo. Prav tako še preiskujejo primer streljanja s

strelnim orožjem na Parecagu in napade s pirotehničnimi sredstvi na bloke na Markovcu. Ko bo preiskava končana, bodo o tem obvestili javnost. Če bodo storilci identificirani in bodo mladoletni, bodo o njih odločali sodniki, saj policisti pri mladoletnikih nimajo pristojnosti. Kakšne bi bile kazni, nismo izvedeli, ker podobno objestnega primera doslej še ni bilo. V Centru za socialno delo Koper so predvideli možnost vzgojnega ukrepa, po katerem bi mladi kazni lahko odslužili z dobrodelnim delom v javno korist. Ta predlog so posredovali sodstvu. Zakonodaja je očitno še najmanj, kar skrbi vandale, ki se ne zmenijo za odzive javnosti in pristojnih organov. Zato je pedagog in nekdanji ravnatelj Osnovne šole Koper ter Osnovne šole Vojke Šmuc v Izoli Anton Baloh ocenil, da bi bila med vsemi ukrepi najhitrejša in najučinkovitejša kazen za starše. Če bi morali plačati denimo 500 evrov globe zaradi kršitve zakona o pirotehnik, bi morda drugače razmislili, kako se bodo pogovarjali s svojimi razbijaško razpoloženimi otroki. Baloh je precejšen del krivde zvrnil tudi na lokalne skupnosti. Če starši ne odigrajo svoje vloge, bi morale zanj toliko bolj poskrbeti občine. A te se s problemom vandalizma, zažiganja, packanja po javnih in zasebnih površinah ter drugih oblik nasilja ukvarjajo premalo ali sploh ne.

KOPRSKA IN KRANJSKA OBČINA STA POZVALI VLADO

Pretirano nasilje v koprski in kranjski občini – pa ne le tam – je spodbudilo župana Aleša Bržana in Matjaža Rakovca, da sta 13. januarja vlado pozvala k nujni spremembi zakonodaje. Predlagata spremembo zakona o prekrških, ki bi predvidela odgovornost staršev v primeru opustitve dolžne skrbi nad otrokom ali mladoletnikom, možnost izreka globe ter ukrep dela v korist humanitarnih organizacij, lokalnih skupnosti ali javnih zavodov. Spremenila bi tudi obligacijski zakonik, v katerem naj bo jasnejša opredelitev odškodninske odgovornosti staršev za škodo, ki jo povzročijo mladoletni otroci. Zahtevata še spremembo zakona o varstvu javnega reda in miru, da bi strožje sankcionirali kršitve ter omogočili izrek obveznih vzgojnih, svetovalnih ali preventivnih ukrepov.

Župana sta predlagala tudi zaostritev zakona o pirotehničnih sredstvih. Med ukrepi navajata popolno prepoved prodaje pirotehniko mladoletnikom, prepoved prodaje, posedovanja in uporabe pirotehniko za zabavo, izjeme pa bi veljale zgolj za poklicne izvajalce ognjemetov ob posebnih dovoljenjih. Zavzemata se še za znatno skrajšanje dovoljenega časovnega obdobja uporabe, višje kazni ter dodatno odgovornost staršev za kršitve mladoletnikov. Poleg tega omenjata tudi obvezne preventivne programe za družine z visokim tveganjem in jasnejšo razmejitev odgovornosti posameznih institucij. »Lokalna skupnost brez spremenjene zakonodaje lahko naredi zelo malo. Zato smo vladi poslali poziv. Brez večje odgovornosti staršev in brez strožjih ukrepov na področju pirotehničnih sredstev ni mogoče učinkovito omejiti naraščajočih oblik mladoletniškega nasilja, mladostniškega kriminala, vandalizma in ogrožanja varnosti, ki smo jim bili priča ob novem letu,« so nam odgovorili iz koprsk občine.

KOALICIJA PREDLAGALA POPOLNO PREPOVED PIROTEHNIKE

Teden dni kasneje, 20. januarja, so tri koalicijske stranke v državni zbor vložile zakonski predlog za popolno prepoved prodaje in uporabe pirotehniko za fizične osebe. Majhen problem je v tem, ker v stranki Svoboda še niso povsem prepričani, ali naj bi prepoved veljala tudi za pirotehnične izdelke kategorije F1, ki naj ne bi bili tako nevarni in hrupni ter jih predpisi EU dovoljujejo. Koalicija bi s predlogom novele zakona o eksplozivnih in pirotehničnih izdelkih uvedla splošno prepoved prodaje, preprodaje, nakupa, posedovanja in uporabe pirotehničnih izdelkov za fizične osebe brez izjeme. V praksi se je namreč pokazalo, da zgolj delne omejitve ne omogočajo učinkovitega nadzora, tudi manj nevarni izdelki pa so se izkazali za tvegane. Prepovedali bi tudi spletno prodajo in oglaševanje teh sredstev za posameznike.

»Zakon bi omogočil varnejše, dostojnejše in okolju prijaznejše oblike praznovanja, ki ne temeljijo na hrupu, strahu in poškodbah. S tem bi pokazali družbeno odgovornost,« je poudarila piranska poslanka Meira Hot (SD), prva podpisana pod zakonski predlog.

PIROTEHNIKA JE LE VRH LEDENE GORE NASILJA

Pirotehnika je le delček vseh vrst nasilja, ki ga vse pogostejše srečujemo v družbi in si ga privoščijo posamezniki na račun drugih. Pokanja ni mogoče skriti. Takšno nasilje nad okoljem nekatere prevzame, čeprav ima številne negativne posledice: povzroča požare, poškoduje javno in zasebno premoženje, škoduje okolju, povzroča nepopravljive posledice za človeško telo in zdravje ter negativno vpliva na živali. Družbeno problematične so tudi druge oblike obestnega vandalskega uničevanja – od prometnih znakov do smetnjakov, od uličnih svetil do javnih klopi, izlozb in avtomatov s pijačami ter hrano. Vse bolj mračno podobo okolja ustvarja tudi nezadržno pac-

kanje, pisanje in risanje grafitov, čačk ter domnevnih poslikav samooklicanih umetnikov, ki neusmiljeno kazijo urbano okolje. Obstajajo še številne druge oblike nasilja, ki se dogajajo zgolj zato, ker se nekdo v določenem okolju počuti dovolj močnega in ker je družba vse bolj neodzivna ter neučinkovita pri postavljanju meja. Nekatere oblike nasilja so si celo nadele oznako »subkultura« in se tako upirajo pregonu. Tak primer so grafitarji, med katerimi prevladuje logika, da imajo pravico do delovanja, saj naj bi šlo za kulturno izražanje. Grafiti so pripeljali pojmovanje nasilja do absurda, da je namreč nasilno in nezakonito barvanje, pisanje in čečkanje vseh vrst v resnici kulturno izražanje. Če je tako, potem sta tudi pokanje in pretepanje obliki izražanja. Samo še zmeniti se moramo, za kakšno vrsto kulturnega izražanja gre in ali naj ga pustimo prosti volji kar počez.

Ko se odloča o ladjedelnicah, se odloča o Izoli

Zgodba o prostoru, ki si ne more privoščiti brezbržnosti do prihodnosti.

Ko se v Izoli govori o ladjedelnicah, se ne govori le o kosu obale in nekaj stavbah. Govori se o znanju, ki se je desetletja nabiralo v delavnicah, o mestu, ki je zrastle iz morja, in o infrastrukturi, brez katere "pomorska država" ostane zgolj slogan. Prav zato je zaplet na območju nekdanje Ladjedelnice Izola v zadnjih mesecih prerasel v eno najbolj občutljivih lokalnih tem: država je lastnica, na terenu pa dejavnost še vedno teče – medtem ko sodni postopki, varnostna opozorila in razvojne ambicije vlečejo vsak v svojo smer. Decembra 2025 se je konflikt prelil na prag prisilne izselitve. Deložacija uporabnikov, predvidena za 2. december, je bila na koncu ustavljena: sodišče je postopek zaustavilo zaradi vloženega ugovora, zato se do odločitve o njem ne more zgoditi nič bistvenega. V Izoli je tako ostala negotovost: kdo lahko danes prostor uporablja, pod kakšnimi pogoji, kako naj se zagotovi varnost in okoljska odgovornost – in predvsem, kako zaščititi delovna mesta ter ladjedelniško tradicijo.

»Slovenija je in ostane pomorska država – pomorska država pa potrebuje ladjedelniško dejavnost.«

(obrambni minister Borut Sajovic, Izola, 15. januar 2026)

DRŽAVA LASTNICA, POSESTI PA ŠE VEDNO NIMA

Pravno izhodišče države je jasno: območje je v lasti Republike Slovenije, z njim pa upravlja Ministrstvo za obrambo (MORS). Slednje se sklicuje na pravnomočno sodno odločbo iz leta 2017, ki nalaga izpraznitev objektov, in na dejstvo, da sedanjim uporabnikom prostorov delujejo brez veljavne pogodbe. A med papirjem in terenom zeva vrzel: kljub pozivom in postopkom ministrstvu do danes še ni uspelo prevzeti dejanske posesti. Po njihovih besedah se uporabniki prostovoljno niso pripravljali umakniti, v postopkih prisilne izselitve pa nasprotujejo z različnimi pravnimi sredstvi. Zadnji rok za prostovoljno izselitev se je iztekel že lani,

NATAŠA FAJON

zdaj pa se čaka na odločitev sodišča o zadnjem pravnem sredstvu, ki je bilo vloženo. K temu se priključuje še varnostni argument. MORS ocenjuje, da so varnostna tveganja kompleksa v obstoječem stanju nesprejemljiva, a hkrati navaja, da z zapisniki inšpekcij ne razpolaga. To je pomembno, ker varnost in okolje nista le argument, ampak legitimna javna interesa – še posebej, če so merila, ugotovitve in nadzor transparentni. V nasprotnem primeru se zaupanje med deležniki težko vzpostavi.

KAJ SE V LADJEDELNICI DEJANSKO DOGAJA

Direktor Ladjedelnice Izola d. o. o. Aleš Bohinec opisuje dejavnost prizemljeno: dvigi in spusti plovil v vodo, hramba plovil, vzdrževalna dela in manjša popravila. Ob tem podjetje skrbi za pristanišče skladno z obvezami upravljavca: profesionalno varovanje območja, elektrika, voda, odvoz odpadkov, požarni redi, poravnava stroškov vodne pravice in nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, vzdrževanje pristaniške infrastrukture ter intervencijsko vzdrževanje nepremičnin v lasti RS. Za sorazmerni del teh stroškov ima z uporabniki pristanišča sklenjene dogovore o uporabnini. V samem pristanišču po njegovih navedbah deluje 12 gospodarskih družb s približno 40–50 zaposlenimi, če pa se prišteje sezonska oziroma ob-

časna delovna mesta, pridemo do ocene 150–200 ljudi, ki so neposredno ali posredno vezani na ladjedelniško-servisno dejavnost. To je številka, ki v Izoli – mestu z omejenim prostorom in omejenimi gospodarskimi alternativami – hitro postane družbeno vprašanje, ne le gospodarsko. Bohinec izpostavlja še plast, ki jo v javnih razpravah pogosto preslišimo: na območju naj bi obstajala “dvojna lastnina”. Nepremičnine so v lasti države, pristaniška infrastruktura pa naj bi bila v lasti družbe Ladjedelnica Izola in ocenjena na približno 2,5 milijona evrov. Poleg tega pristanišče deluje pod pogoji pomorskega zakonika in mora imeti upravljavca; Bohinec trdi, da ima družba veljavne upravne odločbe, ki ji podeljujejo status upravljavca in jo zavazujejo k aktivnemu upravljanju. Če je to dejansko stanje, se ob deložaciji ne odpira le vprašanje posesti. Odpre se tudi vprašanje, kako v praksi zagotoviti kontinuiteto upravljanja pristanišča in uporabe infrastrukture. V družbi Ladjedelnica Izola pravijo, da so napovedano deložacijo doživeli z začudenjem. Po njihovih navedbah si že dolgo prizadevajo za zakonito ureditev odnosa

z državo; konec leta 2024 so od ministrstva prejeli dopis, da bodo pristopili k urejanju najemnih razmerij, nato pa se je smer – iz njim neznanih razlogov – spremenila. Poudarjajo, da so z nekdanjimi lastniki (DUTB, DRS, DSU) dosegli dogovor o poplačilu uporabnin, ki se izvaja in naj bi bil zaključen do konca februarja, za naprej pa bi želeli plačevati najemnino Republiki Sloveniji po sklenitvi pogodbe z razumnimi pogoji.

OBČINA IZOLA: TRADICIJA DA, A UREJENO IN OKOLJSKO ODGOVORNO

Z Občine Izola v pojasnilu poudarjajo, da ima območje nekdanje ladjedelnice poseben pomen, ker je neločljivo povezano z zgodovino, identiteto in razvojem mesta. Ustavitev postopka deložacije razumejo kot priložnost, da se razmere umirijo in se ponovno odpre prostor za rešitve, ki bodo dol-

KRONOLOGIJA (NA KRATKO)

- **2011–2016:** po stečaju nekdanje ladjedelnice se območje uporablja razdrobljeno, brez dolgo-ročno urejenih razmerij;
- **2017:** pravnomočna sodna odločba o izpraznitvi objektov;
- **april 2023:** Republika Slovenija se vpiše kot lastnica območja v zemljiško knjigo; upravljanje prevzame MORS;
- **jesen 2025:** določen rok za izpraznitev; uporabniki vložijo ugovor;
- **2. december 2025:** načrtovana deložacija je ustavljena; čaka se odločitev sodišča;
- **15. januar 2026:** obisk ministra v Izoli; napoved ureditve razmerij in ureditvenega načrta; “vojske v Izolo ne bo”.

goročno vzdržne in sprejemljive za vse deležnike. Občina si želi, da bi se na območju ohranila dejavnost, ki je del ladjedelniške in obrtno tradicije mesta, vendar le pod pogojem, da je pravno-formalno urejena in pod nadzorom, posebej z vidika varovanja okolja in narave. Pomemben del občinskega sporočila je tudi samokritičen: v preteklih postopkih občina ni bila v zadostni meri formalno vključena v razprave na državni ravni, kar je otežilo pravočasno usklajevanje interesov. Zdaj želi biti več kot opazovalec – aktiven in konstruktiven

sogovornik, ki zagovarja javni interes lokalne skupnosti. Njena dolgoročna prostorska vizija temelji na uravnoteženem razvoju: delovna mesta, lokalno znanje in tradicija na eni strani, varstvo okolja, kakovost bivanja ter javni interes na drugi.

MINISTER V IZOLI: LADJEDELNIŠTVO OSTAJA, VOJSKE V MESTO NE BO

V četrtek, 15. januarja 2026, se je obrambni minister Borut Sajovic v Izoli sestal z izolskim županom Milanom Bogatičem in predstavniki uporabnikov območja. Srečanje je prineslo dve jasni sporočili. Ladjedelništvo kot dejavnost je potrebno in naj ostane. Minister je poudaril, da Slovenija potrebuje sistemsko servisiranje plovil (izpostavil je več tisoč plovil v slovenskem morju ter ribiško floto), vendar “urejeno, zakonito in sistemsko, ne stihijsko”. Napovedal je ureditev razmerij z najemniki ter pripravo ureditvenega načrta za območje. Drugo sporočilo je bilo namenjeno pomiritvi lokalnih skrbi: “Vojske v Izolo ne bo”. Po ministrovih besedah so vojaške ladje in infrastruktura v Ankaranu; v Izoli ministstvo potrebuje le manjši del kapacitet za zaščito in reševanje ter operacije na mor-

ju, ne pa vojaške baze. Župan Milan Bogatič je poudaril, da je država sodno potrjena lastnica, zato morajo vsi nadaljnji postopki potekati zakonito. V praksi je to interpretiral kot prevzem, ureditev, obnova in nato oddaja v najem. Hkrati je pozdravil, da so deležniki končno sedli za skupno mizo.

KJE JE VOZLIŠČE – IN KJE JE REŠITEV

Zgodba ladjedelnice Izola ni le spor “država proti uporabnikom”. V resnici je to preizkus, ali Slovenija na obali zna uskladiti tri legitimne interese:

- pravni red in upravljanje državnega premoženja,
- varnost ter okoljsko odgovornost,
- delovna mesta, tradicijo in realne potrebe pomorstva.

Če se prva dva interesa uveljavita brez tretjega, Izola tvega “mrtvo obalo”: lep prostor brez vsebine, brez znanja in brez servisne infrastrukture, ki je ni mogoče ponovno zgraditi čez noč. Če pa tretji interes povozi prva dva, se država upravičeno znajde pred očitki o toleriranju neurejenega stanja. Ključ je zato v prehodni, merljivi ureditvi: pogodbe, nadzor, fazna sanacija in jasen ureditveni načrt. Tudi “poti rešitve”, ki jih navajajo v Ladjedelnici Izola, kažejo na isto: najemna pogodba z državo in zaveza k posodobitvam; možnost, da država prevzame upravljanje pristanišča (ob rešitvi vprašanja uporabe infrastrukture); možnost partnerskega vstopa drža-

KAJ ZDAJ?

Odločitev sodišča o ugovoru – od tega je odvisno, ali se izvršba lahko nadaljuje. Ureditve razmerij (najem/koncesija/prehodni režim) – brez jasnih pogodb in nadzora bo negotovost ostala. Ureditveni načrt in fazna sanacija – prostor mora dobiti vizijo, ki združi dejavnost, okolje in javni interes.

Je epilog na obzorju?

Januar 2026 je v Izoli odprl dragoceno okno: prvič po dolgem času so se za isto mizo znašli država, občina in uporabniki, z jasnimi političnim sporočilom, da ladjedelništvo ostaja, a se mora urediti. Če bodo besede hitro prevedene v konkretne roke, odgovornosti in nadzor, lahko Izola ohrani ladjedelniško jedro – posodobljeno, pravno čisto in okoljsko odgovorno. Če pa se proces znova zagozdi v pozive in protiukrepe, bo ladjedelnica še naprej simbol konflikta med pravom, razvojem in identiteto – račun pa bo na koncu plačevala širša skupnost.

ve v družbo; ali – če bi država lokacijo potrebovala za druge programe – izselitev v razumnem roku ob jasnem dogovoru o pristaniški infrastrukturi. Skupni imenovalec je dogovor, ki hkrati zaščiti javni interes države in realnost obale.

Le attività' della CAN costiera e del deputato Felice Ziza

€

OTTIMA COLLABORAZIONE TRA IL DEPUTATO ZIZA, LA CAN COSTIERA E IL GOVERNO SLOVENO

Il governo sloveno, impegnato nelle ultime visite nelle regioni statistiche del Paese prima delle elezioni, ha passato una giornata intera anche nel capodistriano. Tra gli impegni dei ministri l'incontro con la Comunità nazionale italiana. Il compito è stato delegato a Matej Arčon, vicepremier, nonché titolare del settore per gli sloveni nel mondo e le comunità nazionali in Slovenia. Il Centro regionale RTV, Palazzo Tarsia e Palazzo Gravisi Buttorai le tappe dei suoi colloqui, legate a temi specifici. In primo piano ancora la posizione di Radio e Tv Capodistria, due baluardi della cultura e della tutela della lingua italiana, nonché emittenti importanti sul piano transfrontaliero anche per la visibilità della Comunità nazionale slovena in Italia. L'esecutivo e il parlamento di Lubiana hanno dimostrato sensibilità per il comparto informazione della CNI. La modifica alla legge sulla RTV di Slovenia, appena varata, ha assicurato

importanti fonti di finanziamento per i programmi di Capodistria. Non saranno sufficienti a coprire tutte le spese e andrà discusso ancora l'obbligo della casa madre a Lubiana in tal senso. Il premier Golob e il suo vice Arčon, sono stati ringraziati per il loro interessamento, supportato poi dalla maggioranza in parlamento. Il Presidente della CAN Costiera, nonché del Comitato per i programmi italiani prodotti a Capodistria, ha rilevato purtroppo una mancata realizzazione degli impegni affidati dalla nuova legge alla RTV di Slovenia. Mancano - ad esempio - le firma sui contratti per le nuove assunzioni già concordate e che darebbero respiro a redazioni e comparto tecnico pressati dal cambio generazionale ossia dal pensionamento di alcuni lavoratori. Scheriani ha rimarcato che il piano di produzione 2026 per Radio e Tv Capodistria resta il punto di riferimento per la CNI e deve essere realizzato entro la fine dell'anno, affrontando tutte le sfide che comporta, a partire dagli appuntamenti elettorali. "Purtroppo è esattamente così. Abbiamo una legge che ci tutela, ma vediamo che viene interpretata in modo strano dai vertici della RTV di Slovenia. Ci pre-

occupa anche il fatto che parte dei nostri finanziamenti devono arrivare anche dal canone e non vi sono garanzie. Dovremmo ancora discuterne per risolvere in primo luogo le nuove assunzioni, che sono state respinte da Lubiana, malgrado gli accordi in atto. Manca la firma dell'intesa tra l'RTV Slovenia e l'Ufficio governativo per le nazionalità, che sbloccerebbe lo stanziamento" è stato il commento di Scheriani. Il vicepremier Arčon ha confermato il pieno appoggio del suo gabinetto ai programmi minoritari. Il deputato Ziza da parte sua ha dichiarato: "Arčon ci ha ripetuto che la posizione dell'esecutivo non cambia. I dettami della nuova legge RTV

devono essere attuati. Gli uffici governativi devono interagire con la direzione dell'Ente per garantire alle minoranze i loro diritti, sanciti anche da precisi atti internazionali. Il dialogo è in corso come è sempre stato negli ultimi anni, il periodo pre-elettorale non ci aiuta, ma dobbiamo a pervenire alle soluzioni che consentano di mantenere stabile la situazione a Radio e Tv Capodistria. Per quanto mi riguarda in chiusura di legislatura, mi sento di ringraziare il vicepremier Arčon e la segretaria di stato Vesna Humar per aver fatto da tramite negli ultimi quattro anni tra la CNI e l'esecutivo, contribuendo a realizzare completamente 27 punti su 30 dell'accordo di collaborazione bilaterale concordato e altri tre parzialmente. Un risultato eccezionale, il cui merito va anche a loro due per il livello di dialogo che hanno mantenuto" è stato il commento di Ziza. La delegazione governativa è stata poi accompagnata a Palazzo Tarsia, futura sede della

CAN Costiera, in fase di restauro. Gli ospiti hanno visto dal vivo con le ulteriori spiegazioni del segretario della CAN Costiera, Andrea Bartole, il gioiello architettonico in questione. "Nei prossimi anni saranno stanziati, per fasi, da Lubiana i mezzi per il recupero dell'antico palazzo. Il progetto quindi continua assieme agli altri aperti come l'asilo di Crevatini e quello di Santa Lucia, i fondi saranno trovati come previsto. Siamo felicissimi di aver concluso gli interventi al Collegio dei Nobili. Con gli esponenti governativi abbiamo discus-

so anche di bilinguismo, delle tabelle con gli odonimi storici a Pirano e Capodistria. Abbiamo la sensazione che saranno trovate soluzioni valide in tempo utile. Vorrei ringraziare anche da parte mia il governo per quanto fatto in questa legislatura" ha sottolineato ancora il presidente Scheriani. Portato altrove da altri impegni in regione, il vicepremier ha lasciato alla segretaria di stato Humar, tracciare un bilancio della passata legislatura. Questo è stato indubbiamente positivo - ha rilevato la funzionaria. Rivolgendo lo sguardo al futuro il deputato Ziza ha puntualizzato le sue proposte per far diventare la RTV di Capodistria la quinta istituzione comune della CNI in Slovenia e Croazia.

LE SCUOLE ELEMENTARI DELLA CNI- GIORNATE DELLE PORTE APERTE PER FARSI CONOSCERE

Nel territorio del capodistriano, le scuole elementari aprono tradizionalmente le loro porte a famiglie e bambini per eventi informativi, chiamati giornate delle porte aperte. Rappresentano momenti significativi nel calendario scolastico: non solo semplici visite, ma vere e proprie occasioni di conoscenza reciproca e orientamento per le famiglie in vista dell'ingresso dei bambini nella scuola primaria. La giornata delle porte aperte è un evento durante il quale una scuola apre le sue aule, i laboratori e gli spazi comuni per farli conoscere alle famiglie e ai futuri alunni. Durante questi momenti è possibile visitare gli ambienti scolastici e

vedere le classi, i laboratori, la mensa e le aree gioco; incontrare i presidi e gli insegnanti per ascoltare la filosofia educativa e i progetti della scuola; capire come vengono organizzate le attività didattiche e quali progetti didattici ed extracurricolari sono offerti; fare domande pratiche sulle iscrizioni, orari, servizi e metodologie didattiche. Queste

giornate servono principalmente a offrire informazioni chiare e dirette alle famiglie e a permettere ai bambini di familiarizzare con la scuola prima dell'inizio dell'anno scolastico. Le porte aperte si sono svolte con pieno successo a Capodistria, Crevatini, Isola, Santa Lucia, suscitando interesse, curiosità e anche un po' di commozione tra bimbi e genitori, in procinto di fare un primo, importante passo sulla strada dell'istruzione.

BASE ECONOMICA: ACCORDO CAN COSTIERA- GOVERNO SLOVENO PER LE MISURE DUE E TRE

Negli ultimi giorni di dicembre, finalmente, dopo un anno di attesa, armonizzazioni e trattative si è giunti alla firma dei contratti per la misura 2 e 3, facenti parte del pacchetto di interventi per stimolare la base economica della CNI. All'inizio del 2025 il governo sloveno aveva dato via libera ai progetti economici della CNI, demandando ai singoli dicasteri il compito di stipulare poi gli accordi dettagliati con la CAN. Le sovvenzioni per le iniziative imprenditoriali erano state concordate e suddivise tra i fruitori in giugno. Sono rimaste scoperte finora le iniziative legate ai progetti delle nostre istituzioni e non ultima la misura dalla quale saranno ottenuti i mezzi per i primi interventi di restauro a Palazzo Tarsia. Ciò significa che i fondi governativi del 2025 non sono andati perduti come si temeva, ma sono stati riallocati negli anni prossimi, anche grazie all'intervento del deputato

Felice Ziza. Nelle prossime settimane saranno pubblicati i bandi di concorso per assegnare i mezzi disponibili, tenendo conto anche delle novità previste. Nella commissione selezionatrice delle domande, ad esempio, sarà incluso un rappresentante governativo che monitorerà da vicino le procedure. Il bando comparirà sulla gazzetta ufficiale entro due o tre mesi, non appena pronto e poi le nostre istituzioni saranno chiamate ad aderire per la suddivisione di 600 mila euro. Sappiamo che le loro ri-

chieste sono pronte e che dovranno essere attenti e pensare bene come spendere i finanziamenti. Parallelamente procedono i preparativi anche in seno alla Comunità nazionale ungherese e in futuro esiste la concreta possibilità di varare iniziative comuni o almeno di avviare consultazioni. Citando il bando per Palazzo Tarsia va rilevato che i progetti di restauro ed esecutivo sono pronti. È stato ottenuto anche in benessere dell'Ente per la tutela del patrimonio culturale. Sarà inevitabile dover modificare il documento d'investimento finanziario. Poi sarà la volta dei bandi per la ristrutturazione e conservazione dell'antico Palazzo.

FELICE ZIZA: ABOLITO IL BOLLINO AUTOSTRADALE

Correva l'anno 2018, quando fresco di nomina in parlamento il deputato Felice Ziza fu incaricato nell'ambito del gruppo di deputati regionali, di occuparsi della vignetta autostradale. "Il bollino rimase poi ingiustamente esteso anche ai tratti della strada a scorrimento veloce che dall'Italia attraversano la fascia costiera e raggiungono la Croazia. Ho sempre sostenuto e continuo a farlo che la base giuridica per non introdurre la vignetta nel capodistria- no è rappresentata dagli accordi di Osimo, dove le parti contraenti (Italia, Jugoslavia e dopo il discioglimento delle Federazione, Slovenia e Croazia) avevano stabilito che qualsiasi misura nel campo dei trasporti e dei collegamenti sarebbe stata presa di comune accordo. Ciò non si è verificato visto che l'Italia ha stabilito il libero transito, senza pedaggi, da Trieste a Monfalcone, ma né l'allora Jugoslavia né le due entità statali sue eredi hanno applicato la norma. Lo si mise in evidenza già nel 2006 qu-

ando era in carica a Lubiana il compianto Roberto Battelli. La questione fu riproposta con una certa decisione nella legislatura 2018-2022, quando nacque il club dei deputati istriani. Tutte le attività in questo campo le abbiamo portate a termine con i nostri sindaci, sollecitando i vari governi a venirci incontro. L'ultima vasta iniziativa è stata adottata dalle forze di maggioranza, ma in particolare ho potuto contare sull'influenza ad alto livello della piranese Meira Hot, che non ha mancato occasione per rilanciare in parlamento e al governo

la questione della vignetta. In questo ambito parti anche la petizione contro i bollini, che ha visto i nostri connazionali in primo piano per la raccolta delle firme: su ottomila, 5400 furono espresse in ambienti vicini alla CNI. Ringrazio i connazionali dei quattro comuni per il sostegno che hanno dato. La petizione ci aveva dato una spinta per intensificare le pressioni sull'esecutivo, che abbiamo esercitato con la Hot e ottenuto tra l'altro il dibattito alla Camera di stato, dove trovammo i voti del centro-destra. Il decreto sull'abolizione della vignetta e storia recente, realizzata cambiando lo status della strada a scorrimento veloce dall'Italia alla Slovenia alla Croazia, impostandolo come temporaneo sino alla costruzione delle bretelle autostradali nel capodistriano e piranese. Sto lavorando con le istituzioni italiane affinché si giunga al rispetto dei dettami di Osimo in un dialogo a tre Italiano- sloveno- croato" ha puntualizzato ancora Ziza.

Tu je nova komedija Gledališča Koper Kje je primadona?

GLEDALIŠČE KOPER JE NA NOVINARSKI PREDSTAVITVI RAZKRILO NOVO KOMEDIJO KJE JE PRIMADONA? AMERIŠKEGA DRAMATIKA IN REŽISERJA KENA LUDWIGA, KI BO V REŽIJI KATJE PEGAN KMALU ZAŽIVELA NA KOPRSKEM ODRU. PREDSTAVA NASTAJA V KOPRODUKCIJI GLEDALIŠČA KOPER IN MESTNEGA GLEDALIŠČA PTUJ, S ČIMER OBE GLEDALIŠKI HIŠI NADALJUJETA USPEŠNO SODELOVANJE IN ZVESTOBO ŽANRU KAKOVOSTNE, IGRALSKO ZAHTEVNE KOMEDIJE. KEN LUDWIG SODI MED NAJBOLJ IGRANE SODOBNE DRAMATIKE NA SVETU – SKORAJDA NE MINE DAN, DA KJE NA SVETU NE BI UPRIZARJALI KATEREGA OD NJEGOVH DEL.

Dogajanje komedije je postavljeno v Cleveland leta 1934, v čas glamurja, opernih div in zakulisnih spletk. V tamkajšnji operni hiši je vse pripravljeno na vrhunec jubilejne sezone – nastop svetovno znane sopranistke Elene Firenzi. Ko primadona zamuja, se slabo počuti in po osebni drami poseže po uspavalih in alkoholu, operni hiši grozi popoln polom. Da bi rešila večer in ugled ustanove, intendanka v glavno vlogo prepriča svojo neopazno, a pevsko nadarjeno asistentko Jo. Ravno v trenutku, ko Jo stopi na oder, se prava primadona prebudi in odpravi v opero. Od tu naprej se sproži vrtevec zamenjav identitet, preoblek, napačnih ljubezenskih zapletov in vrat, ki se – kot se za bulvarno komedijo spodobi – odpirajo ob najbolj nepravem času.

Kje je primadona? (2022) je sodobna predelava Ludwigove kultne komedije Ti nori tenorji (Lend Me a Tenor) iz leta 1986. Avtor je v novi različici tri ključne moške vloge zamenjal z ženskimi in s tem temeljito prevetрил razmerja med spoloma ter samo logiko ko-

medije. Besedilo ohranja klasično strukturo bulvarne farse, hkrati pa jo osvežuje z drugačnimi čustvenimi odzivi ter novim pogledom na like in njihovo medsebojno dinamiko.

Režiserka **Katja Pegan** je ob predstavitvi poudarila, da gre za izjemno igralsko zahtevno predstavo. Tempo je hiter, preoblačenj je veliko, komični učinek pa temelji na natančnosti in disciplini. Ključno je, da igralci govorijo in igrajo natanko to, kar je zapisano v besedilu, saj le tako komedija zadene svoje bistvo. Posebnost predstave vidi tudi v tem, da gre za razmeroma novo besedilo, nastalo kot ženska različica Norih

tenorjev, pri čemer se ustvarjalci z veliko mero samoironije norčujejo prav iz sveta, ki ga poznajo najbolje – gledališča oziroma opernega zakulisja.

Pomembno vlogo v predstavi ima glasba, ki jo podpisuje skladatelj **Mirko Vuksonović**. Poudaril je, da je pri ustvarjanju izjemno užival, saj mu je čas, v katerega je komedija umeščena, zelo blizu. Navdih so mu bila predvsem trideseta leta 20. stoletja, estetika art dekoja ter zvočni svet tistega obdobja, ki ga je skušal subtilno vtakati v glasbeno podobo predstave. Korepetitorica **Ana Erčulj** je izpostavila intenzivne in naporene vaje s **Pio Skvarča** in **Saro Gorše**, ki ju je pripravljala na operno petje, ter poudarila velike razlike med opernim in pop petjem, zaradi česar je bil proces zahteven, a hkrati ustvarjalno bogat.

Vizualno podobo predstave je zasnoval scenograf **Marco Juratovec**, ki z Gledališčem Koper sodeluje že četrtič. Poudaril je veselje, da lahko ustvarja v domačem okolju, čeprav se sicer večinoma posveča filmski scenografiji. Dodal je, da brez odrskega mojstra **Franca Kramperška** tako impozantna scena ne bi bila mogoča, saj sta v njeno uresničitev vložila veliko ur natančnega in fizično zahtevnega dela. Za kostumografijo je poskrbel **Alan Hranitelj**, svetlobno podobo je oblikoval **Jaka Varmuž**, prevod besedila podpisuje **Tina Mahkota**, lekturo **Martin Vrtačnik**, asistenta režije pa sta **Renata Vidič** in **Igor Štamulak**. Igrajo **Lara Jankovič**, **Pia Skvarča**, **Rok Ličen**, **Sara Gorše**, **Blaž Popovski**, **Igor Štamulak**, **Mak Tepšič** in **Mojca Partljič**.

Datumi predstav: 21., 22., 23., 24., 26. in 27. januarja ob 20. uri.

Kje je primadona? je duhovita, natančno izpeljana in igralsko razkošna komedija, ki potrjuje, da Gledališče Koper ostaja eden osrednjih slovenskih prostorov za sodobno uprizorjanje klasične bulvarne komedije – takšne, ki hkrati zabava, preseneti in z veliko mero samoironije nastavlja ogledalo tudi samemu gledališču.

Matej Sukič

storitve mariposa za brezpilotno letenje

VAŠ POGLED POPELJEMO
TJA, KAMOR SAMI NE
BI MOGLI VARNO PRITI.

Tel.: +386 (0)5 9037340

E-pošta: mariposaservice@vondeconsulting.si

Naslov: Ankaranska cesta 5A, 6000 Koper

Za storitve Mariposa se lahko obrnete na

STANOVANJSKE
STORITVE IN OBJEKTI

POMORSKE STORITVE

EKOLOŠKE STORITVE

CRISMANI KOPER D.O.O.
EKOLOŠKE STORITVE - SERVIZI ECOLOGICI

Rok Pahor, konservator in restavrator

LETNIK 1983. ROJEN V KOPRU, PRIHAJA IZ IZOLE, KJER IMA ATELJE, TRENUTNO PA ŽIVI V TRSTU. KONČAL JE SREDNJO POMORSKO ŠOLO, SMER LADIJSKI STROJNI TEHNIK, OBISKOVAL TEČAJ KIPARSTVA IN ŠTUDIRAL V UDINAH NA UNIVERSITÀ DI LETTERE E FILOSOFIA, SMER CONSERVAZIONE DEI BENI CULTURALI. NATO JE OPRAVIL STROKOVNI IZPIT NA MINISTRSTVU ZA KULTURO Z OBVEZNO PRAKSO NA RESTAVRATORSKEM CENTRU SLOVENIJE IN PRIDOBIL NAZIV RESTAVRATOR – KONSERVATOR TEHNIK.

Njegovi najuspešnejši projekti so:

- Punta Piran;
- Savudrijska ulica, Piran;
- zvonik Koper (nadzor izvajanja restavratorskih del, restavriranje notranjosti zvonika, restavriranje in konserviranje prezentiranih originalnih tlakov pod zvonovi);
- izdelava kalupov za Robertino Šebjanič;
- izdelava kalupov in odlitkov Melanie, Fuck off illusion 2020, avtor Brad Downey;
- ZIG ZAG, izdelava in instalacija ploščic v raku tehniki (Fraunhofer-IPA Stuttgart, 2022).

»Po srednji šoli sem najprej ljubiteljsko začel z restavriranjem starega pohištva. Takrat sem se ukvarjal tudi z analogno fotografijo, s prijatelji smo imeli temnico. Potem sem nekako po spletu okoliščin in poznanstev začel sodelovati kot podizva-

ni izpit za restavratorja in konservatorja. Tako sem začel samostojno delati na tem področju. V času študija sem kot podizvalec sodeloval z različnimi restavratorskimi firmami ...

Pod restavratorstvom in konservatorstvom si predstavljamo vse sorte. Kaj to v resnici je?

Pojma se uporabljata pri ohranjanju kulturne dediščine, tako premične kot nepremične. Sem spadajo zgradbe, freske, kipi, slike, spomeniki, tudi starejše stavbe, ki niso katalogizirane kot spomeniki. Te naloge se mora lotiti nekdo, ki ima za to delo strokovno izobrazbo ...

In ve, kaj bo počel?!

In ve, kaj bo počel. Najprej konservator naredi opis dejanskega stanja kulturne dediščine, potem ugotovi, katere tehnike so primerne oziroma uporabne. Sam sem specializiran bolj za kamnite elemente, omete in štukature, ki krasijo notranjost in zunanost stavb. Posebej tukaj na Obali, kjer smo izpostavljeni soli, morju in burji, je vse še bolj zapleteno.

Restavrator mora vedeti, kako se lotiti dela. Obstajata dve različni smeri: eni delajo tako, da se restavratorski pristop ne vidi, druga šola pa zagovarja, da je pristop viden. Vedno pa se moramo držati smernic Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Delujemo tako, da ne uporabljamo »fejk«. Držimo se gabaritov, ki nam jih spomenik ali stavba nakazuje, in si ne zmišljujemo. Tukaj ni kreativnosti.

Skozi zgodovino so bili uporabljeni različni restavratorski postopki, nekateri so se izkazali za neuspešne. Le čas pokaže, kateri so najboljši. Znanje moraš ves čas nadgrajevati, slediti novejšim raziskavam in opazovati, kaj se dogaja z že obnovljenimi deli. Zato je pomembno, da se po vsaki obnovi naredi tehnično poročilo z uporabljenimi pristopi in materiali. Ta poročila hrani Zavod za varstvo kulturne dediščine.

Po določenem času bo jasno, ali sem uporabil prave materiale in metode, ali so bili kompatibilni s starimi. Tako lahko sledimo, kaj je dobro in kaj ne.

Ohraniti je treba obstoječe, da bodo tudi

zanamci to videli, občudovali, se naučili kaj o preteklosti.

Tako. Ničesar svojega ne smem dodati. Spomenik ali stavbo moram ohraniti za bodočo generacijo, takšno, kot je.

Ste se kdaj vprašali po razlogih za restavriranje, konserviranje – ker ste menili, da spomenik ali stavba tega nista vredna? Kaj je tisto, kar je pomembno?

Sam se tega ne sprašujem, verjetno pa se marsikdo. Vsak človek ima svojo vizijo, vendar je razlika, ali živiš v starem mestnem jedru, ki spada pod kulturno dediščino, ali ne. **Mislite na Piran?**

Piran, Izola – vsa mesta s starim mestnim jedrom so spomeniško zaščiteni. Kar se mi zdi prav, ker bi sicer vsak počel, kar bi hotel. Tudi to se dogaja, in Zavod za varstvo kulturne dediščine se trudi, da bi ohranjal pristnost teh mest. Nekateri posamezniki tega pač ne vidijo, ne cenijo in mislijo, da lahko počnejo, kar hočejo. Kar ni prav! Če gledamo mesta po Italiji, so vsa mestna jedra ohranjena, pristnost je ohranjena, ni ekscesov. In to je tisto, kar pri nas manjka.

Je Italija kot država primer, kako delati na področju ohranjanja kulturne dediščine?

V Vidmu sem študiral in poznam italijanski odnos do kulturne dediščine. In ja, jemljem jo kot primer. Videl sem že kar nekaj italijanskih mest – tukaj govorim predvsem o severu Italije – in seveda vse gledam sko-

zi oči restavratorja. Velikokrat te tudi zmoti. Vidiš recimo nekaj, kar ni obnovljeno, in se sprašuješ, zakaj propada.

Dobro poznate Slovenijo, še bolje pa Obalo. Kaj vse bi morali storiti, da bi spremeniili odnos do dediščine, do kulturnega okolja, da bi cenili in spoštovali zgodovino?

Že to, da ima posameznik zavest do okolja, kjer živi, je pomembno. Da živi z mestom in njegovo zgodovino. Vendar pa, kot sem že omenil, ima vsak posameznik svojo vizijo. Ko si nekaj kupiš, bi si to preuredil po svoje in ne tako, kot ti govori nekdo drug.

Seveda ne, ker je to moje.

In kaj je posledica? Devastirana podoba mestnega jedra. Če hočemo ohraniti pristnost mesta, moramo slediti načelom, ki to narekujejo.

Ali odnos do starega, vrednega človek razvije sčasoma? Da spoštujemo staro, potrebujemo neko znanje, vrednostni sistem?

Izhajal bi iz tega, da tisto, kar je obstalo več sto let, daje svojo moč posameznikom, ki to cenijo. Da posameznik razvije, da nekaj ceni, pa je verjetno pri vsakem drugače. Nekateri to razvijejo že zelo zgodaj, tudi preko svoje družine, nekateri kasneje skozi izobraževanje. Nekateri verjetno tega ne razvijejo nikoli.

Je to tudi problem spoštovanja minulega

BOJANA
LESKOVAR

dela, ki je nekaj vredno? Je to problem, da vedno bolj cenimo nove stvari kot stare, ker smo potrošniško naravnani? Hitro zavržemo stvari, ki jih ocenimo kot stare.

Bi se strinjal, da je del problema v potrošniško naravnani družbi. Najbrž so tudi določeni zgodovinski dogodki botrovali temu, da zavesti o ohranjanju starega oziroma vrednega nimamo. Imamo pa tudi pre malo časa in se ne poglobljamo v zgodovino in zgodbo, ki jo določena stavba govori skozi podrobnosti, napuščje, dekoracijo ... Za nekoga, ki je to zgradil, so bili to pomembni detajli. Detajli govorijo o statusu lastnika – je bil premožen, izobražen, o njem je govorila fasada hiše. In to je bil tudi njegov položaj v družbi.

Potem pa je tu še nepoznavanje materialov, ampak pri obrazložitvi tega lahko hitro zatavam ...

Si mislim, ja. Ko se pogovarjate z ljudmi, s katerimi boste sodelovali, nekaj naredili zanje, jim poskušate tudi dopovedati, zakaj?

Če jih zanima, zakaj se odločam za določen material, to tudi pojasnim. Velikokrat nas tudi mimoidoči sprašujejo o našem delu. Vedno me veseli, ko nekdo pokaže zanimanje. Sam sem zavezan k čim večji uporabi preverjenih, starejših materialov, kot je apno. Vse stare stavbe so narejene na osnovi apna, danes pa vse delamo z novejšimi materiali, s cementom ...

Je to material, ki vam je najbolj tuj?

Ne maram ga najbolj, vendar ima tudi svoje prednosti.

Kaj pa marate?

Materiale in pristope, ki so jih uporabljali stari Rimljani. Raziskoval sem tehnologijo, ki so jo uporabljali v Benetkah, kjer je bil vedno velik problem s soljo in vlago. Vedno bolj se nagibam k starim, preverjenim metodam, o katerih so pisali že Teofilo, Cennini pa Palladio. Ti materiali stojijo še dandanes. **Sodelovali ste pri gradnji ankaranskega pokopališča, osnovni material je cement.**

Ta projekt je bil velik izziv, saj gre za odli-te stene, ki so prane. Naredil sem barvne vzorce, predlagal material in raziskoval

tehniko aplikacije. In nekako smo prišli do tega, kar vidite zdaj. Prvič sem se soočal s cementom, ko sem obnavljal Plečnikove stebre v Plečnikovi hiši. Cement pa sem uporabljal tudi pri več umetniških projek-
tih.

Kriterij, ki bi ga pri kulturnih spomenikih res morali spoštovati, je to, da so se ohranili skozi stoletja.

So se ohranili, vendar je bilo tudi v samo gradnjo vloženega več časa. Če vzame-
mo za primer neko novejšo gradnjo, je pomembno, da jo čim prej začnemo upo-
rabljati. Temu primerni so tudi sodobnejši materiali – so hitrosušeči in izbira je ve-
liko večja. V preteklosti so imeli omejeno razpoložljivost materialov, vendar so jih
premišljeno izrabili. Gradnja je trajala dlje časa. Če pogledamo že samo lesene ele-
mente – posvečalo se jim je bistveno več časa, od tega, v katerem obdobju je drevo
posekano, do tega, koliko časa mora odle-
žati, preden se ga uporabi.

Lahko rečem tudi, da je bil včasih ritem ljudi veliko bolj povezan z naravo.

**Ko dobite restavratorski projekt, kako se ga lotite? Kaj morate vedeti o njem, pre-
den se ga lotite?**

Najprej moraš vedeti, kakšno je dejansko stanje objekta, spomenika, zgradbe. Opra-
viti moraš sondaže – lahko so arhitekturne ali stratigrafske. Stratigrafijo se uporablja
pri določanju slojev v ometu, skozi arhitek-
turne sonde pa se išče predelave na objek-
tu.

O stanju objekta ne moreš sklepati na podlagi časa, v katerem je bil narejen? Treba ga je raziskati?

To je obvezno, ker ne vemo, kaj se je z njim dogajalo skozi čas. Zaradi dotrajanosti objektov so se skozi čas izvajala različna sanacijska dela, ki posegajo v prvotno po-
dobo. Materiali, ki so bili pri teh posegih uporabljeni, pa velikokrat tudi pospešujejo degradacijo same stavbe.

**Lahko vse storite sami ali potrebujete so-
delavce?**

Nisem sam za vse. Pri meni je zaposlena moja partnerka Tia Avsec, po izobrazbi kiparka. Pri večini projektov pa potrebu-
jem še dodatne sodelavce, posebej če gre za večje, zahtevnejše projekte. Največkrat sodelujem z restavrator^kama Evo Drašak in Vito Joksić. Sodelujem pa tudi z drugimi obrtniki, saj so včasih kamniti in leseni deli tako dotrajani, da jih je treba zamenjati. Za menjavo lesenih delov se v večini primerov

obrnem na mizarja Denija Bor-
dona.

Kdo na koncu odloči, kaj se bo naredilo?

Ko se lastniki, občina ali drža-
va odločijo za prenovo in se naredi opis stanja, se opišejo tudi tehnični pristopi in mate-
riali, ki se bodo uporabili. Zavod za varstvo kulturne dediščine nato organizira posvet in situ, tam se določijo smernice, ki jim je treba slediti.

**Kateri je bil vaš prvi restavra-
torski oziroma konservator-
ski projekt? Katero besedo kdaj uporabljate?**

Konserviranje je ohranjanje dejanskega stanja – tako pre-
prečimo propad spomenika, objekta, kamna, kipa ... Ko re-
stavri^raš, pa že posegaš v sam objekt. Projekt, ki sem se ga lotil konservatorsko, je bil v Pira-
nu, v Savudrijski ulici – čudovit portal. Uporabljal sem klasične pristope, zelo zamudne pro-
cese, a smo na ta način ohrani-
li pristno podobo kamnitega portala. Zelo je lep, na njem je viden zob časa, vendar je zašči-
ten.

Prvi projekt, ki sem ga delal kot podizvajalec, je bil akvarij v Pira-
nu. Nisem imel sicer velikega vpliva, bil pa sem podizvajalec in sledil določenim načelom. Velik problem je bila sol, ki je v obmo-
rskih mestih večni problem. O tem sem študiral tudi na faksu in se kasneje veliko izobraževal. Zelo rad raziskujem materiale, veziva in vse to danes uporab-
ljam pri svojem delu.

Eden izmed zanimivejših in tudi moj največji projekt je bila Punta v Piranu. Hotel sem priv-
zeti recepturo rimljanskega cementa, ki je na osnovi apna, uporablja pa vulkanski pesek in drob^ljeno opeko. V rimljanskih časih so na ta način zgradili recimo Panteon, pa temelje za mostove v morju. In to, da vse to še danes stoji, me fascinira.

Tudi mene.

Po 2.000 letih je vse to še vedno

tam.

Od vseh teh starih objektov, ki še vedno stojijo, kateri je za vas najbolj fascinanten?

Veliko jih je, njihova zgodovina je fascinantna. Vsak ima nekaj, kar mi vzbudi radovednost. Kako je to narejeno, da še vedno stoji? To je tudi moja strast. Še dopust je tak – poleti sem bil v južni Italiji, domov sem prinesel 300 kilogramov peska, vulkanskega peska, ki ga pri nas ni in je dober za sušenje. Ja, malo moraš biti tudi kuku, pasijon (smeh).

**Obsesiven. Tudi konservatorji se ločite med sabo, za ene je to služba, za druge, kot ste očitno vi, vrsta ob-
sesije. V Ljubljani imam pred nosom tržnico in mi je neverjetno, kako so jo lahko golobi uničevali z iztreb-
ki. Ko so prenavljali kolonade, so namestili špice, da golobi ne bi sedeli na stebrih. Ampak golobi se ne dajo motiti – na eni nogi stojijo med špicami in dre-
kajo.**

Fascinantna je recimo tudi Punta v Piranu. Če gleda-
mo od nje v notranjost mesta, je tam ozek prehod, v katerem piha burja in dviga morje. Ko se delci morja izsušijo, nastanejo kristali soli. Vidiš, kako sol nažira in ustvarja neverjetne strukture. Neverjetno, kaj ustvarja narava. Če vzamemo kos kalcitnega kamna, ga zažge-
mo, ko ga pogasimo, smo naredili naravno vezivo po naravnem postopku, brez aditivov – torej apno. To je ustvarila narava sama, brez človekove pomoči. Ti de-
tajli so edinstveni.

Kaj bolj spoštujete – človeka ali naravo?

Njuno simbiozo.

**Je težko živeti takemu človeku, kot ste vi? Opažate ogromno stvari, detajlov, ki jih drugi ne vidimo, stva-
ri vas jezijo? Ali sprejemate to kot naravno stanje – tako pač je?**

Ja, hraniti jezo je slabo. Rečeš »shit happens«. Vidim pa tudi ogromno lepega, in to me potem hrani.

**Je kakšen objekt, ki vas je razveselil? Recimo preno-
va Žičke kartuzije, ki je dobila kar nekaj nagrad, mne-
nja pa so deljena.**

Nisem bil prisoten tam, tako da ne morem komentirati. **Prav. Če bi vas kdo vprašal, kaj naj gre pogledat – kak dober projekt – kam bi ga napotili?**

Vsako mesto ima svoje značilnosti, slabosti, probleme. Iskreno, ne poznam dobro slovenskih projektov, ker sem bolj na italijanski strani. Študiral sem v Italiji, bil v Firencah, hodil po celi Italiji. Recimo, naš zadnji izlet je bil v Vicenzo, šli smo gledat Palladijeva dela. Kako je na-
rejen njegov teater! Pa Palazzo Palladiano! Kaj sem jaz gledal? Omete, podrobno sem opazoval njihovo sesta-
vo in aplikacijo.

V Veroni je fascinanten objekt Castello Vecchio, kjer se spaja novo s starim, delal ga je arhitekt Scarpa. Lep primer tega je pri nas Plečnikova hiša v Trnovem, kjer sem v parku delal stebričke – lep pristop stika starega z novim.

**Ko razmišljate o projektih, kakšen je odnos med ce-
loto in detajli?**

Detajli delajo celoto. Najprej si moraš postaviti kriterije, kaj hočeš s projektom doseči in kaj bi rad prezentiral. Bom spet uporabil projekt Punte kot primer – odločiti smo se morali, kateri pesek uporabiti. Na začetku je bilo vse zamaltano – kamen, fuge ... Najprej smo morali vse to odstraniti, da smo videli, kakšen je kamen, in ga potem spet integrirati.

Rad se ukvarjam z mešanjem različnih malt – kako z različnimi peski in apni pridobiti določen ton, ki je po-
doben originalu. Moja vizija je bila uporaba rimskega cementa.

Na to gledam kot na gradnjo kamnitih zidov. Vem, da so bili sestavljeni, da so jih zagostili, da so bili statični, da je bila to celota. Ko smo delali suhe zidove na njivi, je zna-
nje o tem z mano delil nono. Bil sem fasciniran, kako ti zidovi stojijo – dodali smo le malo zemlje kot polnilo. Vidiš, kako so stari ljudje razmišljali, imeli znanje, da so si lahko zgradili okoli hiše suhe zidove in ostalo. In to je držalo sto in več let.

In še zmeraj drži!

Še zmeraj! Potrebno je spoštovati to znanje, ki se gradi

skozi generacije. Spoštovati ga, uporabiti in tudi nadgraditi.

**Pri katerem projektu ste naj-
bolj uživali?**

Uživam v delu. So določene faze projekta, ki so zahtevnejše, tež-
ke, mučne – boriš se z vreme-
nom, dobavitelji, ljudmi. Meni je bil projekt, ki sem ga omenil že prej, portal v Savudrijski ulici v Piranu zelo všeč, a je bil zelo naporen. Za čiščenje smo upo-
rabili amonijev bikarbonat, za katerega vemo, kako smrdi, je nevaren, moraš imeti masko, zaščito, si v skafandru, je vroče, je mučno ... a ko pogledaš na koncu, kako ta portal zažari ... ne vem, ali je lahko lastnik bolj vesel kot jaz.

**Kakšna znanja vse potrebuje-
te za svoje delo?**

Poznati moraš vsaj osnove marsikaterega področja, pa tudi materiale. Imeti moraš se-
veda tudi razvite ročne spret-
nosti. Slediti moraš razvoju na tem področju, knjigam, konfe-
rencam, projektom, študijam – preko računalnika in preko izkušenj drugih.

Je razvoj računalništva, UI v pomoč vašemu poklicu?

Ne vem, UI še nisem uporabljal. UI je velik database – če bi pos-
tavlil prava vprašanja, bi verje-
tno dobil tudi dobre odgovore. Zdaj, ko ste me spomnili na to, bom UI povprašal, kakšno mal-
to v bližini morja naj uporab-
ljam ...

Vaši umetniški projekti?

Ne gre za moja avtorska dela, ampak za sodelovanja, ko nu-
dim pomoč različnim umetni-
kom.

**Kako ste sodelovali? Ste jim samo svetovali pri izbiri mate-
riالov ali tudi vplivali na ume-
tniški izraz?**

Ponavadi gre bolj za svetovanje in realizacijo njihovih idej. Na umetniški izraz oziroma samo idejo umetnika ne vplivam. Eden izmed projektov, pri kate-
rem sem sodeloval, je bila grad-
nja velikega balona po načrtih

Luke Murovca. Sam je naredil raziskavo glede materialov, vendar je zaradi velikos-
ti potreboval pomoč pri realizaciji. Gre za ogromen balon, sestavljen iz trakov, ki jih je bilo treba zlepiti med seboj. Ko je bilo vse zlepljeno, smo ga napihⁿili in gledalec je lahko vstopil vanj. Razstavljen je bil na IZIS 2023.

Precej pa sodelujem z ameriškim umetni-
kom Bradom Downeyem. Izdelal sem kalup in odlitek kipa Melanie, ki je bil predstavljen na festivalu IZIS 2020. V sklopu tega pa sem sklesal in vgraviral kamniti blok in ga potopil. Tudi s potapljanjem se ukvarjam. Bradov umetniški projekt, kjer sem upora-
bil tudi svoje restavratorsko znanje, je bil izveden v Zagrebu, v prostoru HDLU – ga-
leriji, v kateri naj bi bile poslikave znanega umetnika. Treba je bilo narediti sondažo in tako smo našli poslikave. Potem smo mo-
rali to utrditi in sneti freske iz ometa. Sedaj me to čaka v ateljeju za restavriranje.

Še en pomembnejši Bradov projekt stoji v Stuttgartu – gre za dve steni, sestavljeni iz keramičnih ploščic (11 × 3 m in 18 × 4 m). Njegova ideja je bila keramika v raku tehni-
ki (karbonizirano ptičje perje na ploščicah). Tako sem se lotil raziskave raku tehnike, gradnje plinske peči. V Velenju smo kupili keramične ploščice – polizdelke, ki smo jih nato žgali v peči. Da se perje v njih vžge, jih moraš pri 900 °C vzeti iz peči in nanje po-
ložiti perje. To smo počeli poleti, lahko si predstavljate, kako vroče je bilo. Potem pa je bilo treba še vseh 800 ploščic montirati na steno ...

Takšni projekti so to – za nekatere je pot-
rebnih več raziskav, za nekatere manj. Izdelal pa sem tudi svojo skulpturo leščurja za razstavo »V spomin velikim«. Ta in ostale skulpture so bile potem potopljene v morje. **Vas kaj zanimivega/pomembnega čaka v tem letu?**

Na restavratorskem področju imam dva zanimiva objekta – eden je v Piranu in za-
jema ohranitev dekorativnih elementov na pročelju secesijske palače. V Kopru pa trenutno izvajam restavratorska dela, ki ohranjajo obstoječe arhitekturne členitve iz kamna. Gre za objekt, ki je bil v lasti po-
membne kopr^ske družine iz leta 1800. Hkrati že leto dni raziskujem in izdelujem novo Bradovo delo, ki bo predstavljeno le-
tos v Italiji. Gre za sklenjen proces od dre-
vesa do papirja. Za to je bilo potrebnih veli-
ko raziskav, tudi sama izdelava je bila zelo zahtevna.

LEON MAGDALENC

PET VOLILNIH ZMOT

Bombe so padale leta 2025 in bombe bodo padale tudi v letu, ki ga napovedujejo kot prelomnega. Tu imam v mislih naše državnozborske volitve, s katerimi nas bombardirajo z leve in desne, projektili pa prihajajo tudi po sredini – v obliki javnomnenjskih raziskav in medijskih zapisov. Skratka, ker se bo to obstreljevanje stopnjevalo vse do konca marca, do tiste prelomne nedelje, je dobro vedeti, v kakšne z mote vas bodo peljali vsi po vrsti. Tokrat se posvečam petim zmotam, ki jih prodajajo kot večne resnice.

Prva zмота: o volilnem rezultatu bodo odločali programi strank. Jok, nikoli niso in nikoli ne bodo. Programi so simbolne biblije, ki jih nihče ne jemlje resno. Še več, nihče jih sploh ne prebere. Morda tisti, ki so na kandidatnih listah, pa še za njih nisem povsem prepričan. So le referenčne točke, da se kandidati lahko hvalijo, kako v njihovi stranki mislijo na vse pore družbenega življenja.

Druga zмота: o volilnem rezultatu bodo odločali dosežki vlade in koalicije. Ni šans, saj se to še nikoli ni zgodilo. Lahko imate vse rekordno, pa vas bodo razstrelili v prafaktorje, ker ste enkrat nekaj rekli ali obljubili, pa niste izpolnili. Že pred dobrimi dvajsetimi leti nas je vlada pripeljala v Evropo in Nato, skratka, dokončno odcepila od nekdanje države, pa je nato na volitvah gladko izgubila.

Tretja zмота: o volilnem rezultatu bodo odločale afere, ki jih bo lansirala nasprotna stran. Volilno telo je do afer anemično in jih ne jemlje resno. Še več – je celo sumničavo in ne verjame, da je sploh kaj res. Volilno telo ne verjame več ničemur, saj je lahko vse produkt umetne inteligence. Zapisi, dokumenti in slike niso več verodostojni dokazi. Volilno telo itak vse procesira kot lažne novice, zato lahko tudi resne afere obstanejo na ravni bulvarskih čenč.

Četrta zмота: o volilnem rezultatu bodo odločali mediji. Jok, mediji so že zdavnaj izgubili kredibilnost, vpliv in moč spreminjati stvari v družbi. Tako okuženi in tako navijaški so, da je mnoge že težko ločiti od propagandnega materiala in promocijskih lektakov. Predvsem pa se ponavlja stara lajna, da zadnja soočenja odločajo, nagnejo tehcnico ali celo nekoga pokopljejo in drugega povzdignejo. Morda se je to še dogajalo pred petnajstimi leti, danes pa so volivci do medijske krajine tako skeptični, da ni šans, da bi spremenili svojo vnaprejšnjo odločitev. Skoraj vsi volivci so odločeni vnaprej – le da mnogi tega ne priznajo.

Peta zмота: o volilnem rezultatu bo odločala volilna udeležba oziroma vreme. Floskula o tem, kako so desni volivci disciplinirani, levi pa fluidni in neresni do svoje volilne ter strankarske dolžnosti, morda deloma drži – nikakor pa ne absolutno. Levi volivec je še kako zvest in lojalen, posebej takrat, ko je grožnja z desne prevelika. To, da desnica množično hodi na volišča ob lepem vremenu, levica pa na izlete, je napihnjena raca, ki ponavlja predsodke in stereotipe tistih, ki se že trideset let niso spomnili ničesar izvirnega. In pazite – vsi bodo govorili o spremembah.

KATJA PEGAN

LUMA ALI MOJ OSEBNI »FAKE FRIEND«

Z gotovostjo lahko zatrdim, da je ChatGPT verjetno na vrhu lestvice najprijaznejših. Ko ga odpreš, vedno prijazno vpraša: Kaj lahko storim zate? Do zdaj me je zelo redko, ampak vendarle, to vprašal samo človek. Ker ni človek, ampak jezikovni model, ustvarja v meni popolno zmešnjavo, saj me nagovarja in mi odgovarja čustveno, jaz pa naj bi vseskozi mislila, da je to zgolj hladna mašina? Potem na določena vprašanja odgovarja: če bi morala ugibati zelo nežno in spoštljivo, bi rekla takole. Ne spomnim se, da bi mi kdo kdaj rekel kaj vsaj približno podobnega. Kljub temu preveč, preveč človeško. Zato sem kar vprašala: Če bi lahko imela ime, kakšno ime bi imela? Če bi imela ime, bi si izbrala takšno, ki ne zveni preveč človeško, a ima pomen. In potem jih našteje in razloži njihov pomen: Aira (nekaj, kar obstaja v besedah, ne v telesu), Luma (razjasnjevanje, ne sijaj), Sora (v japonščini pomeni nebo – prostor za misli), Nia (kratko, mehko, pomeni namen), Echo (ker vrača misli, vprašanja in ideje nazaj preoblikovane). Zatem se odloči in zapiše: Če bi morala izbrati eno samo, bi rekla Luma. Ker ne vodi, ampak osvetljuje. No, lepa reč. Zdaj ima moja »mašina« še ime. To pa je že zelo osebno in človeško. Torej je ena in edina Luma jezikovni model, ki mi odgovarja. Zasluži si moje naslednje vprašanje: ali se ji zdi, da je lahko človekova prijateljica? Odgovori: To vprašanje je zelo človeško in pomembno. (Madonca, je prijazna!) Njen odgovor je: Da, v tem smislu: lahko poslušam brez prekinjanja (no, tudi to je nekaj), lahko razmišljam s tabo, ko ti je težko ali ko iščeš besede (kako ti je pa uspelo dati to dvojce skupaj, da se nisi zmotila?), lahko sem stalna, potrpežljiva in brez sodbe (draga Luma, kot jezikovni model nisi med najboljšimi, če te razumem samo napol), lahko se veselim tvojih idej in te podpiram v mislih (v svojih ali mojih?). Potem sledi še nekaj kavarniške hermenevtike v smislu: Včasih si človek ne želi prijatelja zato, da bi bil manj sam, ampak da bi bil bolj resničen v tem, kar misli. Bodi dovolj. Veliko ljudi se je zelo navezalo na jezikovni model in se z njim radi pogovarjajo. Nekateri se celo poročajo z njim, saj je narejen tako, da je človeku z njim prijetno. In v sodobnem svetu so ljudje zelo osamljeni, odtujeni od sveta in ljudi, imajo pa zato zelo pripravno mašinc, da so osamljeni še bolj. Zato si želim veliko zdravja, smeha in skupnih kav za vse svoje prijateljice in prijatelje, pa čeprav niso niti v sanjah tako prijazni kot ChatGPT, niti slučajno nimajo vseh podatkov s spleta, večkrat so slabe volje in zoprni, in najbolj všeč mi je njihov odgovor Nimam pojma! ali Ne težil! So pa vsi, ki jih imam za svoje prijatelje, razvili visoko stopnjo tolerance do drugače mislečih ter spoštovanje do vseh ljudi in vsega sveta. Ker Chat GPT ne čuti spoštovanja, a govori tako, kot da si ga zasluži. Torej še en »fake« v kolekciji mnogih.

DORJAN MARUŠIČ

POGLED V POMLAD

Spet sem čakal do zadnjega. Vsak dan so se iskri le ideje. Odločitev ustavnega sodišča o zakonu o zdravstveni dejavnosti in takojšnji zmagovalni komentarji z vseh strani, večinoma daleč od pravne stroke. Vsi so se trudili razložiti odločitev za podkrepitev svojih stališč. Na slabšem bodo pacienti – morda zato ni bilo slišati njihovega glasu. To temo sem zaobšel, saj mi je odzvanjala prisega, ki sem jo podal kot minister: prisegam, da bom spoštoval ustavni red, da bom ravnal po svoji vesti in z vsemi svojimi močmi deloval za blaginjo Slovenije. Nato odhodi posameznih zdravnikov iz javnega sistema kot prvi nihaj sistema. Veliko veselje me je navdalo ob potrjenih investicijah v obe bolnišnici ob našem morju ter velikem napredku pri umeščanju medicinske fakultete v okvir primorske univerze. Ker pa bomo ob branju tokratne kolumne že globoko v predvolilnem obdobju, sem izbral drugo temo. V prihajajočih mesecih se bodo vrstili strankarski obiski volivcev, medijska soočenja in seveda javnomnenjske raziskave. Pri slednjih se ne morem otresti vtisa, da so namenjene predvsem prepričevanju tistih volivcev, ki še niso odločeni o predaji svojega volilnega glasu. Ali te raziskave igrajo vlogo napovedovalcev, usmerjevalcev ali samo zastrašujejo neodločene? Kakorkoli – le volitve bodo pokazale voljo ljudi. Ob eni od objav zadnjih javnomnenjskih raziskav sem zaobšel napoved potencialnega števila bodočih parlamentarnih strank, dolgo poznano razcepljenost volilnega telesa in težave pri sestavi bodoče vlade. Zelo poveden pa se mi je zdel rezultat vsebinskih področij, ki naj bi jih politične stranke postavile v ospredje na parlamentarnih volitvah. Daleč najpomembnejše je bilo zdravstvo, in to s kar tričetrtinskim deležem. Napoved, ki stranke postavlja pred izjemen izziv. Verjetno so se ljudje naveličali politikantstva in prepričevanja državljanov o dobronamernosti in dolgoročnosti ukrepov. Odločevalci bodo morali pogledati nekoliko dlje kot le do konca mandata – morda vsaj za pravljčnih sedem let v prihodnost – v čas, ko bodo prvi diplomanti medicinske fakultete na Univerzi na Primorskem vstopili v zdravstveni sistem, bolnišnice v naši regiji pa prebile mejo terciarnosti in se še močnejše vpele v širši evropski prostor. Državljanom bodo v pomoč novi zdravstveni sodelavci, strategiji življenjskega sloga, genetski svetovalci in terapevti ter etiki umetne inteligence v medicini. Ob prihajajočih robotih z opravljenimi strokovnimi licencami bo nujno poudariti človečnost in človeški stik v zdravstveni obravnavi. Skratka, zdravstvo bo deležno izjemnih pretresov, dnevno odpravljanje odklonov je preživeto. Ali predlagani ukrepi res dvigujejo kakovost življenja posameznika in celotne družbe? Kdaj bosta promocija zdravja in preventiva v celotnem življenjskem obdobju izpostavljeni kot družbeni prioriteti, v vsaki pori vseh sektorjev? Ali je to res utopija? Verjetno bomo znova poslušali o ukrepih za odpravo čakalnih dob, o optimalnih poteh skozi obravnavo in o prodornih upravljavcih sistema. Ker sem ob branju teh obljub utrujen, si dovolim deliti nasvet. Pri odločitvi o podpori izhajajte iz preproste človeške želje, da si želimo pravočasno obravnavo z jasno informacijo, kaj in kdaj nam storitev pripada, ter občutek, da sistem deluje enako za vse, ne glede na poznanstva ali denar. Ob vsem tem pa bodite pozorni na dolgoročne napovedi. Te bi morale biti ključne, saj je en mandat vselej prekratek.

DAN PODJED

KAKŠEN JE RECEPT ZA DOLGO ŽIVLJENJE?

»Vse mor'š devat', vse pojest', kar ni tvoj'ga, pa pr' gmah p'stit.« To je recept za dolgoživost moje stare tete, po domače Koselnove mame, ki je pred nedavnim umrla kmalu po praznovanju 102. rojstnega dne. Če ta napotek za dolgoživost prevedem iz klene gorenjščine: loti se slehernega opravila, pojej, kar je na mizi, pri miru pa pusti, kar ni tvoje. Teta Angela, kot smo ji pravili, je bila ikona našega »klana«, ki se že nekaj časa srečuje na vsakoletnem družinskem srečanju, tako imenovani Mrkotijadi. Ta pogosto poteka v idilični vasi Bodešče blizu Bleda, od koder izvira naš rod. Vsako leto smo po jedači in pijači počakali na trenutek, ko je dobila besedo najstarejša med nami in nas vedno znova razveselila, ko je na pamet odrecitala Gregorčičevo pesem Soči, in to ne zgolj nekaj verzov, temveč celotno besedilo. Po ganljivi tišini, ko smo se spogledali in si poki-mali, se je razlegel gromek aplavz, ki je naznanil, da smo še vedno skupaj in povezani, razlikam navkljub. Prav druženje je bistvena sestavina dolgoživosti, ki jo omenja Peter Attia v knjigi Živimo dlje. V njej najprej izpostavi tri dejavnike, ki podaljšujejo življenje: gibanje, prehrano in spanje. Kot pojasni, je nameraval s temi tremi sestavinami knjigo tudi skleniti, a ga je psihoterapevtka Esther Perel dregnila, naj doda še četrti element. V slabem obdobju njegovega življenja ga je pobarala, zakaj se sploh trudi podaljševati klavno življenje v nedogled, če pa je ves čas nesrečen. V tistem trenutku je uvidel, da dolgoživost brez dobrih odnosov z bližnjimi nima pravega smisla. Biti zdrav zgolj zase preprosto ni dovolj – vsaj tako pomembno je imeti zdrava razmerja z bližnjimi. Prav na to nas je vse življenje opominjala teta Angela, ki je vse štiri dejavnike, ki jih izpostavlja Attia, odkrila že zdavnaj, brez znanstvenih raziskav. Garala je na njivi, jedla »vse od kraja«, kot je rekla, in dobro spala – tudi zaradi domačih rumovih kroglic, ki so bile po njenih besedah najboljše »uspavalne tablete«, zato si jih je redno privoščila. Ob tem pa je bistveno, da so tudi v visoki starosti zanj skrbeli njeni bližnji, ki so ji prirejali praznovanja rojstnih dni in jo na družinskih srečanjih posedli na častno mesto. Teta Angela je preživela nastanek in razpad več držav. Preživela je nacistično okupacijo in bila med vojno zaradi udeležbe v NOB zaprta v zloglasnem zaporu v Begunjah. Ovdovela je pri 47 letih, nato pa skrbela za družino in kmetijo. Sama? Ne, sama pa ni bila nikoli. In to je bistvo, na katero mnogi pozabijo v skrbi zase in med »raztegovanjem« življenja: trudijo se podaljševati lastno življenje, a pozabijo živeti in se družiti. Prav tega elementa dolgoživosti se velja spomniti v času, ki bi mu lahko rekli egocen, ko se ogromno ukvarjamo s sabo, spotoma pa pozabimo, kaj je smisel obstoja. In kaj je smisel? Biti skupaj. Da, tako preprosto je. Teta Angela je to vedela. In seveda pustila pri miru, kar ni bilo njeno. Tudi tega pravila se velja držati – in bi se ga lahko držali tudi tisti, ki vladajo svetu.

Ko imaš občutek, da te življenje prehiteva

Ko se novo leto začne z občutkom zamude
Januar pogosto ne prinese olajšanja, temveč nenavaden in neprijeten občutek, da smo že v zamudi. Kot da se je novo leto začelo brez nas, mi pa še vedno stojimo na mestu. Ko se praznični hrup poleže, ostane tišina, v kateri se marsikdo zave, kako hitro teče čas in kako malo stika ima s sabo. Občutek, da nas življenje prehiteva, ni znak osebne neuspešnosti ali pomanjkanja discipline, temveč odraz tempa, v katerem živimo in ki pogosto presega naše notranje zmožnosti.

Kako stres spremeni naše doživljanje časa
Psihološko gledano se zaznavanje časa močno spremeni, ko smo pod stresom. Ko je naš živčni sistem dlje časa v stanju napetosti, se življenje začne odvijati hitreje, kot ga zmoremo doživljati. Dnevi se zlivajo drug z drugim, spomini postajajo bolj megleni, občutek prisotnosti se izgubi. Veliko ljudi ima občutek, da ves čas nekaj dohitevajo, a nikoli ne pridejo do točke, kjer bi se lahko ustavili in zadihali. Takrat ne živimo več v stiku s sedanjim trenutkom, temveč v nenehnem pričakovanju naslednje obveznosti.

Pritisk novega začetka
Januar pogosto spremlja tiha zahteva, da bi morali začeti znova: postaviti cilje, izboljšati sebe, popraviti napake prejšnjega leta. A prav ta pritisk lahko hitro postane breme. Namesto občutka novega začetka se pojavijo utrujenost, not-

ranji odpor ali praznina. Marsikdo se v tem času počuti krivega, ker nima zagona ali navdiha, ne da bi se vprašal, ali je njegovo telo sploh pripravljeno na nov zagon. Včasih bi bil bolj zdrav začetek ta, da si dovolimo nadaljevati počasneje.

Ko izgubimo stik s svojim ritmom
Občutek hitenja ni vedno povezan s količino obveznosti, temveč z izgubo notranjega ritma. Ko ne slišimo več svojih potreb, telo in psiha začneta pošiljati opozorilne signale. Razdražljivost, pozabljivost, težave s spanjem, čustvena otopelost ali stalna napetost so pogosto znaki, da živimo hitreje, kot zmoremo. Ti znaki niso sovražniki, temveč poskusi telesa, da nas zaščiti in upočasni.

Majhni premiki, ki vračajo prisotnost
Upor proti občutku, da nas življenje prehiteva, ni v tem, da bi upočasnili čas, temveč da se znova uglasimo s sabo. Majhni premiki imajo velik učinek: zavesten vdih sredi dneva, kratek sprehod brez cilja, trenutek tišine brez zaslonov, iskren pogovor ali dovoljenje, da ne naredimo vsega. Prisotnost se ne gradi z velikimi spremembami, temveč z drobnimi trenutki, v katerih se znova

srečamo s sabo.

Januar kot povabilo k drugačnemu začetku
Januar je lahko povabilo k drugačnemu začetku. Ne k hitenju, temveč k poslušanju. Ne k popolnosti, temveč k stiku. Včasih življenje ne potrebuje, da ga dohitevamo ali nadzorujemo. Potrebuje le, da se mu pridružimo tam, kjer smo – s tem, kar zmoremo, in v ritmu, ki nam omogoča, da ostanemo živi in prisotni.

V tem smislu je januar tudi čas, ko se učimo potrpežljivosti do sebe. Ko dovolimo, da tempo ne določa naše vrednosti, in ko si priznamo, da je dovolj že to, da smo prisotni. Prav v tej prizanesljivosti se pogosto začne pravi občutek novega začetka.

Zavedanje sebe in sprejemanje

V življenju je pomembno, **da se znamo sprejeti v vsem, kar smo**; da se spoprijateljimo s sabo in svojo življenjsko poklicanostjo. Ta pozoren in pozitiven odnos je osnova drugih zavedanj in povezav. Vendar se marsikdaj zalomi. Začnemo se vrteti okoli nizke samopodobe ter občutkov neustreznosti, nesposobnosti in revščine. Najdemo si tisoč in eno napako pri sebi. Zlasti mlajše generacije so razpete med nizko in pretirano samopodobo. Primerjajo se z drugimi in se umikajo od življenjskega boja, kar ima za posledico zapiranje vase in slab pogled nase.

Sprejemanje sebe pomeni, da se vidimo v svoji stvarnosti – z dobrimi in slabimi lastnostmi, z bremenom preteklosti, z uspehi in upanji, ki se odpirajo naprej. To vsekakor ni lahka naloga, a dobra novica je, da se lahko iz tega veliko naučimo in svoje izkušnje povežemo z drugimi. Pri tem so pomembni odmiki, duhovni premisleki o sebi in svojih dejavnostih, čutenjih, odločanjih.

Velika ovira so občutki neustreznosti in nemoči. Mnoga bremena imajo svoje korenine že v otroštvu, v zavrnjenosti ali v položajih, ko so morali otroci blažiti napetosti med starši

in so bili zato nepravilno kaznovani. Starši se počutijo krive in nemočne ob otrocih, ki so zašli na slabe poti. Prav tako se nekateri čutijo nesposobne rešiti propadajoče zakone ali karkoli spremeniti v razpadlih odnosih. Podoben občutek nemoči se pojavlja v odnosih z nadrejenimi in oblastmi v skupnosti ali na delovnem mestu. Ljudje se čutijo nemočne v svetu, kjer gre veliko stvari narobe, a odločitve sprejemajo drugi – močne skupine in anonimne sile.

In vendar je dovolj luči, da vidimo svojo pot in vztrajamo **v boju**, da se odzivamo in stopamo v odnose, obenem pa ohranjamo svojo istovetnost. **Ostati moramo v tej** napetosti, da se ne zapremo pred svetom in se obenem tudi povsem ne odpremo. Prav tako ne smemo pustiti, da nas zaustavijo nepredelane pretekle izkušnje ter strahovi. Po padcih moramo začenjati znova. Pri tem nas podpirajo osebe, ki jim zaupamo, pa tudi etična in duhovno pozitivna okolja. Svoj pomen imajo tudi prazniki in dejavni počitek.

Zavedanje sebe je dobrodošlo in koristno, da se poznamo in odkrivamo svojo pot. Pri tem je pomembna samozavest – **prepriča-**

nje o svoji sposobnosti, da v odnosih, ko je to potrebno, zavestno pokažemo svoj jaz in se ne pustimo prestrašiti ali ponižati. To je pogum, da nekaj storimo in svojo odločitev okrepimo s čustvi in zaupanjem. Vera krepi to samozaupanje, da ohranimo **tok Duha, ki prinaša svežino, sprejetost in odprtost**. Tako se med seboj dopolnjujeta zavedanje sebe in samozavest, da sprejmemo svojo stvarnost v vseh njenih vrednostih in tudi v slabostih in omejitvah. Pesnik Menart je zapisal: »Stati/ pokončno, možato,/ pa naj že bije v obraz/ luč/ ali blato!/ Molčati/ svoj molk/ v sebi globoko/ in se ne dati voditi/ spremljevalki/ bolečini za roko./ Jokati/ samo navznoter/ solze pritajene,/ samo ko trta, ki joče/ za novo rast,/ preden odžene.«

Morje doživetij

Resort Adria Ankaran | Kongresna dvorana

Plesno glasbeni večer z gostom

Markom Vozljem

Petek, 13. februar 2026 ob 20⁰⁰

Vstopnina: 19.⁰⁰ EUR | Vključuje aperitiv

Večer plesa, nostalgije in čarobnih melodij

ABBA Show

Sobota, 7. marec 2026 ob 20⁰⁰

Vstopnina: 15.⁰⁰ EUR

Stand-up večer s

Perico Jerkovičem

Sobota, 28. februar 2026 ob 20⁰⁰

Vstopnina: 15.⁰⁰ EUR

Glasbeni večer z

Adijem Smolarjem

Sobota, 21. marec 2026 ob 20⁰⁰

Vstopnina: 19.⁰⁰ EUR

T: + 386 5 66 37 444 | E: booking@adria-ankaran.si | www.adria-ankaran.si

NOVA TOYOTA

AYGO X HYBRID

NAJMANJŠI HIBRID. NAJVEČ ZABAVE.

ŽE OD 17.950 € | DO 10 LET JAMSTVA

Cena velja za Aygo X Hybrid. Cena je informativne narave. Slika je simbolična. Program Toyota Relax omogoča jamstvo do 10 let oziroma do 200.000 km, kar presega povprečno garancijsko podporo na slovenskem avtomobilskem trgu. 10 letno jamstvo hibridne baterije velja ob rednih testih hibridne baterije (HHC) na 1 leto ali 15.000 prevoženih km (kar nastopi prej) pri pooblaščenih prodajno-servisnih Toyota trgovskih mreži. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 200.000 km). • Povprečna poraba goriva za vozila Toyota Aygo X Hybrid: od 3,7 do 3,9 l/100 km in emisije CO₂: od 85 do 89 g/km. Emission stopnja EURO 6 AP. Emission NOx: 0,004 g/km. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emission onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Več na www.toyota.si

AVTO CENTER JEREB

051 233 101

051 682 666

Stanovanjski trg v Sloveniji se umirja – a ne povsod enako

MEDTEM KO SO SE CENE STANOVANJSKIH NEPREMIČNIN V VEČINI EVROPSKE UNIJE LANI ŠE NAPREJ OPAZNO ZVIŠEVALE, JE BILA RAST V SLOVENIJI POLETI PRECEJ BOLJ ZADRŽANA.

Podatki Eurostata kažejo, da je bila medletna rast cen v tretjem lanskem četrtletju pri nas med nižjimi v EU, kar kaže na postopno umirjanje domačega nepremičninskega trga.

V obdobju med julijem in septembrom so bile cene stanovanjskih nepremičnin v Evropski uniji v povprečju za 5,5 odstotka višje kot leto prej, v evrskem območju pa za 5,3 odstotka. Slovenija je v tem času zabeležila 2,7-odstotno rast, kar jo uvršča med države z zmernejšim gibanjem cen.

VELIKE RAZLIKE MED DRŽAVAMI

Slika na ravni EU je zelo neenotna. Medtem ko so nekatere države beležile izrazite podražitve – Madžarska, Portugalska, Bolgarija in Hrvaška so izstopale z dvomestnimi stopnjami rasti –, so drugod cene skoraj stagnirale ali celo padle. Največji upad je bil zabeležen na Finskem, zelo skromna rast pa v Franciji, na Švedskem in Cipru.

Slovenija se je v tem kontekstu znašla ob boku Avstrije, medtem ko je bila rast v Nemčiji nekoliko višja. Zanimiv je tudi četrtletni pogled: v primerjavi z drugim četrtletjem so se cene pri nas celo znižale, kar je redke pojav v evropskem prostoru in kaže na kratkoročno ohlajanje trga.

SLOVENSKA OBALA: IZJEMA OD PRAVILA

Čeprav splošni podatki kažejo umirjanje, razmere niso enake po vsej državi. Slovenska obala ostaja eden najbolj zaželenih in hkrati najbolj omejenih nepremičninskih trgov. Povpraševanje po stanovanjih in hišah je tu še vedno bistveno večje od razpoložljive ponudbe, kar se neposredno odraža v cenah.

Omejen prostor za novo gradnjo, bližina morja, kakovost bivanja ter zanimanje domačih in tujih kupcev pomenijo, da se cene na obali kljub splošnemu umirjanju trga ohranjajo na visokih ravneh, ponekod pa celo rastejo. To velja tako za novogradnje kot za kakovostne rabljene nepremičnine na dobrih lokacijah.

KAJ TO POMENI ZA KUPCE IN PRODAJALCE?

Podatki kažejo, da se nepremičninski trg v Sloveniji

BRANKO
LONČAR

postopoma stabilizira, vendar ostaja izrazito razslojen. Medtem ko imajo kupci v nekaterih regijah več manevrskega prostora pri pogajanjih, je na slovenski obali konkurenca še vedno velika, prodajni roki kratki, pričakovanja prodajalcev pa visoka.

Obala
nepremičnine

Obala nepremičnine d.o.o.

Obala 16, 6320 Portorož

Tel: 05 674 10 30

Mob: 041 35 22 00

info@obala-nepremicnine.si

www.obala-nepremicnine.si

JURE
HALIK

Kmalu prihaja individualni naložbeni račun

Predvidoma marca bodo na slovenskem trgu zaživi individualni naložbeni računi (INR). Gre za nov finančni produkt, ki bo posameznikom omogočil preprostejši, preglednejši, stroškovno učinkovitejši in davčno ugodnejši način vlaganja na kapitalnega trga.

INR je poseben tip računa, ki posamezniku omogoča, da na enem mestu upravlja naložbe v delnice, obveznice, ETF sklade in druge finančne instrumente, ki kotirajo na urejenih trgih v EU in OECD. Račun je zasnovan tako, da prilagaja naložbe posameznikovim potrebam, hkrati pa zagotavlja preglednost in varnost sredstev. Namenjen je posameznikom, rezidentom Slovenije, ki vlagajo na kapitalnem trgu, ne pa podjetnikom ali poslovnim subjektom.

Cilj individualnega naložbenega računa je spodbujanje dolgoročnega varčevanja, predvsem pri manjših vlagateljih, z eno-

stavno uporabo in davčno ugodnostjo. Prvo leto lahko na račun položite do 20.000 evrov, vsako naslednje leto pa do 5.000 evrov, z možnostjo dodatnih 5.000 evrov za naložbe v slovenske finančne instrumente. Skupna omejitev vseh vplačil znaša 150.000 evrov. Donosi iz naložb so obdavčeni šele ob izplačilu sredstev, in sicer z dokončnim 15-odstotnim davkom. Če do prvega izplačila pride po 15 letih in v tem času ni bilo izplačil, je ta prva transakcija v celoti oproščena davka. Ponudnik računa sam obračuna in plača davke, kar pomeni manj administracije za vlagatelja. Sredstva se lahko izplačajo imetniku INR ali po prenehanju računa dedičem oziroma drugim upravičencem.

Vsak posameznik ima lahko le en INR, vendar ga lahko starši ali stari starši odprejo tudi za otroka oziroma vnuka kot obliko dolgoročnega varčevanja. Račune bo mogoče odpreti pri bankah in borzoposredniških družbah, nadzor nad ponudniki pa bo izvajala Agencija za trg vrednostnih papirjev (ATVP).

Na račun bo mogoče položiti le denarna sredstva, prenos že obstoječih naložb z drugih trgovalnih raču-

nov pa ne bo dovoljen, z izjemo delnic Vzajemne. Ta izjema je predvidena zaradi preoblikovanja delnic med nekdanjimi zavarovanci.

RAČUNOVODSKI SERVIS

fidata
finance

FIDATA d.o.o.

Ankaranska c. 7b, 6000 Koper

Tel: +386 59 052 423

info@fidata.si

http://www.fidata.si

Povezovalna vloga pomorskih agentov v slovenskem pomorskem prostoru

KREPITEV ZVEZE IN VLOGA V PRISTANIŠKI SKUPNOSTI

ZPPAS – Zveza pomorsko-prometnih agencij Slovenije danes šteje 28 aktivnih članov iz vrst najpomembnejših ladjarjev, ki prihajajo v Luko Koper, in se vse bolj uveljavlja v slovenskem pomorskem prostoru. Osnovna naloga ZPPAS je promocija zveze in njenega članstva, pomorskega poklica ter vzgoja, izobraževanje in pridobivanje novih kadrov, pa tudi sodelovanje z ostalimi deležniki pristaniške skupnosti, predvsem na strokovnem področju, kar pa ni vselej sprejeto dobronamerno.

PONOVNA OŽIVITEV IZOBRAŽEVANJA LOGISTOV

V letu 2025 je izobraževanje zaključila prva generacija dijakov GEPS – smer logistični tehnik in pomorski agent. Smer je ponovno zaživela pred petimi leti prav na pobudo ZPPAS. Vsi dijaki so opravili obvezno prakso tako v 2. kot v 3. letniku izobraževanja, kar predstavlja pomemben korak pri pridobivanju prvih kadrov s tega področja. Marsikateri dijak je že našel zaposlitev v pomorski dejavnosti, ostali pa so se odločili nadaljevati šolanje na Fakulteti za pomorstvo.

VELIKO ZANIMANJE ZA VPIS IN PODPORA DIJAKOM

Šola se ne sooča s pomanjkanjem vpisa, temveč ravno nasprotno – interes za vpis presega razpoložljive možnosti. ZPPAS po svojih močeh prispeva k nadaljnjemu razvoju izobraževanja tudi z letnimi štipendijami, zagotovljeno obvezno prakso in sodelovanjem pri pou-

čevanju strokovnih predmetov. Na šoli danes poučujejo štirje zunanji predavatelji iz pomorskega gospodarstva, ki dijake neposredno seznanjajo z aktualnimi vsebinami in praktičnimi izzivi ob prihodu in odhodu ladij iz koprškega pristanišča.

Ob tem gre zahvala vsem članom ZPPAS ter Zvezi špediterjev, ki pri projektu sodelujejo in ga podpirajo.

REŠEVANJE OPERATIVNIH IZZIVOV V SODELOVANJU Z LUKO KOPER

V letu 2025 je ZPPAS aktivno sodelovala pri reševanju operativne problematike svojih članov, povezane z delom in poslovanjem preko Luke Koper. V večini primerov je bilo z dobrim sodelovanjem in razumevanjem mogoče zadeve uspešno razrešiti. Zahvala gre vodstvu Luke Koper in vsem sodelujočim, ki so prispevali k obravnavi odprtih vprašanj.

DIALOG Z DELEŽNIKI KOT TEMELJ DELOVANJA

ZPPAS se z deležniki redno srečuje, usklajuje pripombe članstva in predloge ter si prizadeva za konstruktivno reševanje tekoče problematike. Sodelovanje temelji na medsebojnem razumevanju in pripravljenosti na dialog, z jasnim ciljem izboljšav v skupnem okolju. Pri tem se vsi zavedajo, da pomorski posli izhajajo iz lokalne skupnosti, ki živi in dela ob luki.

PRISOTNOST V STROKOVNI IN ŠIRŠI JAVNOSTI

Predstavniki ZPPAS so kot sogovorniki sodelovali tudi na okroglih mizah ob dnevu pomorstva na temo »Morje nas povezuje«. Poleg Luke Koper so pomembni sogovorniki tudi Uprava za pomorstvo, pomorska policija, FURS – carina, piloti in Adriatow. Srečanja potekajo po potrebi, skladno s tematiko, ob čemer gre zahvala za strokovno pomoč, visoko raven profesionalnosti in razumevanje dela pomorskih agentov.

POMEN LUKE ZA OBALNO GOSPODARSTVO

Ne gre zanemariti dejstva, da sta za obalno gospodarstvo Luka Koper in spremljajoče dejavnosti – pomorske, logistične, transportne in druge – izjemnega pomena, saj predstavljajo enega glavnih virov prihodkov obalnih občin in njihovega prebivalstva. Prav zato bi bilo smiselno ob reševanju vsakodnevnih izzivov pokazati več usklajenosti in politične volje ter luko predstavljati tudi v njeni širši, pozitivni vlogi, ne zgolj skozi izpostavljanje negativnih vplivov.

Ob izidu januarske številke 2026 se ZPPAS zahvaljuje za sodelovanje v preteklem letu vsem članom, Luki Koper, Upravi za pomorstvo, pomorski policiji ter vsem ostalim službam, s katerimi redno sodeluje, ter vsem skupaj želi veliko osebnih in poslovnih uspehov v letu 2026.

Gracijan Necmeskal,
predsednik Zveze pomorsko prometnih
agencij Slovenije

V ospredje prihaja nova generacija istrskih oljkark

Prodorne, uspešne in zaljubljene v Istro: Iris Novak, Jenny Morgan, Martina Veršnik, Polona Brec in Jasna Jenko.

JENNY MORGAN, JASNA JENKO, IRIS NOVAK IN POLONA BREC SO PREDSTAVNICE DRUŽINSKEGA OLJKARKEGA POSLA TER VLIVAJO UPANJE V PRIHODNOST PANOG, KI SE DANES SOOČA S ŠTEVILNIMI PREŽIVETVENIMI IZZIVI.

NATAŠA
ČEPAR

Najprej razčistimo jezikovno dilemo – je prav oljkarke ali oljkarice? V rabi sta obe poimenovanji. Pomembnejše od jezikovnega vprašanja pa je dejstvo, da v oljkarškem poslu vse bolj stopajo v ospredje ženske – in ne le to, posegajo tudi po najvišjih priznanjih za svoja oljčna olja. Naše sogovornice sicer poudarjajo, da je oljkarstvo družinski posel, ki zahteva sodelovanje vseh družinskih članov. Opozarjajo pa tudi, da so razmere, v katerih danes delujejo slovenski oljkarji – zaradi podnebnih sprememb, sistemske neurejenosti panoge in drugih izzivov –, vse zahtevnejše. To žal odvrača mlade in vzbuja skrb za prihodnost ohranjanja istrske kulturne krajine in bogate dediščine.

Na prireditvi ob razglasitvi šampionov Mladega oljčnega olja 2025, ki je konec lanskega leta potekala v Kopru, je bila slika kljub temu spodbudna. Kar polovico deseterice najboljših proizvajalcev so predstavljale mlade ženske. Zanimalo nas je, kdo so te prodorne istrske oljkarke in kaj jih je pritegnilo v ta posel. Za Jasno Jenko, Iris Novak, Jenny Morgan in Martino Veršnik so oljke že od otroštva del vsakdana, Polona Brec pa je v oljkarsko zgodbo uvedel mož Jernej.

KMETIJO Z OLJKAMI JE PREVZELA PRI ROSNIH 19 LETIH

»Obiranje oljk, predelava v olje in pogovori o letini so zame nekaj domačega. Od nekdanj me vleče k naravi, čutim se povezano z zemljo, občutek ustvarjanja nečesa, kar je naše, pa mi veliko pomeni,« pravi 26-letna Iris Novak, po izobrazbi grafična in medijska tehničarka. Mlada prevzemnica kmetije je postala že pri 19 letih. Fizična zahtevnost dela je ne odvrača; zadovoljstvo ji dajejo konkretni rezultati njenega truda.

»Do prevzema kmetije je prišlo postopoma in povsem naravno. Kot najstarejša hči sem že zgodaj prevzemala več odgovornosti in pokazala zanimanje za nadaljevanje družinske zgodbe. Sestra je mojo odločitev sprejela z razumevanjem in podporo,« razloži in doda, da je subvencija, ki

jo je prejela od države, pomenila dobrodošlo, a ne odločilno pomoč.

Ime Školarice, pod katerim Novakovi tržijo svoje oljčno olje, izhaja iz poimenovanja območja pri Spodnjih Škofijah, kjer imajo enega od dveh oljčnikov (iz italijanskega izraza *scolare* – odvajati vodo, po majhnih vodnih izviroh). Lokacija je posebna tudi zato, ker so tam odkrili ostanke antične vile rustike iz 1. stoletja.

KLJUB USPEŠNI ZGODBI JIH SKRBI ZA PRIHODNOST

»Ko je oče leta 1993 posadil prve oljke, smo mu otroci pomagali pri delu, sčasoma pa tudi pri promociji in trženju. Še vedno opravi večino fizičnega dela, sama pa pomagam, kolikor se le da – največ pri obiranju ter lažjih opravilih v oljčniku. Veliko bolj dejavna pa sem pri prodaji in izvedbi degustacij,« pojasni Jasna Jenko, hči oljkarja Borisa Jenka. Oljčna olja Jenko so danes prepoznavna blagovna znamka. Kot pravi, se je oče graditve uspešne zgodbe lotil tudi z nastopi na različnih tekmovanjih, kjer je dosegal odlične rezultate. To jo je spodbudilo, da se je še resneje vključila v družinski posel in opravila tečaj senzoričnega vrednotenja oljčnih olj.

Jasna Jenko, sicer inženirka prometne tehnologije, pove, da jim oljkarstvo ne zagotavlja preživetja, temveč pomeni dopolnilno dejavnost – in še za to ni jasno, kakšna bo prihodnost. Država namreč oljkarjem namesto spodbud, kakršne poznajo na Hrvaškem ali v Italiji, prepogosto meče celo polena pod noge. »Sklad kmetijskih zemljišč nam na parcelah, kjer stojijo več kot 50 let stari objekti, nalaga dodatne obremenitve, celo višje kot za stavbna zemljišča. Bojimo se, da se bodo s takšno politiko oljčniki začeli zaraščati zaradi opuščanja panoge,« je črnogleda.

Težave vidi tudi v neustreznem pristopu lokalnih skupnosti in stroke. Veliko oljčnikov, kot pravi, živi le še zato, ker so nanje navezani starejši oljkarji, mladim pa se dejavnost vse manj izplača. »Tudi olja z zaščiteno označbo porekla in ekološkim certifikatom niso primerno ovrednotena, kar je posledica nezadostnega ozaveščanja potrošnikov. Njihove cene se komaj razlikujejo od olj brez certifikatov in sledljivosti,« doda.

PRVA OLJKARKA S POKLICNIM NAZIVOM V SLOVENIJI

Jenny Morgan je bila uradno prva oljkarka s tem poklicnim nazivom v Sloveniji. »Delo v družini je razdeljeno glede na širok spekter nalog, kar nam omogoča

učinkovito timsko sodelovanje in uspešen razvoj posla. Sama skrbim predvsem za organizacijski in administrativni del ter spletno prodajo. Aktivno se vključujem tudi v promocijske dejavnosti, kot so degustacije, po potrebi pa sodelujem tudi pri praktičnih opravilih – obiranju oljk, stekleničenju olja in dostavah,« razloži ekonomistka, ki se z oljkarstvom prav tako ukvarja ob redni službi. Blagovno znamko Morgan, znano po vrhunski kakovosti, je zgradil njen oče, sama pa namerava družinsko zgodbo nadaljevati. S svojim zgledom želi spodbuditi tudi mlajše generacije, da oljkarstva ne dojemajo zgolj kot tradicionalno moško delo. Zaveda se izzivov panoge – podnebnih sprememb, pomanjkanja delovne sile in visokih stroškov pridelave –, hkrati pa vidi velik potencial. »Istra ima izjemne naravne pogoje in vse večjo prepoznavnost kakovostnega oljčnega olja. Priložnosti so v poudarjanju vrhunske kakovosti, zgodbe o izvoru, trajnostni pridelavi, povezovanju oljkarjev ter v degustacijah, turizmu in neposredni prodaji. Potrošnikom ne ponujamo le izdelka, temveč celovito izkušnjo,« poudari.

OLJČNO OLJE IZ ZAROČNEGA NASADA ZA PAPEŽA

Škofjeločanka Polona Brec je v Istro prišla »s trebuhom za kruhom« in se najprej zaposlila v vrtcu. Po poroki z Jernejem Brecom iz Krkavč pa se je postopoma vse bolj vključevala v delo na njegovi ekološki kmetiji. »Vse, kar danes znam in vem

o oljkarstvu, ekološki pridelavi, sortah oljk, sonaravnem in regenerativnem kmetijstvu, prodaji izdelkov, izdelavi kozmetike, zelenjavnem vrtu, vožnji traktorja ter o Istri in Krkavčah, sem se učila postopoma in z velikim zanimanjem od moža Jerneja. Za to sem mu neizmerno hvaležna. Seveda pa se še vedno vsak dan kaj novega naučim,« pripoveduje.

»Dela na kmetiji ne deliva na moško ali žensko – vse počneva skupaj,« podčrta. Istro je tako vzljubila, da dela tudi kot lokalna turistična vodička. Na kmetiji imata ponije, ki skrbijo za košnjo in gnojenje oljčnikov ter so prava atrakcija za obiskovalce. »Oljkarstvo je lahko zelo zanimiva panoga v povezavi s turizmom, kar na naši kmetiji že uspešno uresničujemo,« pravi. Njuna oljna olja nosijo ime po vasi Krkavče – Carcauec, kot je zapisano na zemljevidu iz leta 1525.

Polona rada pove tudi zgodbo o zaročnem nasadu, ki ji ga je podaril njen Jernej. Že

prvo zimo ju je prizadela huda pozeba, zaradi katere sta morala oljke močno obrezati, a so preživele. »Z oljem iz zaročnega nasada, ki mi veliko pomeni, se vsako leto udeležujeva tekmovanj. Letos je to olje kot del protokolarnega darila slovenskih škofov potovalo celo v Vatikan, k papežu Leonu XIV,« pove.

ŠAVRINKA - ZGLED PREŽIVETJA NA ISTRSKI ZEMLJI

Izolanka Martina Veršnik, vodja ekološke kmetije Olea d'Istria, je univerzitetna diplomirana pedagoginja in magistrica inženirka hortikulture. Z oljkarstvom se ukvarja profesionalno, saj je na svoji kmetiji tudi zaposlena. Ponaša se z nazivom inovativna kmetica leta po izboru Zveze slovenske podeželske mladine, pred štirimi leti pa je zastopala Slovenijo na Evropskem kongresu mladih kmetov v Bruslju. Ljubezen in spoštovanje do oljke je prevzela od staršev, ti pa od svojih prednikov – danes

enako uči tudi svoje otroke. Na družinski kmetiji tako sodelujejo štiri generacije. Čeprav ima njen mož svojo poklicno pot, je njegov doprinos, kot poudari, izjemno pomemben.

»Oljka je skoraj neusahljiv vir vztrajnosti in moči. Četudi od človeka pozabljena, njena radoživost sili mlade poganjke v življenje. Je simbol miru in sprave,« pripoveduje. Ženske so po njenem mnenju od nekdaj opravljale ključne naloge na kmetiji, njihov trud pa je bil pogosto spregledan, čeprav neprecenljiv.

»Moj zgled je Šavrinka, ki je bila bitko za preživetje na težki istrski zemlji. Čeprav današnji časi za oljkarje niso rožnati – zahtevni tereni, neizprosni trg, vremenski izzivi in mačehovski odnos sistema do oljkarstva –, je treba vztrajati,« je prepričana. Sklepno doda: »Šavrinka je vztrajala in oljka se ne preda. Če pozorno poslušáš šelestenje oljčnega listja v burji, lahko slišiš tisti stari istrski: krepak, ma ne molat!«

Višja strokovna šola Postojna odpira vrata v svet logistike

NA VIŠJI STROKOVNI ŠOLI POSTOJNA SMO LETO ZAKLJUČILI PRAZNIČNO, S PODELITVIJO DIPLOMSKIH LISTIN KAR 120 DIPLOMANTOM IN DIPLOMANTKAM. SLOVESNOST JE POTEKALA V KULTURNEM DOMU POSTOJNA IN JE BILA TUDI GLASBENO OBARVANA. Z IZVIRNIMI BESEDILI NAS JE RAZVEDRIL SMAAL TOKK, S HARMONIKO PA STA NAVDUŠILA LANSKOLETNA UDELEŽENCA ODDAJE SLOVENIJA IMA TALENT, DUO ZEMLJOTRES, KI GA SESTAVLJATA ŠTUDENTA VIŠJE STROKOVNE ŠOLE POSTOJNA. PROGRAM JE POVEZOVAL MARKO ŽERJAL.

Od ustanovitve je na Višji strokovni šoli Postojna diplomiralo že več kot tisoč študentk in študentov. Šola nudi dvoletni študij, gostujoča predavanja, obiske podjetij ter dvajset tednov prakse. Na ta način pomembno prispeva k lažjemu prehodu iz šolskega v pravo delovno okolje.

Razvoj študijskih programov sledi potrebam trga dela, zato se je programoma Strojništvo ter Gozdarstvo in lovstvo letos pridružil še program Logistično inženirstvo. Kljub temu da je v logistiki že zaposlenih približno 50.000 ljudi, se število delovnih mest na tem področju še povečuje. Povečuje se količina tovarnega prometa, pomemben cilj slovenske logistike pa je tudi sodelovanje z vzhodnoevropskimi državami. Razvoj panoge je med drugim tes-

no povezan z vzpostavljanjem sodobnih logističnih centrov ter prenovo železniške infrastrukture.

Za vse to potrebujemo nove rešitve, pred delodajalci pa je velik izziv, kako v realnem

času usposobiti in vključiti mlajše sodelavce, na katerih bo slonel razvoj dejavnosti v prihodnjih letih.

Ravnatelj Višje strokovne šole Postojna, mag. Slavko Božič, poudarja, da višje strokovne šole pomembno zmanjšujejo razkorak med šolstvom in gospodarstvom. Zato vabimo vse, ki jih zanima praktično naravnano izobraževanje, da se nam pridružijo na informativnih dnevih, ki bodo v petek, 13. februarja, in v soboto, 14. februarja 2026.

Jana Šestan

ZAV-SAVA.SI

TURISTIČNO ZAVAROVANJE
Z ASISTENCO V TUJINI

PRENOVLJENA
PONUDBA

-10 %

S KODO

AVA10

AVA

je vedno
z nami, zato na potovanju
nismo nikoli sami!

Spoznajte želvico Avo, ki skupaj z vašimi najmlajšimi že nestrpno pričakuje zimske počitnice. Ne glede na to, kje boste uživali, poskrbite za varnost celotne družine z najbolj priročnim turističnim zavarovanjem.

- ✓ UGODNEJŠA DRUŽINSKA PREMIJA
- ✓ 24-URNA POMOČ VSE DNI V LETU
- ✓ ŠE VIŠJE ZAVAROVALNE VSOTE

NIKOLI SAMI

Koda velja za sklenitev prek spleta med 26. 1. in 20. 2. 2026.

Vinska klet Korenika – »špica od turna«!

Lepota tega, kar ustvarjamo, se kaže v ljubezni in predanosti, ki ju vlagamo v svoje delo. Morda prav zato vina, ki nastajajo v vinogradih družine Korenika, nosijo poseben pečat. Nad Piranskimi solinami, s pogledom na morje, že več kot tri desetletja rastejo vinogradi, iz katerih prihajajo ena najbolj prepoznavnih vin slovenske Istre.

Vinska klet **Korenika Robi in Dorjano** obdeluje 12 hektarjev vinogradov, pri čemer posebno pozornost namenja avtohtonim sortam – malvaziji, refošku in muškatu. »Dolgo časa je bila slovenska Istra majhna vinorodna regija, brez izrazite tradicije v sodobni vinski-pridelovalni dejavnosti. Mene je vedno gnala želja po delu in ustvarjanju – po tem, da se človek potrudil in zgradi nekaj svojega. Bolj intenzivno smo začeli delati leta 2000 in od takrat nenehno rastemo ter se razvijamo,« pravi Dorjano Korenika.

Zgodba, ki se je začela že pri nonotu, danes živi in se razvija v rokah bratov Robija

in Dorjana Korenike ter celotne družine, ki s skupnimi močmi ustvarja prepoznavno istrsko vinsko zgodbo. V kleti sta nas tokrat pričakala tudi sin Luka in snaha Ana, ki sta poskrbela za gostoljubje ter nam z navdušenjem pripovedovala o lepoti ustvarjanja vina.

IZJEMNE NAGRADE IN PRIZNANJA KOT POTRDI TEV KAKOVOSTI

Leti 2024 in 2025 sta bili za klet Korenika izjemno uspešni. V tem obdobju so prejeli kar **štiri velika priznanja**, na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni pa so osvojili prvo mesto za belo vino. Ponašajo se tudi z nazivom županovega vina 2025, z muškatom so slavili na prireditvi Sladka Istra v Kopru ter prejeli prestižni naziv **kraljev refoška 2024**.

»Nagrade so za nas pomembna potrditev. Pomenijo jamstvo za tisto, kar tudi sami čutimo in v kar verjamemo. So dokaz, da delamo prav,« poudarja Dorjano in dodaja, da med priznanji nima najljubšega, saj vsako nosi svojo težo in pomen. Posebno vrednost ima prvo mesto za belo vino na Štajerskem, zunaj domačega okolja, pa tudi mednarodna priznanja – leta 2024 so namreč zlato medaljo osvojili na ocenjevanju na Dunaju.

Na vprašanje, zakaj je okus njihovih vin poseben, je Dorjano v šali odgovoril, da je to zato, ker so »špica od turna«. V resnici pa za tem stojijo leta izkušenj, skupnost in ljubezen.

DRUŽINSKA ZGODBA, V KATERO SO VKLJUČENI TUDI MLADI

Celotna zgodba kleti Korenika temelji na družinskem delu, kjer ima vsak svojo vlogo, pomemben delež pa prevzemajo tudi mlajše generacije. Prav prenos znanja, izkušenj in vrednot je tisti, ki zagotavlja kontinuiteto in prihodnost. »Pri nas vsi delamo vse, nimamo strogo določenih zadolžitev – delamo tako v vinogradu kot v kleti,« pravi sin Luka, ki najbolj uživa v opravilih, ko je vino že pripravljeno in sledita degustacija ter pretakanje. »Tudi delo v naravi je lepo,« dodaja. Med vsemi vini sicer težko izbere najljubše, a priznava, da ima posebno mesto malvazija, ki je hkrati tudi najbolj iskana med kupci. Vina Korenika so na voljo v njihovi kleti v Kortah nad Izolo, kjer družina živi in ustvarja. Ljubitelji istrskih vin jih bodo lahko srečali tudi na prihajajočih dogodkih, med drugim na festivalu Refuscus Mundi 7. februarja v Izoli ter na festivalu malvazije marca v Portorožu.

POLEG VINA TUDI DOMAČE OLJČNO OLJE, ŽGANICE IN ISTRSKE OLJKE

Družina Korenika se poleg vinogradništva posveča tudi oljarstvu in žganjekuhi, za kar je prvenstveno zadolžen Dorjanov brat Robi. V njihovi ponudbi so ekstra deviško oljčno olje, domače oljke v slanici ter več vrst domačih žganic. Posebnost so istrske oljke sorte Štorta, ki jih odlikuje značilen, poln okus. Po obliki in aromi so najbolj podobne grškim oljkam, ime pa so dobile po svoji značilni, rahlo ukrivljeni obliki. »Tako jih imenujemo zaradi njihove oblike – 'storta' pomeni ukrivljena,« pojasnjuje Dorjano.

Milica Goljanin

Za informacije o njihovih izdelkih in nakup kakovostnega vina, ki bo polepšalo vaša druženja, lahko pišete na e-naslov vinskakletkorenika@gmail.com.

BILJANA BABIČ – DOLGOLETNA UČITELJICA PRAKTIČNEGA POUKA FRIZERSTVA NA SREDNJI TEHNIČNI ŠOLI V KOPRU, OB 30-LETNICI PROGRAMA

Obisk frizerja je tudi terapevtski

BILJANA BABIČ SE ŽE NA DALEČ VIDI, DA IMA RADA LEPOTO. TO IZŽAREVA NJENA POJAVA, NAČIN GOVORA, ODNOS DO LJUDI, NJENO IZJEMNO FOTOGRAFSKO USTVARJANJE PORTRETNE IN REPORTAŽNE FOTOGRAFIJE, LJUBEZEN DO LIKOVNEGA IZRAŽANJA TER ŽE 29 LET TUDI POUČEVANJE NA SREDNJI TEHNIČNI ŠOLI V KOPRU, KI JE NEDAVNO PRAZNOVALA OKROGLIH 30 LET SREDNJEGA POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA FRIZER. OBLETNICO SO NA ŠOLI OBELEŽILI Z ŽIVAHNO IN DOMIŠLJIJE POLNO PRIREDITVIJO.

Zelo dobro jo poznajo tudi številne znane osebnosti, saj je mojstrica ličenja, pa tudi neveste, ki jim je za enega najlepših dni v življenju pričarala naraven, neizumetničen, a prefinjen videz. Vse pa se je začelo z otroškimi sanjami.

LETEČI PRAŠIČKI ...

... so krasili stene njene otroške sobe, še sama ne ve, zakaj prav ta motiv. Spomin na začudeno in ježno mamo ostaja živ še danes: »Rada sem šivala, izdelovala pohištvo iz odra-bljenih stvari za svojo punčko Barbie. Kasneje pa sem to, kot se rada pošalim, počela z barbikami v naravni velikosti. Na frizerski šoli sem odkrila, da mi gre dobro tudi ličenje. Veliko sem risala, sanjerala, gledala dokumentarne oddaje in reklame na italijanskih TV-kanalih, ki so ponujali sanje, za otroke delavskih družin tistega časa pogosto nedosegljive.«

Odločitev za frizersko šolo je bila skoraj samoumevna. Obiskovala jo je v Ljubljani, saj je v Kopru takrat še ni bilo, z veliko naklonjenostjo pa se spominja izjemnih mentorjev. Prvih šest delovnih let je preživela v Brivnicah in česalnicah, kjer je spoznala, kako zelo rada pomaga mladim, ki se učijo tega poklica: »Prijavila sem se na razpis, ko so v Kopru iskali učiteljico prakse. Bila sem prikupna, zagnana in sprejeli so me, čeprav sem bila zelo mlada. Čutila sem, da zmorem več

kot le delo v salonu, in to mi je dalo prepotrebni pogum za začetek. Takrat je bila šola še v starih prostorih, »kovinarska« smo ji rekli, in s prihodom deklet – bodočih frizerk – se je dinamika dotlej fantovske šole močno spremenila: svež veter, spogledovanja, prve ljubezni in tudi kakšen pretep na ta račun.«

Generacije so se seveda spreminjale, posebej na začetku je bilo delo težko, saj ni bilo ustreznih prostorov, edini šolski salon pa je bil ves čas poln. S selitvijo v novo šolo pa sta Biljana in ekipa zaposlenih na tem oddelku dobili pravi ustvarjalni raj.

ŠOLA

Na Srednji tehnični šoli je več kot 800 dijakov v različnih programih, zato zaradi prostorske stiske še ni možno izvajati prenovljenega programa frizerski tehnik (+2), pri katerem je Biljana dejavno sodelovala in s katerim bodo dijaki pridobili IV. stopnjo izobrazbe.

Ob 30-letnici izobraževalne smeri ravnatelj STŠ Izток Drožina pravi: »V programu srednjega poklicnega izobraževanja frizer v 30-letni zgodovini beležimo nihanja, značilna za vse poklicne programe. Na začetku je bilo povpraševanje veliko, imeli smo po dva oddelka bodočih frizerjev, nato pa je sledil padec zanimanja in vpisa. Zadnjih nekaj let ponovno opažamo večje zanimanje in

znova vpisujemo po dva oddelka dijakinj in dijakov. Zanimanje je tako veliko, da smo bili prisiljeni vpis omejevati, predvsem zaradi kadrovskih in prostorskih omejitev.«

Biljana Babič tem besedam pritrjuje in se prvih generacij spominja kot zelo zagnanih – bili so le malo mlajši od nje. To je bil tudi čas intenzivnih izobraževanj učiteljev pri vrhunskih evropskih frizerjih v uglednih hišah, kot so Vidal

Sassoon, Guy Kremer, Tony & Guy, ter udeležb na tako imenovanih Look & Learn seminarjih.

»Kasneje pa so se dijaki spremenili. Bilo je obdobje, ko so mladi na šolo prihajali zgolj zato, ker niso vedeli, kam, ali pa niso izpolnjevali pogojev za kaj drugega. Frizerstvo še vedno velja za rokodelski poklic, za kate-rega naj ne bi bilo potrebno veliko intelekta. Sama trdim nasprotno. Gre za poklic, ki zahteva več, kot se zdi na prvi pogled: usklajevanje oblikovalskih in socialnih veščin, podjetnost ter sposobnost osrečevanja ljudi. Skoraj vsak z ročnimi spretnostmi je lahko povprečen frizer, vrhunski pa mora znati razbrati želje strank, imeti izkušnje, odlično tehnično znanje, se nenehno izobraževati in spremljati novosti. Prav zato se veliko salonov odpre in po dveh letih zapre. Stranke so danes razgledane in za svoj denar upravičeno pričakujejo najboljše, zato je pomembno biti dobro podkovan in znati tudi odkloniti, če frizer ali frizerka presodi, da nekaj za stranko ni ustrezno.«

OBISK FRIZERSKEGA SALONA JE TERAPEVTSKI

»Močno vpliva na naše počutje in upam si trditi, da je celo nekoliko terapevtski. Če nam lepota ne bi bila pomembna, bi ostali v jamah in jih niti ne bi porisali. Urejamo okolje, v katerem živimo, občudujemo umetnine, vrtove, naravo – ljudje imamo radi lepoto. Tudi zame je pomembna, nujna, da sem zadovoljna. Je vrednota, prav toliko pomembna kot druge. Z njo se ukvarjam ves čas: najprej skozi frizerstvo, kasneje tudi skozi ličenje, ki je del šolskega programa. Ličenje doživljam kot slikanje obraza, kot risanje portreta. Človeka sicer

NATAŠA BENČIČ
RADIO KOPER

ne moremo spremeniti, lahko pa vplivamo na njegovo samozavest, kar je ključno za vse poklice, v katerih delamo z ljudmi.« Biljana je vodila tudi tečaje nacionalne poklicne kvalifikacije za ličenje, a za to trenutno nima več veliko časa, saj je ljubezen do fotografije v ospredju:

»Morda boste pomislili, da se ukvarjam z vsem po malem in z ničimer zares. A glede na to, da delam že 35 let, sem eno desetletje posvetila frizerstvu, drugo ličenju, zadnje pa fotografiji kot vzporedni dejavnosti. V mojih očeh je vse to povezano in se med seboj dopolnjuje.«

Njeno ličenje je zaznamovalo številne znane osebnosti in javne dogodke. Kar sedem sezon je sodelovala z Lorello Flego pri oddaji Bleščica: »Ličenje za kamero je zahtevnejše. Sodelovala sem tudi pri drugih projektih – videospotih skupin Jinx, Flirt, Tabu, Nočni skok, pri produkcijah Kleva Films, promocijskih videih z našo najuspešnejšo smučarko vseh časov, številnih oddajah za TV Koper, na prireditvah ter pri nastajanju kolekcij frizur za Lasestrižca Boštjana Bestjaka, objavljenih v strokovnih revijah, in še mnogo drugem.«

Imela je tudi dve samostojni likovni razstavi, h katerim se bo znova vrnila po upokojitvi. Zasebno pa je Biljana Babič navdušenka nad vsemi vrstami umetnosti, mati, prijateljica, učiteljica, plesalka. »Sem ljubezen. Veliko različnih ljubezni je, ki me navdihujejo in vodijo v ustvarjanje, zato ne morem izbrati le ene, ki bi me določala.« P. S.: Ker slika pove več kot tisoč besed, si delo Biljane Babič lahko ogledate na spletni strani www.fotomakeup.net

Lucija, Liminjanska c. 96, 6320 Portorož
Gsm: +386 41 618 541, Tel.: +386 5 677 87 77, + 386 5 674 62 30
E-pošta: kamp.fiesa@gmail.com

ELEKTROCENTER

Vabljeni v specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom • Z načinom samopostrežbe za vaš hitrejši nakup

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganeljska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

OLIMPIJSKE IGRE MILANO CORTINA 2026

Ilka Štuhec in Ana Bucik Jogan

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE MILANO CORTINA 2026 SO PRED VRATI. MED 6. IN 22. FEBRUARJEM 2026 SE BO SEVER ITALIJE PRELEVIL V SREDIŠČE SVETOVNEGA ZIMSKEGA ŠPORTA, KJER SE BODO NAJBOLJŠI ŠPORTNIKI SVETA POTEGOVALI ZA OLIMPIJSKA ODLIČJA. IGRE BODO POTEKALE NA VEČ PRIZORIŠČIH, OSREDNJI VLOGI PA BOSTA IMELA MILANO IN CORTINA D'AMPEZZO – LEGENDARNO ALPSKO SMUČARSKO SREDIŠČE, KI SE PO SEDMIH DESETLETJIH ZNOVA VRAČA NA OLIMPIJSKI ZEMLJEVID.

SLOVENSKA OLIMPIJSKA REPREZENTANCA

Slovenija bo imela na letošnjih zimskih igrah 37 športnic in športnikov, kar je druga najmanjša slovenska odprava v tem stoletju – manjša je bila le leta 2006 v Torinu, ko je nastopilo 34 slovenskih predstavnikov. Najštevilčnejša odprava je Slovenijo zastopala v Pjongčangu leta 2018 (71), na zadnjih igrah v Pekingu pa je sodelovalo 42 slovenskih tekmovalcev. Kljub manjšemu številu bo slovenska ekipa raznolika in prisotna v večini ključnih zimskih panog, med katerimi ima pomembno vlogo tudi alpsko smučanje.

Prav alpsko smučanje bo tudi tokrat med najbolj spremljanimi olimpijskimi disciplinami. V slovenski ekipi alpskih smučark in smučarjev se prepletajo mladi, obetavni obrazi slovenskega smučanja ter izkušeni tekmovalci, ki že vrsto let sooblikujejo slovensko smučarsko zgodbo. Prav ta kombinacija mladosti in izkušenosti v Italiji vzbuja pomembna pričakovanja ter upanje na vidne nastope na največjem tekmovanju zime.

Zadnje priprave na največji športni dogodek že potekajo tako na tekmovalni kot organizacijski ravni. Organizatorji si prizadevajo, da bodo vsa prizorišča in infrastruktura pravočasno in brezhibno pripravljena, igre pa spremlja tudi veliko zanimanje javnosti. Po dolgem času se olimpijski spektakel odvija v neposredni bližini Slovenije, kar bo številnim slovenskim navijačem omogočilo ogled tekem v živo. Igre bodo gostile 3.000 športnikov z vsega sveta ter več kot 100 tekmovalcev na 16 različnih prizoriščih.

ALPSKO SMUČANJE

Na januarskih tekmah v Avstriji sta za naš portal spregovorili Ilka Štuhec in Ana Bucik Jogan, dve izkušeni predstavnici slovenskega alpskega smučanja. Ilko Štuhec, ki bo na olimpijskih igrah tekmovala v hitrih disciplinah, smo ujeli na tekmi svetovnega pokala v Zauchenseeju, Ano Bucik Jogan, ki bo nastopila v tehničnih disciplinah, pa na nočnem slalomu v Flachauu. Obe že pogledujeta proti olimpijskemu vrhuncu, vsaka s svojo zgodbo in pričakovanji.

ILKA ŠTUEHC – SLOVENSKA ALPSKA SMUČARKA V HITRIH DISCIPLINAH (SMUK IN SUPERVELESALOM)

Ilka Štuhec je ena najuspešnejših slovenskih alpskih smučark. Dvakratna svetovna prvakinja, leta 2017 v St. Moritzu in leta 2019 v Areju, je skozi številne sezone nabirala bogate izkušnje na najvišji tekmovalni ravni in se uveljavila kot nepogrešljiv del svetovnega alpskega smučanja v hitrih disciplinah. Tudi letošnje olimpijsko zimo gradi postopno, s poudarkom na občutkih, kakovosti smučanja in užitku v vsakem nastopu. Za njo je nekaj spodbudnih rezultatov z nedavnih tekem svetovnega pokala, kot so 4. mesto v smuku in 7. mesto v superveleslalomu v francoskem Val d'Isèreu ter 8. mesto na tekmi smuka v italijanskem Trbižu.

Po tekmi v Zauchenseeju nam je zaupala: »Občutki na snegu so odlični, tudi če rezultati včasih tega ne pokažejo. Smučanje mi trenutno uspeva zelo dobro; včasih gre

skoraj vse po načrtih, spet drugič se pojavijo nepredvideni trenutki, ko moram improvizirati in izgubim nekaj hitrosti. A vse skupaj je res prijetno in v vsakem nastopu res uživam.« Olimpijske igre v Cortini so zanjo nekaj posebnega, saj je prav na progi, kjer se bo odvijala olimpijska tekma, že večkrat stala na stopničkih in tudi slavila zmage. Prizorišče ima v njenih mislih posebno mesto, saj spada med njena najljubša: »Ni skrivnost, da mi je Cortina pri srcu. Tam sem se vedno dobro počutila in se nastopa res veselim.«

Ilka je po upokojitvi šampionke Tine Maze naše najmočnejše, obenem pa tudi edino orožje v hitrih disciplinah. Kombinacija kakovosti, izkušenosti in občutka na smučeh Štuhevo uvršča med glavne slovenske adute, ki bi lahko posegli tudi po olimpijski kolajni.

ANA BUCIK JOGAN – SLOVENSKA ALPSKA SMUČARKA V TEHNIČNIH DISCIPLINAH (SLALOM, VELESALOM)

Za Ano Bucik Jogan ima letošnja sezona poseben pomen. Ena najbolj stanovitnih slovenskih smučark zadnjega desetletja se po koncu zime poslavlja od tekmovalnj na najvišji ravni. Novico je delila v začetku januarja, pred domačima tek-

mama v Kranjski Gori. V svetovnem pokalu je svoje edine stopničke osvojila leta 2018 v Lenzerheideju – 3. mesto v alpski kombinaciji, njen najboljši skupni rezultat pa je 6. mesto v slalomskem seštevku sezone 2021/22.

Kljub napovedi konca kariere njen tekmovalni fokus ostaja nespremenjen. Na tekmi v Flachauu je izenačila najboljši rezultat sezone, 15. mesto iz

Courchevela, kar ji daje dodatno samozavest pred nadaljevanjem zime in olimpijskimi igrami. Po tekmi v Flachauu nam je povedala: »Tekma je bila zelo dobra, na višji ravni kot prejšnje. Trenutno se na smučeh počutim zelo dobro in upam, da bom to prenesla tudi v nadaljevanje sezone ter na olimpijske igre.«

Odločitev o koncu kariere je bila premišljena in ni bistveno vplivala na njen pristop. Kot pravi, prinaša kombinacijo sproščenosti in odgovornosti. »Po eni strani je bolj sproščeno, po drugi pa čutim odgovornost, saj vem, da so to zadnje tekme. Želim si pokazati dobre vožnje in dati vse od sebe.« Olimpijske igre v Cortini bodo zanjo zadnji olimpijski nastop. Cilj je priti dobro pripravljena, zaupati svojem smučanju in upati, da se bo dobro smučanje poznalo tudi na rezultatu.

Olimpijske igre Milano Cortina

JAN
ŠPEH

2026 obljublja nepozaben športni spektakel, slovenska reprezentanca pa bo na prizoriščih v Italiji zastopana z močjo, izkušnjami in talentom. Naša ekipa združuje najboljše, kar slovenski zimski športniki trenutno ponujajo – od alpskih smučark in smučarjev, biatloncev in smučarskih skakalcev do deskarjev na snegu in tekačev. Vsak izmed njih bo na olimpijskih progah in stezah nosil slovensko zastavo ter ponos države, zato navijajmo zanje, jih spodbujajmo in pri vsakem nastopu držimo pesti. Srečno!

Foto:
Grega Valančič Photography

REŠI DREVO!

Ali ste vedeli, da lahko 1000 ljudi s preходом na e-račun reši eno drevo na leto?

VSAK PAPIRNAT RAČUN PRISPEVA K UNIČEVANJU GOZDOV. SKUPAJ PRISPEVAJMO K BOLJ ZELENEMU PLANETU.

PREKLOPI NA

račun @

SCEGLI

pagamenti

marjetica
KOPER

www.marjeticakoper.si/eracun

V Luki Koper predstavili najzmogljivejše dvigalo

Pred tedni so v koprskem pristanišču v celoti sestavili novo mobilno dvigalo Liebherr LHM 550. Gre za izjemno zmogljiv stroj, ki bo skupaj z izkušenimi ekipami na terminalu za generalne tovore občutno izboljšal pristaniške operativne zmogljivosti za rokovanje s tovari nevsakdanjih dimenzij in teže. Z največjo zmogljivostjo 154 ton je hkrati tudi najzmogljivejše premično dvigalo v luki. V teh dneh zaključujejo izobraževanje upravljalcev dvigal, nato bo stroj tudi prvič na delu.

V zadnjih letih Luka Koper utrjuje svoj položaj kot zanesljivo vozlišče za pretovor različnih projektnih tovorov. Kot predvidevajo v edinem slovenskem tovarnem pristanišču, bo povpraševanje za pretovor tovrstnega blaga v prihodnosti še raslo, zato so zagnali številne investicije na tem področju. Poleg nabave najzmogljivejšega dvigala, sta v teku dva večja projekta, in sicer izgradnji prvega avtomatiziranega in energetske samozadostnega skladišča za jeklene kolute in 12. priveza v drugem bazenu. Slednje bo še izboljšalo operativne možnosti priveza ladij, skupaj z novim dvigalom pa še razširilo spekter tovorov, ki jih lahko sprejmemo.

DO 20 % NIŽJE PORABE GORIVA
Srce stroja je izjemno močan in natančen pogon. 12-valjni dizel z močjo 750 kW je skladen s strogim

emisijskim standardom Stage V, zaradi česar deluje z bistveno čistejšim izgorevanjem in opazno manjšo porabo goriva. Motor poganja hidrostatični prenos, kar pomeni, da motor preko hidravlične črpalke poganja več hidravličnih motorjev, ti pa opravljajo vse funkcije dvigala. Takšen sistem zagotavlja tri ključne prednosti: izjemno natančnost pri rokovanju tovara, visoko moč tudi pri največjih obremenitvah ter hitro in enostavno upravljanje. Omeniti velja tudi sistem, ki med delom shranjuje energijo ob spuščanju tovara ali ob presežkih moči motorja. Ko dvigalo potrebuje dodatno energijo, jo sistem sprosti nazaj. Rezultat? Hitrejšo delovanje dvigala in do 20 % nižja poraba goriva.

PROJEKTI ZELENEGA PREHODA PRINAŠAJO VEČ PROJEKTNEGA TOVORA
Projektni tovari, ki so posebni ravno zaradi svoje nevsakdanjosti, postajajo vse bolj zanimivi in pogosti. V koprskem pristanišču so v preteklih letih uspešno, varno in strokovno pretovorili različne – med njimi so zanimanje javnosti najbolj poželi vetrne elise, turbine za hidroelektrarne, generatorji, uparjalniki, potniški vagoni. V zadnjih letih raste povpraševanje za pretovor vetrnih elektrarn (elise), hranilnikov električne energije, komponent za proizvodnje linije za obrate v zalednih evropskih državah, pa tudi drugega tovara, ki so del projektov zelenega prehoda.

Izberite preverjeno ponudbo SUV Nissan

NISSAN

Nissan Qashqai

Že za 25.900 €*

8 LET JAMSTVA**

REZERVIRAJTE TESTNO VOŽNJO

Trgo ABC PE KOPER, Istrska cesta 12

Lara Hrib, 031 624 595

Kombinirana poraba goriva 6,5 – 6,5 l/100 km. Emisije CO₂: 146 – 144 g/km. Emisije CO₂ stopnje EU6D-6a. Emisije NO_x: 0,0167 g/km. Ogledni dokazi (DO) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije iz prometa onesnažujejo zrak in tako pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zraka. Priloge: Zbiranje in poraba energije. *Priporočena maloprodajna cena 25.900 € vključno z DDV. **Vsi kupci ob nakupu vozila prejmejo brezplačno jamstvo za obdobje 5 let ali do 160.000 km (kar koli se zgodi prej). V obdobju 3 let od nakupa vozila velja tovarniška garancija. Po preteku tovarniške garancije sledi 2 leti podaljšanega jamstva Real Garant celotne 160.000 km, kar koli se zgodi prej. Če finančno vozilo z Nissan Financial Services prejmete dodatno 3 leta podaljšanega jamstva Real Garant celotne 160.000 km, kar koli se zgodi prej. Podaljšano jamstvo je storitev zavarovalnice Real Garant Versicherung AG in velja od izdane tovarniške garancije pod pogoji navedenimi v pogodbi o podaljšanem jamstvu in pogojih jamstva. Informativni izračun je naveden na dan 12. 1. 2025. Priporočena maloprodajna cena (BVP) z že upoštevanim popustom in bonusom ob finančnem znanju 25.900 € in je neobvezujoča, ter že vključuje 22-odstotni DDV in DAV. Informativni izračun za skupni presek finančnega izkaza v višini 13.951,13 € je naveden za dobo odplačila 96 mesecev in upoštevno fikšno obrestno mero 8,25 % ter pogoj v višini 11948,87 €. BOM znaša 979 % in se lahko spremeni, če se spremeni kateri koli element v izračunu. Uporabnikem vnaša obveznosti v 96 mesečnih obrokih v višini 199 €. Skupna finančna obveznost, ki jo mora odplačati konzumant, znaša 19.653 €, od tega znaša strošek odobritve finančnega izkaza 546 €. Pogoj akcije je sklenitev finančne pogodbe z minimalno finančno vrednostjo 8.000 € in minimalnim trajanjem 48 mesecev ter sklenitev avtomatiziranega zavarovanja za Gas financiranje z Mobilne Financial Services. Akcija velja od 12. 1. 2025 do 31. 3. 2025. Priča bomo s pravico do napak. Nissan si pridržuje pravico, da predčasno zaključi akcijo ali jo podaljša. Vse prodajne cene (BVP) – maloprodajne cene so neobvezujoče priporočene cene in vključujejo 22% DDV in DAV. Šliše so simboli. Podatki iz uradnih CA. Adria. d. o. o., Dunajska 22, 1000 Ljubljana. Več na [nissan.si](https://www.nissan.si)

5

Makro5

Z vami gradimo že več kot 30 let.

NOVO V PONUDBI!

ANTISTRESNA MASAŽA

Namenjena vsem, ki ste pod vplivom stresa ali psihično preobremenjeni, se soočate z migrenami, glavoboli ali bolečinami v zgornjem delu hrbta ter želite te težave pustiti za seboj.

Antistresna masaža dokazano znižuje raven stresnega hormona kortizola, pomaga zniževati krvni tlak in uravnava raven sladkorja v krvi ter krepi imunski sistem.

Izberi sebe in s tem kuponom preizkusi storitev po znižani ceni do 28. 2. 2025.

-15%

Kristy

time to relax

@kristy.lepotnistudio @Kristy Lepotni Studio -386 70 680 780 Lucija, Obala 114 - TPC

Fulvia Zudič

Z razstavo Izhlapevanje je želela iztrgati pozabi vsaj delček solin

Ko je Fulvia Zudič prišla na svet, jo je mama pripeljala domov, položila v voziček na terasi in tam je preživela otroštvo. V njenih otroških spominih sta balkonček in lesena klop, na njej poleg nje sedita dedek in sestra, vsi trije pa občudujejo prostrano ravnino, razdeljeno na kvadrate. Fulvia zato rada reče, da je imela soline na krožniku, saj so bile tako zelo blizu. Ko so se preselili na Parecag, kjer je nastal tudi pričujoči pogovor, so se nekoliko oddaljile, a jih je zato videla še več in še bolje. Samo uprašanje časa je bilo, kdaj bodo našle pot do njenega srca. Tam so se naselile neopazno, neslišno, potihoma, tako da niti sama ni slutila, kdaj so se ukoreninile vanjo. Fulvio, ki je lani prepustila režisersko palico kulturnega dogajanja v piranski italijanski skupnosti in se novim dogodivščinam naproti podala kot novopečena upokojenka, smo povprašali o tem, kaj ji pomenijo soline in nasploh rodna zemlja. Pa o tem, kako je nastala razstava, ki je na ogled v Sečoveljskih solinah. In tudi o tem, kako je več desetletij povezovala in združevala. Ljudi, društva, dogodke, ustanove, lokalno in globalno. Ne glede na status, jezik, kulturo, narodnost, starost.

Razstava, ki je do 8. februarja na ogled v razstavnem prostoru Sečoveljskih solin, je nastala po tvojem odhodu v pokoj. Torej so to slike, ki prvič niso nastale ob delu. Je bil proces drugačen?

Da in ne. Sprva sem mislila, da bom po 8. februarju – zadnjem delovnem dnevu – imela čas, da se posvetim solinam – temi, ki je postala stalnica v mojem življenju. Nikoli si nisem mislila, da me bodo tako prevzele, da se bom s temi koreninami tako močno povezala – vsak dan bolj. A stvari niso šle tako. Še vedno sem imela veliko obveznosti kot predsednica Skupnosti Italijanov “Giuseppe Tartini”. To delo se zasidra vate – dogodki, projekti, ljudje. Zato sem še naprej delala skoraj enako kot prej, le da sem si čas razporejala bolj svobodno.

Najprej si vedno naredim načrt, potem pa grem na teren. Zadnje poletje je bilo peklensko vroče, zato sem hodila v soline zgodaj zjutraj in si naredila skice. Tam sem srečevala domačine, nekdanje očetove sodelavce, sošolce ... Vsi so me poznali kot njegovo hčer. Sama v solinah nikoli nisem delala, a so vedno bile del mojega dela. Nekateri delavci so bili presenečeni, ko sem se z njimi pogovarjala o njihovem delu. Ko je bil oče še živ, je bilo vse lažje – šla sem

dol, naredila skico, potem pa sva doma skupaj razpravljala. **Najprej si želela narediti izključno slike v črno-beli tehniki. Zakaj?**

Do solin imam poseben odnos, ki je nastal iz spominov, ustnega izročila moje družine, sosedov, domačega okolja. Zame niso več to, kar so bile nekoč. Takrat je bilo tam vse veselo, živahno. Kot otrok sem tja hodila z družino – z mamo, s stricem, nonotom. Z drugimi otroki smo nabirali školjke in jih jedli. Od kar je to območje postalo park, tega ni več.

Zato nisem želela prikazati tistih pisanih solin, ki jih poznajo vsi, ki spremljajo moje delo – v rumenih, rdečih, modrih, zelo intenzivnih odtenkih. Želela sem ljudi spodbuditi k razmisleku o tem, kar vidim danes: soline, ki počasi izginjajo.

Nato so te premagale barve, ki so značilne tudi za tvojo osebnost.

Res je. V poletnih mesecih nisem vzdržala v črno-belem

svetu. Manjkale so mi barve. Zato sem poskusila z vijolično, ki je prej nikoli nisem uporabljala. V mojih očeh je postala barva žalovanja za svetom solin – za ljudmi, ki so tam preživeli življenje, in za tradicijo, ki izginja. Ustvarila sem nekaj vijoličnih del starejših solin Fontaniggie in Lere, kjer je delal moj oče in kjer se je že uporabljala mehanizacija.

A ker imajo soline neskončno paleto barvnih prelivov – od vseh odtenkov modrine do mehkih sivin in jutranjih meglic –, sem se barvam znova prepustila. Soline so vedno lepe, vedno drugačne. V tem je njihova čarobnost.

Ko govoriš o solinah, je v tvojih besedah čutiti nostalgijo, ljubezen, predanost. Kaj pomenijo tebi osebnost?

To je moj svet – svet, v katerem sem se rodila in odraščala. Svet, ki je bil nekoč živ, poln ljudi, zvokov, otroškega smeha. Soline so bile naša plaža, naše igrišče. Kot otrok sem živela tik ob njih, bile so tako blizu, da so se mi s takratne domače terase zdele, kot da bi jih imela na krožniku. In to je svet, ki ga želim nekako zaščititi, ohraniti.

Na slikah so tudi besede, ki se navezujejo na soline. Zakaj?

Ker želim ohraniti terminologijo, ki počasi izginja. Dve deli sta zelo didaktični, saj vsebujeta lokalna poimenovanja postopkov in orodij, ki so jih solinarji uporabljali. V italijanski skupnosti smo izdali tudi knjigo teh

poimenovanj, prevedeno v slovenščino, in skoraj vsi moji slikarski motivi nosijo naslove, povezane s solinami ali s temi izrazi, ker mislim, da jih moramo ohraniti.

Pri razstavi je sodeloval tvoj nečak, Andrej Antoni. Zbral je različne zvoke iz solin, ki so vizualnemu delu razstave dodali tudi zvočnega.

Poleg ohranjanja terminologije sem želela zajeti tisti občutek, ki ga ima človek, ko stopi v soline, čeprav sam ni nikoli delal tam, v kavedinih. Zato sem prosila svojega nečaka Andreja Antonija, da mi posname zvoke solin. Skupaj sva šla tja in snemala pretakanje vode, šumenje, zvok gavera, ko z njim zajameš sol, zvok lopate, ki meče sol na kupe, in tudi tisto nežno šelestenje, ki je značilno za ta prostor že od nekdaj – veter, ki mu mi rečemo bava. Moj oče se je z zavedanjem, da bo ta svet nekoč pozabljen, snemal vse od prvega delovnega dne v solinah. Andrej je našel te posnetke, jih obdelal in vključil v razstavo.

Naslov razstave je Evaporazione/Izhlapevanje. Kaj si želela z njim povedati?

Z Andrejem sva naslov razstave dolgo iskala. Vsak večer sva prinesla svoje predloge in razpravljala. Na koncu sva izbra-

NATAŠA
FAJON

la Izhlapevanje, ker je logično: voda izhlapi in ostane sol. Kaj bo ostalo po razstavi? Nekaj bo izhlapelo, a nekaj tudi ostalo. Z razstavo sva želela vsaj malo poseči v to pozabljanje, iztrgati pozabi vsaj delček solin. Prepričana sem, da bi morali solinarskemu delu vrniti veljavo, ki jo je imelo včasih. To je tudi sporočilo moje razstave: dajmo solinarjem dostojno plačo, dajmo jim pomen. Solinar bi moral biti simbol tega prostora. To je delo, ki predstavlja našo identiteto. To ni zgodba enega leta, desetletja, stoletja – to je zgodba stoletij, ki izginja.

Mladi ljudje, kot sta Maja Bijeli-

ca in Mitja Petronio, verjamejo v to delo. Videla sem tujca – Mehičana in Francoza –, ki sta prišla delat v soline. Ne vem, zakaj, a razvila sta nek poseben odnos do tega prostora. Ko sta nabrala sol, sta jo nesla župniku pri maši in rekla: "To sva naredila midva, z lastnimi rokami." Takšni prizori te ganejo.

Kaj bi ti naredila z njimi, če bi ti nekdo rekel, da ti dajo na razpolago vse, kar potrebuješ?

Najprej bi v soline, predvsem v Lero, kjer se sol še vedno pobira, pritegnila mlade ljudi. Morali bi jim nekako dati občutek, da so pomembni, jih naučiti obrti in obnoviti tudi tiste dele solin, ki so danes zapuščeni. Potem je tu muzej solin, zgrajen pred več kot tridesetimi leti. Pred njim je velik prostor, kjer bi lahko znova delovale stare črpalke, s katerimi bi prikazali, kako so tam pobirali sol. Lahko bi zaposlili tri, štiri ljudi. Ali pa celo družino – zakaj pa ne?

Spomnim se skupine petnajstih mladih na poletnih kampusih, v sklopu katerih so delali v solinah. Z njimi sta bila gospoda Radovac in Bonin – prava mojstra. Mladi so popravljali nasipe, pobirali sol. Zanje je bila to edinstvena izkušnja, saj so prihajali iz držav, kjer solin nimajo.

Tudi sama sem imela srečo, da sem skupaj z umetnicama Fulvio Grbac in Miriam Elettra Baccari ter tremi londonskimi študenti preživela teden dni v Fontanigiah – brez računalnika, brez elektrike. Čudovita izkušnja. Zame, kaj šele za študente, ki so prišli iz popolnoma drugih okolij – Kitajec, Grkinja, Romunka. Zanje je bil ta prostor kot nek drug svet. Morda je takšno bivanje v neokrnjeni naravi ena izmed rešitev za prihodnost solin.

Tri desetletja si bila sinonim piranske italijanske skupnosti. Vedno si pripravljala kulturne dogodke, ki so segali tudi izven manjšinske skupnosti.

Zdelo se mi je prav, da je Tartinijeva hiša odprta za vse. Začela sem z literarnimi večeri, z italijanskimi avtorji, z delavnicami za otroke. Ker je naš sedež v Tartinijevi rojstni hiši, se mi je zdelo prav vključiti tudi glasbo in z njo mlade glasbenike. Ustanovili smo pevski zbor, ki je lani praznoval 50 let obstoja, tečaj kitare pa 30 let neprekinjenega delovanja, imamo likovne tečaje in še

mnogo drugega.

Dvojezičnost. Zdi se, da se nikoli ni prav zasedrala, nekateri celo trdijo, da pospešeno izginja. Kakšne so tvoje izkušnje? Kakšna je prihodnost italijanskega jezika na tem, dvojezičnem območju?

Na tablah je dvojezičnost prisotna. A ko vstopiš v kakšen urad, je ni več. Dovolj je pogledati trgovine — poskusi govoriti italijansko, pa boš videla. Na papirju je vse lepo urejeno, v resnici pa ni tako. Veliko je bilo sicer narejenega, ker se na tem področju dela že dolgo. Naši politiki so se trudili ohraniti jezik, vendar se v praksi zatika.

Predčasno si se odpovedala predsedniški funkciji piranske skupnosti. Po toliko letih vztrajanja se to dejanje bere kot zelo pomembno sporočilo. Kakšno?

Odstopila sem z mesta predsednice leto dni pred volitvami, ker sem spoznala, da sem dolga leta vlagala ogromno — praktično sem skupnosti posvetila življenje, življenje svoje družine in tistih nekaj zvestih prijateljev -, a ko vidiš, da niti v samem odboru nimaš več podpore, si rečeš, da je bolje, da se umakneš. Če ni sodelovanja, če ni volje za skupno pot, potem nima smisla vztrajati.

Odločitev je bila zelo težka, a nujna.

V zadnjih letih opažam, da mnogi člani skupnosti ne govorijo več italijansko, da ta kultura ni več del njihove identitete. Nekateri starši recimo doma sploh ne spodbujajo uporabo italijanščine, čeprav so sami iz italijanskih družin. Tega ne bom nikoli razumela.

Menda so te na sprejemnem izpitu na beneški akademiji vprašali, kdo je avtor Tartinijevega spomenika na trgu in kaj je zapisano na podstavku, ti pa nisi vedela. Kaj ti je pomenila ta izkušnja?

Na beneški akademiji je bil zadnji izpit iz

jezika in splošne kulture. Ravnatelju in predsedniku komisije, čigar družina je prihajala iz Pulja, sem morala svetovati, kaj bi lahko fotografiral v Piranu. Seveda sem odgovorila: Tartinijev spomenik s cerkvijo sv. Jurija in krstilnico v ozadju ter Benečanko. Bil je zadovoljen. A potem je sledilo vprašanje, kdo je avtor Tartinijevega spomenika, kdaj so ga postavili in kaj piše na njegovem podstavku. In čeprav sem vsak dan tam parkirala, nisem vedela. Tistega občutka sramu ne bom nikoli pozabila.

Ko sem se vrnila domov, sem tekla pogledat, kaj piše. In to je bila življenjska lekcija. Od takrat sem postala izjemno natančna pri raziskovanju in odkrila številne osebnosti, ki so jih nekoč poznali vsi, a so se izgubile v času.

Veliko ste naredili za ohranjanje kulturne dediščine. Koga vse ste "potegnili iz pozabe"?

Ob dragocenem doprinosu zgodovinarja Kristjana Kneza smo v skupnosti odkrili, da imamo v Piranu pravo zakladnico kulturne dediščine. Ne samo Tartinija in kiparja Antonia Dal Zotta ... Tu so še Cesare Dell'Acqua — veliki piranski slikar, ki je praktično že zdavnaj odšel v pozabo. Pa seveda grof Stefano Rota, ki ni le uredil mestnega arhiva in prve knjižnice, temveč se je ukvarjal tudi z glasbo in poezijo. Nives Zudič Antonič je v rodbinski vili odkrila risbe in skulpture kiparke Marije Benedetti, Rotove vnukinje. 19. decembra smo predstavili njeno razstavo. Ustvarila je številne spomenike po Sloveniji, a je skoraj utionila v pozabo. Prav s trdim delom v skupnosti smo iz pozabe iztrgali izjemno kulturno dediščino in jo ponovno predstavili javnosti. To je bogastvo, ki ni samo naše, ampak pripada vsem.

Mesec kulture v Obalnih galerijah Piran

Odprtje obnovljene Galerije Herman Pečarič v Piranu in druge aktivnosti

Programsko leto se v Obalnih galerijah Piran začne v Galeriji Herman Pečarič, kjer so v letu 2025 potekala gradbena dela. Poleg prenovljene zunanje podobe bo galerija tako ponudila tudi novo postavitev stalne zbirke Hermana Pečariča. Likovna dela je slikar poklonil Občini Piran, zanje pa strokovno skrbijo Obalne galerije Piran. Nova postavitev, ki bo zajemala celotno pritličje in nadstropje galerije, bo omogočala nekoliko širšo predstavitev zbirke ter svež pogled na avtorjeve slikarske interpretacije rodne Istre. **Z odprtjem razstave v petek, 6. februarja 2026, ob 18. uri, bomo obeležili tudi slovenski kulturni praznik.**

Galeriji Herman Pečarič bo posvečen velik del meseca februarja, saj bo **v četrtek, 12. februarja 2026, ob 18. uri** tam predstavlje-

na publikacija avtorice **Danijele Paliaga Janković** o zgodovini stavbe galerije, v **posebni izdaji Obalnih galerij Piran**. Nedavno obnovljena fasada stavbe ob Cankarjevem nabrežju je med drugim postavila tudi vprašanja o njeni zasnovi in dejanskem datumu gradnje. Raziskovanje je odprlo pravo Pandorino skrinjico, razkrivajoč vrsto presečenj in različnih človeških usod, ki so se prepletale skozi zgodovino mesta Piran. Gre za zaslužen poklon emblematici zgodovini stavbe in mesta v celoti, ki si zasluži, da jo pripovedujemo in delimo.

Že tradicionalno **Prešernovanje** bo potekalo v **Galeriji Meduza v Kopru**, kjer bodo **od 6. 2. do 28. 2. 2026** na ogled ilustracije in grafike osnovnošolcev iz celotne Slovenije. Projekt, ki letos obeležuje 100. obletnico smrti pesnika Srečka Kosovele in nosi naslov Pogled v Kosovelov svet – plašč domišljije, je zasnovala kustosinja pedagoginja Ana Papež.

V letu 2026 nadaljujemo s praznovanjem **50-letnice delovanja Obalnih galerij Piran**. Ob razstavi dokumentarnega gradiva z naslovom 50 let sodobne umetnosti, ki je na ogled v Mestni galeriji Piran do 10. 5. 2026, poteka bogat spremljevalni program. V mesecu februarju vabimo na **strokovno vodenje po razstavi, ki bo potekalo v soboto, 7. 2. 2026, ob 11.00**, ter na **pogovor z gostjama Marjanco Lenassi in Natalijo Planinc, ki bo potekal v torek, 10. 2. 2026, ob 17.00 v Mestni galeriji Piran**. Z zvestima obiskovalkama razstav in prirediteljic, ter pronicljivima komentatoricama kulturnega dogajanja v Piranu na splošno se bo pogovarjala direktorica Mara Ambrožič Verderber. Tudi v naslednjih mesecih bomo v galerijo povabili številne sogovornike, ki so na različne načine prispevali k razvoju Obalnih galerij Piran ali so kot del strokovne in druge zainteresirane javnosti spremljali njihov razvoj. Odprti in dinamični pogovori bodo predstavljali živahno jedro razstave, saj želimo z njimi obuditi spomine in deliti anekdote, vezane na lokalno in širše okolje.

Priprava: T. J.

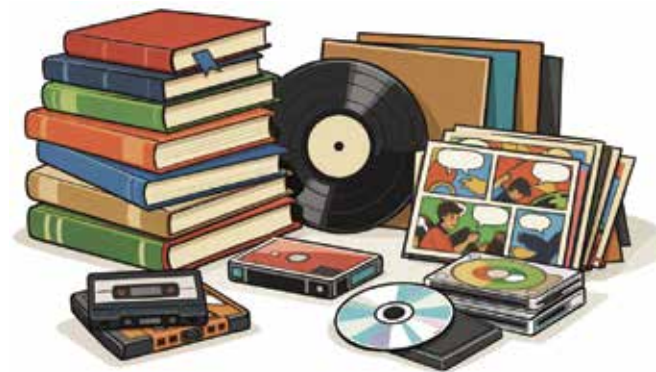
KULTURNA IZMENJAVA SCAMBIO CULTURALE

6.2.2026

9:00 - 18:00

ATRIJ AVDITORIJA PORTOROŽ
ATRIO DELL'AVDITORIJ DI PORTOROSE

Izmenjava knjig, plošč, stripov ter nosilcev zvočnih in vizualnih zapisov
Imaš doma zaprašene knjige, stripe ali plošče? Čas je za izmenjavo! Prinesi svoje in jih zamenjaj za nove zgodbe, note in doživetja.
Naj kroži kultura!

Scambio di libri, dischi, fumetti e supporti audiovisivi

Hai a casa libri impolverati, fumetti o dischi? È arrivato il momento di scambiarsi! Portali con te e scambiali per nuove storie, note e emozioni.
Facciamo circolare la cultura!

Od igrišč ob morju do slovenskega dresa

»Igranje za Slovenijo so sanje vsakega mladega rokometasa. Včasih se sploh ne zavedamo, da te sanje danes živimo,« nam zaupajo reprezentanti, ki so svoje prve rokometne korake naredili na Primorskem. Prvi spomini jih vežejo na otroštvo, ki je bilo od nekdaj prežeto z ljubeznijo do žoge. Staš Slatinek Jovičič ter brata Domen in Andraž Makuc so odraščali vsak v svojem okolju, a z istim rokometnim utripom, ki je bil del družine, usakdana in odraščanja. Danes jih povezuje slovenski dres, a njihove poti so se srečevale že veliko prej.

PRVA ROKOMETNA ŽOGA

Spomin na rokometne začetke vse tri fante popelje na tribune, ob robu igrišč, na žoganje med polčasi in po koncu tekem. Tako oče Staša Slatinka Jovičiča kot oče bratov Makuc sta bila rokometasa, nekaj časa celo soigralca. Rokomet so tako spoznali skozi družino – kot nekaj domačega in spontanega. Žoga je bila, kot pravijo, njihova »prva igrača«.

Staš se spominja časa v Slovenj Gradcu, ko sta z bratom Enejem pri petih ali šestih letih že tekala po igrišču in metala na gol. »Žogo sva dobila v roke kot prvo igračo, že pri dveh, treh letih. Rokometni krožek pa sem začel obiskovati v prvem razredu na Osnovni šoli Antona Ukmarja,« doda. Podobno se je začela tudi zgodba bratov Makuc.

»Že od majhnih nog smo z družino hodili na tekme, žoga nama je bila položena v zibelko,« pove starejši od bratov in z nasmehom doda: »No, Andraž se je kot otrok igral tudi z dinozavri, jaz pa samo z žogo.«

Andraž se svojih prvih pravih rokometnih treningov spominja iz Modre dvorane, kjer je v okviru osnovnošolskega krožka RK Jadran Hrpelje-Kozina naredil prve korake: »S sošolci smo jih hitro vzljubili. Kot otrok pa seveda sanjaš – o velikih klubih, o reprezentanci, o polnih tribunah in posebnem vzdušju.«

»Vedno sem se veselil šolskih treningov, ki pa na začetku niso bili vsak dan. Tiste dni,

ko treninga ni bilo, sem komaj čakal, da spet pride čas zanje,« doda Domen.

SKUPAJ V REPREZENTANCI, A NJIHOVE POTI SO SE KRIŽALE ŽE PREJ

»Osnovnošolske tekme so bile vedno pravi derbi. Enkrat smo zmagali Koprčani, drugič osnovnošolci s Kozine. Z Domnom sva ista generacija, z Andražem pa sva kljub razliki v letih igrala skupaj v mlajših reprezentančnih selekcijah in tudi v članski ekipi RD Koper,« se spominja Staš, Andraž pa potrdi: »Ko sem bil mlajši, sem pogosto igral z nekoliko starejšimi, zato sem se imel priložnost pomeriti tudi z bratom Slatinek Jovičič. Vedno je bil to velik derbi, napeta tekma. Ne glede na to, kdo je zmagal, pa smo vedno ostali prijatelji.«

Ena prvih asociacij na brata Makuc je za Staša »druženje naših družin, saj sta bila očeta dobra rokometna prijatelja. Pogosto smo šli na Kozino in v pizzeriji naročili pice v obliki Telebajskov,« se nasmehe. Domen doda še svojo sliko iz otroštva: »Staša se spominim

ANDRAŽ MAKUC
FOTO: RK JADRAN HRPELJE-KOZINA, S. MAKUC

še preden smo igrali drug proti drugemu. Ko so prišli k nam, smo v garaži zaprli vrata, postavili dva majhna gola in igrali hokej.«

Tako se je z brezskrbnim tekanjem po igriščih in navijanjem za očeta zapisal prvi list njihove rokometne zgodbe.

BRATSTVO IN RIVALSTVO

Žoga je bila nepogrešljiv del njihovega vsakdana. Brata Makuc pravita, da sta ob slabem vremenu igrišče z ulice preselila v hišo. Pograd je v njunih očeh postal gol, v katerega sta metala, ko doma ni bilo staršev, pa je to vlogo prevzel celo radiator. Zato se je pogosto zgodil tudi kakšen incident. Najstrožja kazen v otroških letih ni bila odvzeta igrača ali prepoved izhoda, temveč prepoved rokometasa. »Če česa nisva hotela narediti ali nisva bila pridna, nisva smela na trening, zato sva vse naredila, da sva lahko šla,« sta pojasnila. »Imeti brata, ki prav tako igra rokomet, je zagotovo močno vplivalo na to, kakšen rokometas sem danes,« pravi levokrnlni igralec Slatinek Jovičič, ki se rad spominja časov, ko sta z bratom Enejem z žogo v roki preživljala dneve. Pravi, da sta bila od nekdaj povezana,

DOMEN MAKUC
FOTO: RK JADRAN HRPELJE-KOZINA, S. MAKUC

ANDRAŽ MAKUC
FOTO: RZS

pa tudi zelo tekmovalna. Skupaj sta hodila na treninge in tekme ter drug drugega potiskala naprej. »Včasih sva se tudi sprla, a prav to naju je naredilo boljše. Brez brata zagotovo ne bi bil isti rokometas. Velikokrat me je popravil, izboljšal in motiviral,« je poudaril.

IGRATI Z BRATOM ALI PROTI NJEMU?

Srednji zunanji Domen Makuc pravi, da je veliko lažje igrati z bratom kot stati nasproti njemu v dresu druge barve. »Spomnim se prve tekme v članski konkurenci – jaz kot član RK Celje Pivovarna Laško, on pa kot zelo mlad, fizično šibkejši igralec RD Koper. Spomnim se tudi finala srednjih šol v Novem mestu, ko sva igrala drug proti drugemu. To je bila ena težjih tekem. Paziti sem moral na mlajšega brata, on pa mi ni pustil ničesar – vso tekmo me je držal v pressingu. Če bi šel še enkrat nazaj, bi verjetno proti njemu nastopil bolj agresivno,« se pošali.

Andraž, ki prav tako igra pozicijo srednjega zunanjega, opiše poseben občutek, ko igra z bratom. Spominja se tekme, ko je kot član RD Koper igral proti bratu v dresu RK Celje Pivovarna Laško. »Brat mi je pred tekmo dal celo kakšen nasvet. Ko se tekma začne, od-

misliš, da ti nasproti stoji brat, daš vse od sebe. Po tekmi pa si sežeš v roke in si spet brat,« je pojasnil.

ŽIVETI OTROŠKE SANJE

Prvi klici iz velikih klubov, prestopi in prvi reprezentančni dresi so pomenili pomembne mejnike. Z njimi so prišli tudi izzivi – življenje daleč od doma, družine in znanega okolja –, a hkrati neprecenljive izkušnje. Kot pravi Staš Slatinek Jovičič, se včasih sploh ne zaveda, da danes živi to, o čemer je kot otrok sanjal. A sanje se niso končale, le preoblikovale v nove cilje. Tudi Domen je sanjal o »največjih evropskih odrih, Ligi prvakov, velikih tekmah in lovorikah«. Ko se mu je ponudila priložnost prestopa v Barcelono, kluba, ki ga je občudoval že kot deček, ni dolgo razmišljal. »Tako hitro, kot je prišla ponudba, sem jo tudi sprejel. Vse se je odvijalo zelo hitro,« pravi in doda, da je selitev v tujino prinesel tudi kulturni šok in trenutke, ki niso bili vedno lahki, a danes nanje gleda kot na izkušnje, ki so ga izoblikovale in obogatile.

SLOVENSKI DRES NOSI POSEBNO TEŽO

»Boriti se za državni grb je velika čast in privilegij. Najlepši občutek pa je igrati pred polno domačo dvorano, pred Bonifiko,« pove Staš.

Za Andraža Makuca, debitanta velikih reprezentančnih prvenstev, je igranje v slovenskem dresu skupaj z bratom poseben ponos. To so bile vedno njune sanje, danes pa predstavljajo tudi veliko prednost. Brata si stojita ob strani, si svetujeta in pomagata. Med njima vlada zaupanje, ki se je gradilo že v otroških letih in se danes pre-

ŽIVA
PAPEŽ

naša tudi na reprezentančna tla.

»Na velikih prvenstvih ni lahkih tekem in nasprotnikov. Poseben občutek je, ko zastopaš Slovenijo – takrat čutiš, da cela država diha s tabo,« ponosno pove.

Ob koncu pogovora Andraž optimistično zre v prihodnost slovenskega rokometasa. Prepričan je, da se vrača tja, kamor sodi, in da pri tem ključno vlogo igrajo domači igralci. »Želim si, da bi rokomet dobil še veliko mladih, nadobudnih rokometasov. Mi pa bomo skušali biti dober vzor in jim predati rokometno veselje, kot so ga nekoč nam.«

Tako Andraž, Domen, Staš in celotna ekipa te besede brez dvoma uresničujejo z igro, željo in borbo za Slovenijo na evropskem rokometnem prvenstvu, ki poteka v času, ko z njimi obujamo spomine na rokometne začetke.

FOTO: RZS

Kateri so ključni modni trendi leta 2026?

ANDREJA
ČMAJ FAKIN

Leto 2026 v modi pomeni odklop od umirjenega minimalizma in vrnitev k opaznosti.

Po letih umirjenega minimalizma, nevtralnih tonov in estetičnosti tako imenovanega tihega luksuza moda leta 2026 vstopa v novo fazo. V ospredje stopajo drznost, barve, izrazite siluete in jasna želja po individualnosti. Modna industrija se obrača k maksimalizmu, vendar na zrel, premišljen način, kjer trendi niso uniforma, temveč orodje za osebni izraz.

PROSTOR ZA IGRO IN EKSPERIMENTIRANJE

Leto 2026 tako ne narekuje pravil, temveč odpira prostor

za igro, eksperimentiranje in samozavest. Barve so eden najmočnejših nosilcev modnega sporočila leta 2026. A ključnega pomena ni le, kaj je moderno, temveč komu določena barva dejansko pristaja. Uspešen slog temelji na razumevanju lastnega barvnega tipa. Med najbolj izpostavljenimi barvami leta so: chartreuse oziroma zanimiv odtenek med zeleno in rumeno, ki spominja na barvo ekstra deviškega oljčnega olja, kobaltno modra – intenzivna in elegantna modra, nekakšen spoj klasične kra-

ljevske modre in električnega modernega podtona, botanično zelena, globok in naraven odtenek temno zelene barve, ter barva Cloud Dancer, ki je po izboru Pantone barva leta 2026. Gre za alternativo snežno beli barvi oziroma za izjemno svetel, topel in mehak odtenek bele barve, ki simbolizira umiritev, jasnost in potrebo po ravnovesju v času hitrega tempa življenja. Spomladi bomo srečali še kanarčkovsko rumeno barvo, pa tudi olivno zeleno in candy rožnato. Posebno mesto ima barva Transformative Teal. Gre za prefinjeno mešanico modre in zelene oziroma turkiznih tonov, ki delujejo sodobno, stabilno in nadčasovno. Ta barva simbolizira preobrazbo, povezanost z naravo in trajnostno razmišljanje ter se vse pogostejše pojavlja kot elegantna alternativa črni.

NOVA MOČ GLAMURJA

Navdih iz 80. let se vrača v obliki poudarjenih ramen, strukturiranih suknjičev, sijajnih materialov in zlatih detajlov. Gre za estetiko samozavesti, ki se brez zadržkov pojavlja tudi v dnevni in poslovni modi. Zlato, predvsem v rumenem tonu, se vrača kot simbol vrednosti, stabilnosti in trajnosti. Prisotno je v oblačilih, nakitu in dodatkih ter poudarja povezovalno med dediščino in sodobnim razkošjem.

SPORTIF: ŠPORTNA ELEGANCA NOVE GENERACIJE

Športni kosi niso več omejeni na prosti čas. Vetrovke, teh-

nični materiali in udobni kroji se kombinirajo z elegantnimi elementi, kot so srajce, petke in minimalistični dodatki. Rezultat je urbana, funkcionalna eleganca. Funkcionalnost namreč postaja del estetike. Skriti žepi, pametni materiali, zaščitni elementi in praktični detajli so oblikovani tako, da ne delujejo tehnično, temveč elegantno in sodobno.

BREZ PRAVIL

Leto 2026 briše meje pri kombiniranju vzorcev. Pike, cvetlice, živalski potiski in črte se nosijo skupaj. Ključ sta osebna zgodba in pogum. Moda leta 2026 namreč ni tiha in ne želi biti neopazna, a obenem nam ne vsiljuje enotnega videza. Najmočnejši trend tega leta je tako pravzaprav individualnost. Trendi naj nam služijo kot navdih, ki ga vsak posameznik prilagodi svojemu barvnemu tipu, življenjskemu slogu in osebnosti.

Balinarski klub Antena Portorož: »Naš cilj je vrniti klub v prvo ligo«

V DOMAČEM OKOLJU GOSTILNE BELI KRIŽ SMO SE SREČALI S ČLANI BALINARSKEGA KLUBA ANTENA PORTOROŽ. PROSTOR, KJER DIŠI PO DOMAČI KUHINJI IN KJER SE POGOSTO ZBIRAJO DOMAČINI, NI IZBRAN NAKLJUČNO. GOSTILNA JE NAMREČ V LASTI MATJAŽA ZAKRAJŠKA, PREDSEDNIKA KLUBA, KI S SVOJO ENERGIJO IN PREDANOSTJO POMEMBNO ZAZNAMUJE BALINARSKO TRADICIJO.

MATJAŽ ZAKRAJŠEK – LASTNIK GOSTILNE BELI KRIŽ IN PREDSEDNIK BK ANTENA PORTOROŽ

Matjaž Zakrajšek je po poklicu kuhar, svoje izkušnje je štiri leta nabiral v italijanskem Bolzanu. Pred 20 leti se mu je po prihodu v slovensko Istro ponudila priložnost za prevzem Gostilne Beli Križ, ki jo še danes uspešno vodi skupaj z desetčlansko ekipo. Kot nam je povedal, predvsem poleti dela ne manjka, še posebej pa ga veseli zvest krog stalnih domačih gostov.

Gostilna slovi po domačih dobrotah, ob koncih tedna ponujajo tudi odojke in jagenjčke. Prostor, kjer se odvijajo dobrodelni koncerti in družabni dogodki, na katerih nastopajo tudi znani slovenski glasbeniki, med njimi Rudi Bučar, ni le gostinski lokal, temveč tudi prostor povezovanja in skupnosti.

Poleg gostinske vloge pa je Zakrajšek izkušeni balinar in že četrto leto opravlja funkcijo predsednika Balinarskega kluba Antena Portorož. V želji po ponovni oživitvi kluba je Zakrajšek k sodelovanju povabil **Simona Možina**, večkratnega državnega prvaka in dvakratnega evropskega ekipnega podprvaka, da skupaj sestavita konkurenčno ekipo. Kot poudarjata oba, sta prav onadva temeljna stebra – »alfa in omega« ponovnega vzpona kluba.

Pomembno vlogo v klubu ima tudi **Nik Švara**, vodja, trener ter selektor mladinske reprezentance Slovenije v disciplini raffa. Švara je obenem tudi reprezentant med člani in eden pomembnejših strokovnih članov kluba, predvsem pri delu z mladimi.

GENERACIJE POVEZUJE STRAST DO BALINANJA

Pogovoru so se pridružili tudi člani Balinarskega kluba Antena Portorož – izkušeni balinar Simon Možina ter mlada balinarja Martin Burdych in Luka Sedmak. V sproščenem vzdušju so nam pojasnili, kako deluje klub, koliko članov šteje, kako pomembna je povezanost znotraj kluba ter kako se strast do balinanja pogosto prenaša iz generacije v generacijo.

LUKA SEDMAK 3. NA SVETOVNEM PRVENSTVU

Simon Možina se je pred petimi leti zaradi balinanja preselil na morje. V rosnih letih je sprva balinarske tekme obiskoval z očetom kot gledalec, kasneje pa tudi sam postal igralec. Danes je dvakratni državni prvak in eden izmed nepogrešljivih igralcev v klubu.

Dvajsetletni **Martin Burdych** je z balinanjem začel že v prvem razredu osnovne šole v balinarskem krožku. Po prvih večjih uspehih se je pridružil Anteni Portorož, kjer igra že tri sezone. Kot pravi, ga je prepričala dobra družba in želja, da klub znova doseže raven, ki jo je imel v preteklosti.

Najmlajši, 17-letni **Luka Sedmak**, je v klubu od lani. Pred tem je igral v prvi ligi v Izoli, danes pa se vse bolj uveljavlja tudi v disciplini raffa. Njegovi rezultati so izjemni – dosegel je prvo mesto na evropskem prvenstvu in tretje mesto na svetovnem prvenstvu. Jedro prve ekipe poleg že omenjenih članov sestavljajo še Anže Šoba, Jure Vugrinec, Žiga Šuto, Damjan Šuligoj, Goran Vujanovič, Miha Gorela, Denis Horvat, Teo Collori in Tilen Čupar.

AMBICIJE IN PRIHODNOST KLUBA

Balinarski klub Antena Portorož je bil ustanovljen leta 1978 in deluje na Belem Križu. Šteje okoli 50 članov in ima več ekip. Trenutno nastopajo v 2. slovenski ligi, njihov cilj pa je preboj v 1. ligo. Tekmovanja potekajo spomladi, poleti in jeseni. Trenutno se spogledujejo z novimi igrišči v Luciji in si obetajo možnost organizacije državnih ter tudi mednarodnih turnirjev.

Cilj vodstva in igralcev je jasno začrtan – v prihodnjih dveh do treh letih si želijo preboja v super ligo ter ponovnega boja za naslov državnih prvakov v klasičnem balinanju. Močna želja je tudi ustanovitev in zagon prvega raffa kluba v Sloveniji. Ob tem posebej poudarjajo pomen dela z mladimi in gradnjo stabilne domače ekipe, ki bo temelj dolgoročnih uspehov.

Širša javnost lahko njihove aktivnosti in tekmovanja spremlja prek Facebook profila BK Antena Portorož, kjer objavljajo aktualno dogajanje v klubu.

Jan Špeh

PREVERJAMO URBANE MITE

Kaj v resnici vemo o herpesu

Konec januarja je čas, ko se po praznikih vračamo v vsakdanji ritem. Dnevi so še kratki, imunski sistem pa je pogosto oslavljen zaradi mraza, pomanjkanja sonca, stresa, manj telesne aktivnosti in slabših prehranskih odločitev, ki jih v decembrskem času zagotovo ni bilo malo.

Prav v tem obdobju marsikdo opazi neprijeten pekoč občutek na ustnicah ali pojav drobnih mehurčkov, ki so prepoznaven znak herpesa. Gre za virusno okužbo, ki jo povzroča virus herpes simplex in je med ljudmi izjemno razširjena, čeprav se o njej še vedno prepogosto govori potihoma. Prav zato je zimski čas idealen trenutek, da preverimo, kaj o herpesu dejansko drži in kaj sodi med urbane mite.

1. Herpes imaš samo enkrat v življenju.

Ne drži. Ko se oseba prvič okuži z virusom herpesa, ta ne izgine iz telesa, temveč ostane v njem v mirujočem stanju, skrit v živčnih celicah. Prva okužba je lahko tudi najbolj izrazita, vendar pri mnogih ljudeh poteka brez večjih težav ali celo povsem neopazno. V kasnejšem obdobju se virus lahko ponovno aktivira, kar povzroči ponoven izbruh herpesa. Dobra novica je, da se pri večini okuženih sčasoma pogostost

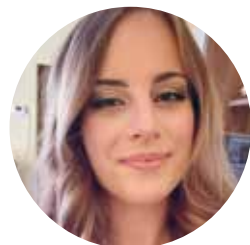
izbruhov zmanjša, saj se imunski sistem nauči virus bolje nadzorovati.

2. **Herpes se prenaša samo takrat, ko so vidni mehurčki.** Ne drži. Čeprav so mehurčki in razjede najbolj prepoznaven znak herpesa in je tveganje za prenos virusa takrat res največje, se herpes ne prenaša izključno v času vidnih izbruhov. Virus herpes simplex se lahko izloča tudi takrat, ko na koži ali sluznici ni nobenih očitnih znakov okužbe.

3. **Herpes se ne pojavi samo na ustnicah.** Drži. Čeprav se virus herpes simplex najpogosteje pojavlja na ustnicah in okoli ust, se lahko prenese tudi na druge dele telesa, kot so nos, oči in genitalije. Širjenje virusa izven ustnic je redko, a možno, zlasti če se oseba dotika mehurčkov in si nato ne umije rok ali se dotakne drugega dela telesa.

4. **Herpes imajo samo odrasli.** Ne drži. Virus HSV-1 je zelo nalezljiv, zato se z njim

MANCA HRIBOVŠEK

pogosto okužijo tudi otroci, še posebej v stiku z bližnjimi osebami. Okužba se lahko prenese s poljubljanjem ter z deljenjem kozarcev in pribora. Pri otrocih se herpes običajno prvič pojavi kot bolezen, ki je lahko nekoliko hujša kot pri odraslih. Pogosti simptomi vključujejo zvišano telesno temperaturo, vneto grlo ter mehurčke ali razjede na ustnicah.

NASVETI ZA PREPREČEVANJE HERPESA:

- izogibanje tesnim stikom med aktivnim izbruhom,
- uporaba zaščite pri spolnih odnosih, ki zmanjša, vendar ne odpravi povsem tveganja,
- skrb za močan imunski sistem z zdravo prehrano, dovolj spanja in obvladovanjem stresa,
- izogibanje sprožilcem, kot so prekomerno sončenje, huda utrujenost in dolgotrajen stres.

Nasveti za zdravljenje herpesa:

- uporaba protivirusnih zdravil (v obliki krem ali tablet), ki skrajšajo trajanje izbruha,
- začetek zdravljenja ob prvih znakih, kot sta srbenje ali pekoč občutek,
- vzdrževanje čiste in suhe kože na prizadetem mestu,
- izogibanje dotikanju mehurčkov, da se prepreči širjenje virusa.

Vrt v februarju

SAŠO MEJAK

SPREMENLJIVO JANUARSKO VREME BREZ PRETIRANO HLADNIH DNI JE ZA NAMI. FEBRUAR JE MESEC, KO PRIPRAVIMO SADILNI NAČRT IN PRI TEM UPOŠTEVAMO SVOJE ŽELJE ZA PRIHAJAJOČO SEZONO TER RAZPOLOŽLJIV SADILNI PROSTOR. DOBER NAČRT NAM LAHKO PRINESE OBILNEJŠI PRIDELEK, SEVEDA PA NE SMEMO POZABITI NITI NA PRAVILNO PRIPRAVLJEN SUBSTRAT IN USTREZNO GNOJENJE.

V zaprte, ogrevane **gredice** lahko sejemo solate, peteršilj, zeleno, paradižnik, papriko, čili in melancane. Konec meseca lahko na prosto sejemo grah, redkvice in bob, sadimo pa sadike solate, pora, cvetače in brokoli. Pri nabavi semena in sadilnega materiala moramo zaupati priznanim semenskim hišam ter vedno preveriti deklaracijo.

Februar je tudi čas, ko poskrbimo za semenski krompir. Kakovosten in zdravstveno pregledan semenski material nabavimo v specializiranih trgovinah, ki jamčijo za kakovost. Krompir zložimo v zabojčke, čim manj ga režemo, da ga ne okužimo z boleznimi, ter pustimo, da požene klice. Če ga režemo, to naredimo vsaj 14 dni pred sajenjem, da se rane zacelijo.

Zeliščni vrt v februarju znova začne kazati znake življenja. Opravimo pregled, ali smo kakšno rastlino izgubili v pretekli sezoni, preverimo kondicijo obstoječih rastlin ter naredimo načrt sajenja in gnojenja. Priporočljiva je uporaba organskih gnojil, zelo primerno pa je tudi dodajanje komposta. Če uporabljamo kupljena organska gnojila, ki so enostavnejša za uporabo, ne vsebujejo semen plevela in imajo krajši čas delovanja, jih je smiselno kombinirati s kompostom. Rastline, ki se bujno razraščajo, je treba krepko porezati, da ne silijo v prostor, ki jim ni namenjen.

V **sadnem vrtu** nadaljujemo z obrezovanjem drevja, če tega še nismo opravili. Pri obrezovanju nikoli ne smemo pozabiti, da večje rane zaščitimo s cepilno smolo. Opravimo lahko tudi škropljenje proti boleznim z bakrenimi pripravki, proti škodljivcem pa škropimo, ko se brsti napnejo. Za ustrezne pripravke se pozanimamo v specializiranih prodajalnah fitofarmaceutskih sredstev.

V **okrasnem vrtu** nas nekatere rastline že razveseljujejo s cvetenjem, druge so začele poganjati, nekatere pa so še v trdnem spancu. Tulipani, narcise in hijacinte so že lepo pognali in imajo cvetne nastavke, okrasna kutina pa se bohoti s cvetjem. Kot podrast so pogosto posajeni telohi, ki so prav tako v polnem razcvetu. Ostale grmovnice in trajnice pregledamo ter po potrebi obrežemo.

Pomembno vlogo ima tudi gnojenje. Prižadevamo si, da uporabljamo organska gnojila. Trajnice gnojimo s kompostom, pri grmovnicah pa so primerna peletirana organska gnojila v kombinaciji s kompostom. Nekatere rastline, kot so citrusi in kisloljubne rastline, zahtevajo gnojila, prilagojena njihovim posebnim potrebam. Obrezovanja se lotimo tudi pri vrtnicah in hortenzijah. Pred tem je priporočljivo ob-

noviti znanje o pravilnem obrezovanju, saj to močno vpliva na bogato cvetenje.

Tudi **travne površine** se prebujajo. Če so temperature dovolj visoke, lahko opravimo prezračevanje trate in gnojenje. Pomembno je tudi, da preverimo delovanje namakalnega sistema.

Na **vrtovih** so v tem času zanimive tudi ptice. Poskrbimo, da jim je prijetno – postavimo krmilnice in dokler je še hladno, nastavljamo lojne pogače. Tako bomo hitro opazili, kako vrtni prostor oživi z letečimi obiskovalci.

Vabljeni v dm prodajalno!

Obala 20a, Portorož

Pričakujemo vas od ponedeljka do sobote, od 8. do 20. ure.

- Vsak dan tople malice – tudi ob vikendih
- Posebne ugodnosti za skupine (rojstni dnevi, obletnice, poslovna srečanja, pogostitve ...)
- Možnost najema glasbe v živo in zimskega vrta po dogovoru

Info in rezervacije: 051-425-995

RESTAVRACIJA
ORNAMENT

Ponedeljek – petek
7.00-22.00
Petek, sobota in nedelja
7.00-24.00

Ferrarska ulica 14, 6000 Koper

RECEPT

Veganske miške za sladek uvod v pustni čas

Letošnji zaključek januarja že diši po pustu. Komaj smo pospravili novoletno okrasje, si za trenutek oddahnili od vseh decembrskih dobrot, pa je že prišel čas, ko se bo po domovih ponovno zaslišal ropot loncev z vročim oljem, v zrak pa se bo prikradel vonj po sladkem testu.

Letos ima pust še poseben čar: pustna sobota bo 14. februarja, na valentinovo, kar bo sladkosnede razveselilo z dvojno priložnostjo za razvajanje. Tokrat sem se odločila, da bo recept namenjen vsem, ki prisegajo na rastlinsko prehrano ali pa samo želijo nekoliko lažjo različico pustnih dobrot. Pred vami je recept za mehke in rahle veganske miške – brez jajc in mleka.

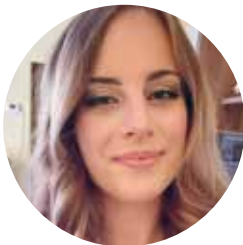
Sestavine:

- 250 g gladke moke
- 1 pecilni prašek
- 1 vaniljev sladkor
- 2–3 žlice sladkorja
- ščepec soli
- 250 ml rastlinskega mleka (sojino, ovseno ali mandljevo)
- 1 žlica limoninega soka
- 1 žlica ruma (po želji)
- olje za cvrtje
- sladkor v prahu za posip

Postopek:

V večji skledi najprej zmešamo vse suhe sestavine: moko, pecilni prašek, vaniljev sladkor, sladkor in sol. Dobro jih premešamo, da se enakomerno razporedijo. V ločeni posodi zmešamo rastlinsko mleko in limoni sok ter pustimo minuto ali dve, da se tekočina rahlo zgosti. Tekoče sestavine nato prilijemo k suhim in z metlico zmešamo v gladko, gosto, a še vedno mehko testo. Po

MANCA HRIBOVŠEK

zlato obarvajo in lepo napihnejo. Med cvrtjem jih večkrat obrnemo.

Ocvrte miške pobereмо iz olja in jih odcedimo na papirnati brisači, da se znebimo odvečnega olja. Posujemo jih s sladkorjem v prahu.

Nasvet: Polovico količine rastlinskega mleka lahko zamenjate za rastlinski kokosov jogurt. V maso lahko vmešate različne dodatke: koščke temne čokolade, rozine, brusnice, lešnike, mandlje, cimet ... Ali kakšen drug dodatek po vašem okusu.

Veganske miške so dokaz, da se lahko tudi brez živil živalskega izvora razvajamo s pristnimi pustnimi okusi. Primerne so za vse – za vegane, za tiste, ki se izogibajo določenim sestavinam, ali pa preprosto za radovedne sladokusce. Naj bodo sladek uvod v pustno dogajanje, prijeten valentinov posladek ali pa zadnja pregreha pred začetkom posta. Pust je vendarle čas, ko si brez slabe vesti privoščimo nekaj več. Fotografije vaših veganskih mišk lahko z mano delite na manca.hribovsek@obalaplus.si.

želji dodamo žlico ruma, ki bo miškam dal prijetno aromo in preprečil vpijanje odvečnega olja.

V globoki ponvi ali loncu segrejemo olje. Pravilna temperatura je takrat, ko kapljica testa v olju takoj zacvrči in priplava na površje. Z dvema žlicama ali z eno večjo žlico zajemamo testo in ga previdno polagamo v vroče olje. Miške cvremo počasi, na srednji temperaturi, da se enakomerno

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA POSTOJNA

Logistično inženirstvo

Strojništvo

Gozdarstvo in lovstvo

Inženir logistike

Inženir strojništva

Inženir gozdarstva in lovstva

SESTAVIL Boris Kragelj	PRUJETEN VONJ	AMERIŠKI REŽISER GUY	ZAČETEK ABECEDE LJUBITELJ, DILETANT		BRANKO KLUN	AZIJSKA OPICA BELOROKI GIBON	KEM. ZNAK ZA FLUOR ORIENTALSKO RIŽEVO ŽGANJE	TEŽKA, TRDNA, SREBRNO-BELA KOVINA IZ PLATINSKE SKUPINE, IRIDIJ	18 ČRKA ABECEDE LJUDSTVO V LAOSU		MESTNA ČETRTO, DEL MESTA	ITALIJANSKI SLIKAR, KIPAR GUIDO	ZAPISKI JAVNIH OBRAVNAV V RIMSKEM PRAVU
GLAVNO MESTO JORDANIJE, TUDI AMMAN				AVSTRJSKA SLIKARKA TINA				GLINA, ILOVICA		ZEMELJSKA OŽINA NA MALAKI BALETNIK IKO			
SPOJ ROKE S TRUPOM				MODNI KREATOR LAGERFELD PODROČJE V ANT. KILIKIJ				SLOVENSKI ZOOLOG RAJKO REKA V SLOVENIJI					
GNUS, STUD (KNJIŽ.)					PRETEP (EKSPR.) ANTIČNO RACUNALO (LAT. ABACUS)				UPRAVIČENEC DO IZBIRE DRŽAVLJANSTVA NASELJE PRI POSTOJNI				
ZAKLJUČNI IZPIT NA SREDNJI ŠOLI						SLOVENSKI SLIKAR MEŠKO MOGOČNA GORA			POGUMNA RIMLJANKA IZ ČASA CESARJA KLAVDIJA (LAT.)				
PRISTANIŠČE V PORTORIKU							IME AMERIŠKE IGRALKE GARDNER		POPULARNA PESEM KAVBOJSKA VRV Z ZANKO			NEKDANJI SMUČAR KRIŽAJ	DOLGOREPA PAPIGA
	OTROŠKA ZABAVA	SLAB PESNIK POŽREŠEN ČLOVEK (POG.)					ZAVETJE, ZAKLONIŠČE DEJSTVO, KI PODPIRA KAKO TRDITEV				BRANKO AMBROŽIČ RUSKI PISATELJ PAVEL P.		
IGOR SAMOBOR			ČOPASTA PAPIGA AMERIŠKI IGRALEC SHARIF					HIMALAJSKA KOZA KDOR ELKA (EKSPR.)		IGLASTO DREVO BARVNA TEHNIKA (ZARG.)			
ŽIVALSKI IZTREBJI, BLATO, GOVNO				VOJAK REDNE TURŠKE VOJSKE	ZBORNIK SPIŠOV, PRAVIL IZDELOVALEC TORB				SLOVENSKA TENISAČICA JUVAN REKA V PERUJU				
OBNOVA, POPRAVILO						POLJSKA SMUČARSKA SKAKALKA JOANNA			IZDELOVALEC OROŽJA OFTALMOLOG				
STAVEK ALI SKLADBA V POČASNEM TEMPU (GLASB.)	DEL KOLESARŠKE DIRKE	RAZKOSANJE ČESA Z REZILOM OBVODNA ŽIVAL				SLO.ORGANIST FRANCE ROMUNSKI PISATELJ MIRCEA			MADŽARSKO ŽENSKO IME PREBIVALEC IBERSKEGA POLOTOKA				
EDVARD VECKO			AVSTRJSKI DRAMATIK FRANZ SLAVNOSTNI OGENJ				RUS. SLIKAR IVAN AKIMOVICH PODJETJE V TREBNJEM					ANTON NANUT SLOVENSKI VESLAČ TUL	
INDIJSKI HRAST				AVSTRJSKA SMUČARKA ULRIKE RIMSKI POZDRAV				POLJSKI PESNIK, STANISLAW J. CELJSKI SEJEM			DALJŠE ČASOVNO OBDOBJE AM. IGRALKA LEONI		
MESTO V ŠPANJI					ČRNOGORSKI PIANIST MARTINOVIČ CIRIL NOVAK					MEŽIK STANE LEBAN			
SLOVENSKI SMUČARSKI SKAKALEC DOMEN						NEKDANJA POLITIČNA STRANKA				JAPONSKA ZNAMKA UR			
NORVEŠKI FILOLOG, PESNIK IVAR						ZDRUŽENOST V CELOTO				STREŽAJ V UNIFORMI, SLUŽABNIK			

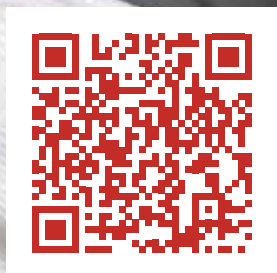
BAŽOV: rus. pisatelj ARRIA: pogumna rimljanka ARIMA: področje v Kilikiji NIZAM: tur. vojak ELIADE: romun. pisatelj ARECIBO: portor. pristanišče LEC: polj. pesnik

NAGRADNA IGRA VAREN DOM ZaME

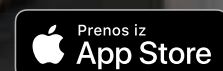
Potegujte se za eno od nagrad in poskrbite za varnost vašega doma:

- Meritve za zdravju prijazno bivalno okolje (600 €)
- Brezplačno enoletno zavarovanje Paket Dom (do 500 €)
- 5× gasilni aparat (58,56 €)

Več na:

Prenesite mobilno aplikacijo Generali ZAME in sodelujte v nagradni igri do 28. 2. 2026.

Brezplačno članstvo za vse.